

VILNIAUS UNIVERSITETAS
TEISĖS FAKULTETAS
KONSTITUCINĖS IR ADMINISTRACINĖS TEISĖS KATEDRA

Neakivaizdinio skyriaus
Valstybės valdymo atšakos
IV kurso studentės
Dovilės Navickienės

MAGISTRO DARBAS
MEDŽIOKLĖS PLOTŲ TEISINIS REGLAMENTAVIMAS

Darbo vadovas prof. dr. Antanas Marcijonas
Recenzentas doc. dr. Augustinas Normantas

VILNIUS
2007

Turinys

Ižanga.....	3
I. Medžioklė kaip ūkinės veiklos rūšis.....	6
II. Istorinė medžioklės plotų teisinio reglamentavimo raida Lietuvoje.....	8
1. Teisinis reguliavimas nuo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikų iki 1918 m.	8
2. 1918 – 1940 m. medžioklės plotus nustatančios normos.....	9
3. Sovietinio laikotarpio teisės normos, skirtos medžioklės plotams reglamentuoti.....	10
4. Šiuolaikinis medžioklės plotus reglamentuojančių teisės normų etapas.	12
III. Medžioklės plotų vienetų samprata.....	17
VI. Medžioklės plotų teisinio reglamentavimo principų realizavimas.....	20
1. Bendro ir specialaus leidimo principų santykis.....	20
2. Teisėtų lūkesčių principas.....	22
V. Medžioklės plotų vienetų reglamentavimas Medžioklės įstatymo normose.....	26
1. Medžioklės plotai ir teritorijos, kuriose medžioklė draudžiama ar laikinai draudžiama.....	26
2. Reikalavimai medžioklės plotų vienetams sudaryti.....	28
3. Medžiojamųjų gyvūnų populiacijų teritorinis valdymas.	45
VI. Medžioklės plotų teisinis reglamentavimas ir nuosavybės teisiniai santykiai.....	50
1. Medžioklės plotų naudotojų teisės ir pareigos.....	52
2. Žemės sklypų savininkų teisės, susijusios su medžioklės plotų vienetų sudarymu ir medžiojamosios gyvūnijos naudojimu.....	55
3. Medžioklės plotų vienetuose medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos atlyginimas ...	58
VII. Medžioklės plotų teisinis reglamentavimas Lenkijoje, Latvijoje ir Estijoje.	64
Išvados.....	67
Santrauka.....	70
Santrauka užsienio kalba.....	71
Literatūros sąrašas.....	72
Priedai.....	77

Ižanga

Temos aktualumas. Medžioklės plotus reglamentuojančios teisės normos Lietuvos teisinėje sistemoje yra nuo Didžiosios kunigaikštystės laikų – tai vienas seniausiai reglamentuojamų teisinių santykių Lietuvoje. Nuo to laiko keitėsi, naujų bruožų įgavo medžioklę reglamentuojantys teisiniai santykiai, o medžioklės plotus reglamentuojančios teisės normos – viena aktualiausių medžioklės teisinio reguliavimo sričių.

Atkūrus suverenią Lietuvos valstybę, buvo siekiama sudaryti sąlygas ūkinės veiklos plėtrai. Medžioklės kaip ūkinės veiklos tinkamas reglamentavimas – neabejotinai būtina medžioklės ūkio raidos prielaida.

Šiuo metu medžioklės plotus reglamentuoja 2002 m. birželio 20 d. Lietuvos Respublikos Seimo priimtas Medžioklės įstatymas¹(toliau – Medžioklės įstatymas) ir poįstatyminiai teisės aktai.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005 m. gegužės 13 d.²nutarime “Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7 straipsnio 2 dalies, 8 straipsnio 1, 9, 10 dalių, 13 straipsnio 2 dalies, 18 straipsnio 7 dalies ir 22 straipsnio 3, 6, 7, dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai” (toliau – 2005 m. gegužės 13 d. Konstitucinio Teismo nutarimas) pripažinto, kad Lietuvos Respublikos medžioklės įstatyme yra nuostatų, kurios prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Tačiau įstatymų leidėjo pastangų užpildyti Konstitucinio Teismo nurodytas spragas nepakako, kad minėtas įstatymas būtų pakeistas ir papildytas. Ir toliau lieka galioti ankstesnė įstatymo redakcija, kurią „papildo“ Konstitucinio Teismo nutarimas.

Darbo originalumas. Darbo originalumą sąlygoja tai, kad Lietuvos teisės doktrinoje medžioklės plotų teisinio reglamentavimo aspektai nėra plačiai nagrinėti. Ši aplinkybė lemia, kad mūsų teisės literatūroje kol kas nebuvo siūlymų medžioklės ir su ja susijusius santykius reglamentuoti viename teisės akte – Medžioklės įstatyme. Darbo originalumą lemia ir tai, kad teisės normose yra spragų reglamentuojančių medžioklės plotų teisinius santykius, ir šis darbas rašomas dar nepakeitus ir nepapildžius Medžioklės įstatymo, kuris ne tik užpildytų esamas spragas, bet jame būtų inkorporuotos visos normos, susijusios su medžioklės teisiniu reglamentavimu. Darbe pateikiama išsami medžioklės plotų teisinio reglamentavimo ir su juo susijusių teisinių santykių analizė.

¹ Medžioklės įstatymas // Valstybės žinios. 2002, NR. 65-2634.

² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas “Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7 straipsnio 2 dalies, 8 straipsnio 1, 9, 10 dalių, 13 straipsnio 2 dalies, 18 straipsnio 7 dalies ir 22 straipsnio 3, 6, 7, dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai” // Valstybės žinios. 2005, Nr. 63 – 2235.

Atliktas Estijos, Latvijos ir Lenkijos Medžioklės įstatymuose medžioklės plotus reglamentuojančių normų lyginamasis tyrimas.

Darbo tikslas ir objektas Siekiant atskleisti medžioklės plotų reglamentavimo ypatumus darbe pateikiami teisinio reglamentavimo ir įgyvendinimo praktiniai aspektai, jų problematika. Siekiama sureguliuoti medžioklės plotų teisinius santykius taip, kad būtų pasiekti Medžioklės įstatyme įtvirtinti tikslai. Svarbiausias šio darbo tikslas - pateikti pasiūlymą, kaip galima būtų užpildyti Medžioklės įstatymo spragas, susijusias su medžioklės plotų teisiniu reglamentavimu. Taigi, pagrindinis dėmesys šiame darbe skiriamas normoms, kurios turėtų reglamentuoti minėtus teisinius santykius. Jos ir yra šio darbo objektas. Vienas šio darbo siektinų tikslų – nustatyti medžioklės plotus reglamentuojančių normų vietą teisės sistemoje, atrasti protingą, teisingą pusiausvyrą tarp normų reglamentuojančių medžioklės plotus ir normų reglamentuojančių su jais susijusius santykius.

Minėtiems tikslams pasiekti svarbi medžioklės plotų reglamentavimo istorinė raida, nustatant bendrąsias normų kaitos tendencijas bei jų atsiradimo priežastis, pasekmes.

Tyrimo metodai. Istorinis tyrimo metodas visų pirma padėjo chronologine seka tvarkyti ir nagrinėti teisės šaltinius, jų atsiradimo sąlygas. Kad ir kaip skeptiškai vertintume teisės istorijos reikšmę, aiškindami galiojančią teisę, vis viena teks pripažinti, kad platesnis ir nuodugnesnis teisės istorijos pažinimas suteikia daugiau erdvės suvokti įstatymo tekstą ir jo taikymą.

Siekiant darbo tikslo, naudotasi sociologiniu metodu padedančiu išsiaiškinti kylančius neatitikimus medžioklės plotus reglamentuojančiuose teisės aktuose, galiojusių įstatymo nuostatų ir vyravusios praktikos neatitikimus. Sociologiniu metodu pagal gautus duomenis suformuotos naujos idėjos.

Remiantis lyginamuoju metodu analizuojamos Lietuvos teisės aktų normos, reglamentuojančios medžioklės plotus, jų ypatumus.

Loginiai metodai naudojami atskleidžiant darbo tikslus, aiškinantis teisės normų turinį, pateikiant išvadas bei apibendrinimus. Pirmosios darbo dalys padeda darbo tikslus atskleisti, remiantis bendraisiais teiginiais, nuo bendresnių dalykų pereinama prie konkretesnių (dedukcija), pateikiami apibendrinantys teiginiai (indukcija). Analizė šiam darbui reikšminga dėl visumos skaidymo į sudedamąsias dalis, siekiant nustatyti kas tiriama objektui esminga, o kas ne. “Asmuo siekiantis teisiškai kvalifikuoti (įvertinti) vieną ar kitą atvejį, savo veiklą pradeda nuo šiai situacijai reikšmingo teisinio teksto

lingvistinės analizės, kuri atliekama neatsiejamai nuo bendrų logikos priemonių taikymo³.

Lingvistiniu, verbaliniu metodu nustatomas tiriamų teisės normų bei teisės aktų turinys ir prasmė, remiantis jų žodine išraiška. Kartais nepakanka vien lingvistinio, verbalinio teisės aiškinimo metodo, tuomet taikytas teleologinis, sisteminis metodai. Naudotinas ir konstruktyvios kritikos metodas, įvertinant esamą situaciją medžioklės teisiniame reglamentavime.

Pagrindiniai šaltiniai. Medžioklės plotų teisiniam reglamentavimui analizuoti remtasi Lietuvos Respublikos įstatymais, ypatingas dėmesys skirtas Medžioklės įstatymui, Lietuvos Respublikos Seimo priimtam, bet Respublikos Prezidento nepasirašytam Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatymui Nr. X - 775⁴ (toliau - Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatymui Nr. X - 775), poįstatyminiams teisės aktams, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimams, ypatingas dėmesys skirtas 2005 m. gegužės 20 d. Konstitucinio Teismo nutarimui „Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7 straipsnio 2 dalies, 8 straipsnio 1, 9, 10 dalių, 13 straipsnio 2 dalies, 18 straipsnio 7 dalies ir 22 straipsnio 3, 6, 7, dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“. Reikšmingas Lietuvos Respublikos Prezidento dekretas “Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22 straipsnių pakeitimo papildymo įstatymo grąžinimo Lietuvos Respublikos Seimui pakartotinai svarstyti”, priimtas 2006 m. rugpjūčio 5 d., Nr. 68 – 3355.

Darbo struktūra. Magistro darbą sudaro: įvadas, dėstomoji dalis, (septyni skyriai), išvados, santrauka lietuvių kalba, santrauka užsienio kalba, literatūros sąrašas, priedai.

³ Lastauskienė, G. Teisinio tyrimo metodologija: teisės normų nustatymo procesas // Teisė. 2005, t. 56, p 36.

⁴ Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22, straipsnių pakeitimo papildymo 2006 m. liepos 18 d. įstatymas Nr. 775 <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/>

I. Medžioklė kaip ūkinės veiklos rūšis

2002 m. birželio 20 d. Lietuvos Respublikos Seimo priimtame Medžioklės įstatyme medžioklė apibrėžiama kaip medžiojamųjų gyvūnų apsauga ir racionalus naudojimas vadovaujantis šiuo Įstatymu, kitais medžioklę reglamentuojančiais teisės aktais bei atsižvelgiant į ekologines medžioklės plotų sąlygas, etikos normas bei šalies medžioklės kultūros tradicijas⁵.

Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d. nutarime⁶ įtvirtinta, kad: „Medžioklė kaip žmogaus ūkinės veiklos rūšis ir socialinis institutas yra įvairialypis reiškinys, apimantis: 1) laukinių gyvūnų (jų rūšių) populiacijų valdymą (t. y. reguliavimą ir kontroliavimą); 2) laisvalaikio veiklą; 3) ūkinę veiklą. Minėti trys medžioklės aspektai yra tarpusavyje susiję. <...> Medžioklė – tai ūkinės veiklos rūšis arba sudedamoji platesnės ūkinės veiklos dalis“.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos⁷ 46 straipsnyje, nustatyta:

„1. Lietuvos ūkis grindžiamas privačios nuosavybės teise, asmens ūkinės veiklos laisve ir iniciatyva.

2. Valstybė remia visuomenei naudingas ūkines pastangas ir iniciatyvą.

3. Valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei“.

Konstitucinis Teismas 2002 m. kovo 14 d. nutarime⁸ konstatavo ir tai, kad asmens konstitucinė teisė į nuosavybę yra esminė asmens ūkinės laisvės įgyvendinimo sąlyga.

1997 m. vasario 13 d. nutarime Konstitucinis Teismas įtvirtino nuostatas: „valstybė remia visuomenei naudingas ūkines pastangas ir iniciatyvą; ūkinės veiklos laisvė nėra absoliuti <...>“.

Konstitucinio Teismo 1995 m. balandžio 20 d.⁹, 2002 m. kovo 14 d.¹⁰, 2002 m. balandžio 9 d.¹¹ nutarimuose įtvirtinta, kad asmuo naudojasi ūkinės veiklos laisve,

⁵ Medžioklės įstatymas // Valstybės žinios. 2002, Nr. 65-2634.

⁶ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7 straipsnio 2 dalies, 8 straipsnio 1, 9, 10 dalių, 13 straipsnio 2 dalies, 18 straipsnio 7 dalies ir 22 straipsnio 3, 6, 7, dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 2005, Nr. 63 – 2235.

⁷ Lietuvos Respublikos Konstitucija // Valstybės žinios. 1992, Nr. 33 – 1014.

⁸ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. kovo 14 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos farmacinės veiklos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 2002, Nr. 28 – 1003.

⁹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1995 m. balandžio 20 d. nutarimas „Dėl Lietuvos radijo ir televizijos statuto 7 bei 9.3 straipsnių, taip pat dėl Radijo ir televizijos programų transliavimo valstybinių įrenginių nuomos privačioms redakcijoms konkursų organizavimo techninės komisijos nuostatų 3 bei 12 punktų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 1995, Nr. 34 - 847

¹⁰ „Cit. Op.“ 8.

¹¹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. balandžio 9 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. birželio 4 d. nutarimo Nr. 664 „Dėl kasos aparatų diegimo ir naudojimo (1999 m. gruodžio 28 d. redakcija) 3.4.4. ir 3.7.15 punktų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir

laikydamsis tam tikrų privalomų reikalavimų, apribojimų. Medžioklės kaip ūkinės veiklos vienas pagrindinių tikslų - medžiojamosios gyvūnijos, kaip laukinės gyvūnijos, dalies apsauga ir racionalus naudojimas. Taigi, medžioklės kaip ūkinės veiklos laisvė nėra absoliuti, asmuo ja naudojasi, laikydamsis tam tikrų privalomų reikalavimų, apribojimų. Medžiojamoji gyvūnija kaip laukinės gyvūnijos dalis yra vienas iš įstatymais saugomų gamtos turtų. Valdžios institucijos savo kompetencijos ribose reguliuoja, kontroliuoja, vertina medžioklę kaip vieną iš ūkinės veiklos sričių.

Teisės aktuose valstybė gali nustatyti medžioklės plotų sudarymo ir keitimo tvarką, nustatyti teritorijas, kuriose medžioklė draudžiama ar laikinai draudžiama ir kt. Valstybei įtvirtinta pareiga reguliuojanti medžioklės institutą, kyla ir priedermė išlaikyti teisingą pusiausvyrą tarp visuomenės ir asmens interesų, užtikrinti viešąjį interesą ir išvengti nepagrįsto asmens teisių ribojimo.

Medžioklės įstatyme teisiniu reguliavimu nustatyta medžioklės ir su ja susijusių santykių socialinė pusiausvyra. Tai darydami teisėkūros subjektai yra saistomi Konstitucijos normų bei principų, nuo teisinio reguliavimo ypatumų priklauso medžioklės kaip ūkinės veiklos, reguliuojamų visuomeninių santykių specifika.

Konstitucijoje įtvirtinta galimybė valdžios institucijoms vertinti ūkinės veiklos sritis pagal jų naudą visuomenei, kad tik taip vertinant įmanoma remti tam tikras ūkinės veiklos sritis ar tam tikras ūkinės pastangas. Toks ūkinės veiklos vertinimas sudaro reikiamas prielaidas valstybei ūkinę veiklą reguliuoti taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei.

Konstitucinio Teismo 1999 m. spalio 6 d. nutarime¹² įtvirtinta, kad: "ūkinės veiklos reguliavimui būdingas bendrojo leidimo metodas: leidžiama viskas, kas nėra draudžiama". Taigi, draudimai yra vienas iš ūkinės veiklos reguliavimo būdų. Medžioklės įstatyme nustatyti draudimai turi būti pagrįsti, adekvatūs siekiamam tikslui, nediskriminaciniai, aiškiai suformuluoti.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos įstatymo 1 straipsnio 1 daliai, taip pat dėl šio nutarimo 3.7.15 punkto atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 2 straipsnio 1 daliai, 3 straipsnio 11 daliai ir 9 straipsnio 1 bei 2 punktams" // Valstybės žinios. 2002, Nr. 39 – 1441.

¹² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. spalio 6 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos telekomunikacijų įstatymo 8 straipsnio 1, 2 ir 3 dalių bei 16 straipsnio 7, 8 ir 9 dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 1999, Nr. 85 - 2548.

II. Istorinė medžioklės plotų teisinio reglamentavimo raida Lietuvoje

1. Teisinis reguliavimas nuo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikų iki 1918 m.

Medžioklės plotų teisinio reglamentavimo istorinė raida atskleidžiama teisės šaltiniuose, per juose įtvirtintą teisės normų kaitą. Medžioklės plotų teisinio reguliavimo ištakos siekia Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikus.

Pagrindiniai rašytiniai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teisės šaltiniai buvo išleisti 16 a., - tai feodalinės teisės kodeksai – Lietuvos Statutai. Pirmame (1529 m.), antrame (1566 m.), trečiame (1588 m.) Lietuvos Statutuose medžioklė buvo traktuojama kaip feodalų išimtinė teisė. “Statutai pirmiausia gina didžiojo kunigaikščio ir stambiųjų feodalų, kaip žemės ir miškų savininkų interesus. Nuosavybės teisė į žvėrį pripažįstama stambiesiems žemvaldžiams”¹³. Antrajame ir trečiajame Lietuvos Statutuose buvo draudžiama svetimose valdose persekioti žvėris, pabaidytus savo žemėje. Statutai saugojo ir gynė žemės savininkų teises. Pavyzdžiui, už medžiojimą svetimuose miškuose be savininko sutikimo buvo nustatytos baudos ir įkalinimas.

Trečiojo Lietuvos Statuto X skyriaus normose reglamentuojama atsakomybė už neteisėtą medžiojimą svetimose valdose.

Žemės savininkų teisės buvo ribojamos tuo, kad Statute įtvirtintos normos, draudžiančios piktnaudžiauti savo teisėmis. Nuo XV a. vidurio rašytiniuose šaltiniuose minimi vyriausi Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės medžioklės pareigūnai – vyriausieji medžiokliai.

XVI a. antrosios pusėje norminių sistemą sudarė minėti statutai, Žygimanto Augusto valakų reformos įstatymas (1557 m.), kuriame nustatytos valstiečių teisės medžioklės srityje, Knyšino karališkų girininkų nuostatai (1567 m.). Juose, remiantis Lietuvos Statutais, Valakų įstatymu bei privilegijomis duodami konkretūs įpareigojimai girininkijų girininkams, miškų ir medžioklės ūkio pareigūnams bei tvarkytojams¹⁴. 1639 m. Išleistas Vladislavo IV Vazos įsakas, draudžiantis Lietuvos ir Lenkijos valstybės valdininkams medžioti Prūsijos hercogo giriose (Žr., 1 – asis priedas)¹⁵. „Lietuvos kunigaikštis Augustas Poniatovskis 1775 m. išleido taisykles, pagal kurias buvo draudžiama medžioti svetimose žemėse ir miškuose be leidimo“¹⁶.

¹³ BALEIŠIS, Rimantas, *et al. Didžioji medžioklės knyga*. T. 1. Vilnius, 2003, p. 19.

¹⁴ „*Ibid.*“ p. 19.

¹⁵ „*Ibid.*“ p. 18.

¹⁶ MALIŠAUSKAS, Antanas *Medžioklė Lietuvoje 1918 – 1940 m.*. Vilnius, 2000, p. 9.

Po 1795 m. Lietuvos Lenkijos valstybės trečiojo padalinimo medžioklę ir su ja susijusius teisinius santykius reglamentavo trečiasis Lietuvos Statutas.

2. 1918 – 1940 m. medžioklės plotus nustatančios normos.

1918 m. vasario 16 d. Lietuvoje atkurta nepriklausomybė. Lietuvoje galiojo Rusijos imperijos teisės aktai, reguliavusieji ir medžioklės ir su ja susijusius teisinius santykius. Nebuvo teisėsaugos institucijų, kurios užtikrintų gamtos išteklių apsaugą ir racionalų naudojimą, remiantis galiojančiais teisės aktais.

Minėto laikotarpio medžioklės ir su ja susijusių santykių teisinio reguliavimo pagrindai buvo nustatomi įstatymo galią turinčiuose teisės aktuose, išskyrus 1918–1925 m. laikotarpį.

1921 m. vasario 7 d. įregistruota „Taisyklingos medžioklės ir žūklės draugija“, jos pirmininku buvo išrinktas T. Ivanauskas¹⁷. „Draugijos dėka imtasi veiksmingų priemonių laukinės faunos apsaugai, kultūringai medžioklei plėtoti. 1927 m. Draugija pradėjo leisti žurnalą „Medžiotojas“, kuris buvo leidžiamas iki 1940 – tųjų metų. 1930 m. Lietuvos „Taisyklingos Medžioklės ir Žūklės“ draugija buvo viena iš tarptautinės medžioklės ir medžiojamosios faunos tarybos (CIC) steigėjų ir garbingai atstovavo Lietuvai tarp kitų Europos valstybių <...>“¹⁸.

1920 m. birželio 15 d. priimamos medžioklės laikinosios taisyklės. Jų projektą rengė prof. P. Matulionis.¹⁹ Jose įtvirtinta, kad „Visų rūšių medžioklę ima savo žinion Valstybė ir tvarko ją per Žemės ūkio ir Valstybės turtų ministeriją su pagalba savivaldybės įstaigų“²⁰. Medžioklės leidimus galėjo gauti draugijos ir individualūs asmenys. „Šių taisyklių pildymo priežiūra pavedama laukų, miškų ir žūklės valdybai, vietos savivaldybės įstaigoms ir milicijai, patvirtintoms taisyklingos medžioklės draugijoms ir gamtos ir mokslo specialistams, gavusiems tam tikrus ministerijos leidimus“²¹.

1925 m. balandžio 3 d. priimtas Medžioklės įstatymas²², pagal kurį teisė medžioti žemės plote priklausė to ploto valdytojui. Kelių asmenų bendrai valdomame žemės plote teisė medžioti priklauso visiems to ploto valdytojams. Svetimame žemės plote medžioti

¹⁷ Prof. T. Ivanauskas. „Taisyklingos medžioklės ir žūklės draugijos“ ikūrėjas ir pirmasis centro valdybos pirmininkas.

¹⁸ „Cit. op.“ 16, p. 5.

¹⁹ Prof. P. Matulionis. „Taisyklingos medžioklės ir žūklės draugijos“ vienas iš ikūrėjų.

²⁰ Medžioklės laikinosios taisyklės 1920 m. birželio 15 d. Kaunas, 1920, p. 1.

²¹ „Ibid.“ p. 1.

²² Medžioklės įstatymas 1925 // Vyriausybės Žinios. 1925, Nr. 191.

buvo įmanoma tik gavus to ploto valdytojo leidimą raštu. Valstybės ir savivaldybių žemėse medžioti galima tik turint atitinkamų valstybės ar savivaldybių įstaigų leidimą raštu. Taip pat buvo nustatyta, kad pašautas gyvis, perėjęs į kitą medžioklės plotą, yra to ploto valdytojo nuosavybė. Sąvoka "valdytojas" apėmė ir savininkus, ir kitus teisėtus valdytojus. Medžioklės priežiūra pavedama policijai, miškų administracijai, valsčių viršaičiams ir kaimų seniūnams. 1925 m. išleista Medžioklės įstatymui vykdyti instrukcija²³. Joje įtvirtinta, kad: „policija, valsčių viršaičiai ir kaimų seniūnai privalo padėti valstybės miškų sargybai, valstybės žemės prižiūrėtojams bei surasti ir sekti medžioklės taisyklėms nusižengusius“.

1935 m. spalio 24 d. priimtas naujas Medžioklės įstatymas, 1936 m. pakeistas ir papildytas. 1937 m. liepos 14 d. nuostatos buvo detalizuotos Medžioklės įstatymui vykdyti taisyklėmis²⁴. 1935 m. Medžioklės įstatyme įtvirtinta, kad „Laukinių gyvių priežiūra ir jų medžiojimo teisė kurioje nors žemėje priklauso tos žemės valdytojui. Nuomojimas žemės neduoda nuomininkui medžioklės teisės toje žemėje. Vaikščioti svetimame medžioklės plote su medžiokliniu šautuvu leidžiama tiems administracijos tarnautojams, kurių yra pareiga medžioklę prižiūrėti arba kurie dėl savo tarnybos turi su savim turėti medžioklinį šautuvą. Kiekvienas ne mažesnis kaip 100 ha vienoje vietoje žemės plotas sudaro atskyrą medžioklės ūkį. Jo savininkas arba teisėtas valdytojas gali tame ūkyje pats medžioti arba perleisti tą teisę kitam asmeniui. Susidėjęs dviem arba daugiau gretimoms žemės sklypams, jeigu tuo būdu susidaro bendro ir nepertraukiamo ploto ne mažiau kaip 100 ha, šis bendras plotas gali būti užregistruotas pas atitinkamą apskrities viršininką, kaip atskiras medžioklės ūkio vienetas. Iš valstybinių žemių, miškų ir vandenių medžioklės ūkio vienetai sudaromi, registruojami ir tvarkomi atitinkamų Žemės Ūkio Ministerijos organų“²⁵.

Minėtu laikotarpiu medžioklė buvo traktuojama kaip priemonė laukinių gyvūnų apsaugai ir racionaliam naudojimui užtikrinti ir kaip laisvalaikio veikla.

Medžioklės plotus galėjo sudaryti patys savininkai iš savo žemių, o valstybės institucijos - tik iš valstybinių žemių, miškų ir vandenių.

3. Sovietinio laikotarpio teisės normos, skirtos medžioklės plotams reglamentuoti

Nuo 1940 m. iki 1990 m. kovo 11 d. Lietuvoje - Tarybų Sąjungos valdymo laikotarpis. To laikotarpio teisės aktuose įtvirtinta, kad žemė, miškai, parkai, vandens

²³ Medžioklės įstatymui vykdyti instrukcija, Kaunas 1925 m.

²⁴ Medžioklės įstatymui vykdyti 1937 m. liepos 14 d. taisyklės // Vyriausybės Žinios. 1937, Nr. 581.

²⁵ „Cit. op.“ 16, p. 54.

telkiniai, kurie anksčiau nuosavybės teise priklausė Lietuvos valstybei, privatiems asmenims buvo traktuojami kaip Sovietų Sąjungos išimtinė nuosavybė. Neteisėtai nusavinti privačios nuosavybės objektai, paneigiant prigimtine teisę į privačią nuosavybę.

Iki 1947 m. medžioklės ir su ja susijusius santykius reguliavo Fizinės kultūros ir sporto komitetas, nuo 1947 m. reguliavimas perduotas specialiai valstybinei institucijai prie Ministrų Tarybos - Medžioklės ūkio valdybai. 1947 m. Medžioklės taisyklėse įtvirtinta, kad laukiniai žvėrys ir paukščiai, medžioklės plotai – valstybės nuosavybė. Jie sudarė valstybinį medžioklės fondą. Medžioklės plotai suskirstyti į rezervatus, draustinius, valstybinius ir priskirtinius ūkius.

Medžiotojų draugija įsikūrusi 1947 m., 1957 m. buvo įsteigtas Gamtos apsaugos komitetas. Gamtos apsaugos komitetas nuomodavo plotus Medžiotojų ir žvejų draugijai, kuri tuos plotus perskirstydavo medžiotojų būreliams. Medžioklės plotais buvo pripažįstami visi žemės, miškų ir vandens plotai, kuriuose gali gyventi žvėrys ir paukščiai ir kurie gali būti panaudoti medžioklės ūkiui.

1989 m. lapkričio 30 d. Lietuvos TSR ministrų nutarimu Nr. 276 patvirtinti Medžioklės ūkio tvarkymo Lietuvos TSR teritorijoje nuostatai, galioję iki 1990 m. nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo ir vėliau.

Minimo laikotarpio teisės aktuose buvo įtvirtinta žemės naudotojų pareiga nuomoti medžioklės plotus priskirtiems medžiotojų būreliams ir kitiems naudotojams.

Sovietų Sąjungos valdymo metais teisės aktais medžioklės plotus buvo imta skirstyti centralizuotai. Visi medžioklės plotai buvo atitinkamų valstybės institucijų žinioje, kurios priimdavo sprendimus dėl medžioklės plotų priskyrimo ar išnuomojimo valstybės įstaigoms arba įmonėms, arba visuomeninėms – paprastai medžiotojų ir žvejų – organizacijoms (draugijoms), kurios joms priskirtus medžioklės plotus savo ruožtu priskirdavo arba išnuomodavo medžiotojų būreliams.

Sovietų Sąjungos valdymo metais teisės aktuose buvo įtvirtinti bendro naudojimo medžioklės plotai, kuriuose teisę medžioti turėjo visi medžiotojų draugijoms priklausę medžiotojai.

Taigi, pagal to meto teisės aktus medžioklės plotų naudotojai galėjo būti tik valstybės įstaigos arba įmonės, arba medžiotojų būreliai.

Minimo laikotarpio periodinėje spaudoje, ypač žurnaluose „Mūsų girios“ ir „Mūsų gamta“, buvo spausdinama daug straipsnių medžioklės klausimais.

1959 m. balandžio 22 d. buvo priimtas Gamtos apsaugos įstatymas, 1981 m. birželio 19 d. – Gyvūnijos apsaugos ir naudojimo įstatymas. Šie įstatymai su medžiokle susijusius santykius reguliavo tik kai kuriais aspektais.

4. Šiuolaikinis medžioklės plotus reglamentuojančių teisės normų etapas.

1990 m. Lietuvoje atkūrus Nepriklausomybę buvo pradėta naujais pagrindais formuoti Lietuvos teisinę sistemą. Vėl buvo įtvirtintas ir privačios nuosavybės apsaugos imperatyvas. Jau Laikinojo Pagrindinio Įstatymo 45 straipsnio 1 dalies nuostatoje įtvirtinta, kad: "Žemė, jos gelmės, vidaus ir teritoriniai vandenys, miškai, kita augmenija, gyvūnija bei kiti gamtos ištekliai yra Lietuvos nacionalinis turtas ir išimtinė Lietuvos Respublikos nuosavybė"²⁶.

1991 m. balandžio 30 d. priimtas LTSR Ministrų Tarybos nutarimas Nr.166, kuriuo patvirtinti „Laikinieji medžioklės ūkio tvarkymo nuostatai“²⁷.

Juose įtvirtinta, kad: medžioklės fondą sudaro Lietuvos Respublikos medžioklės plotuose gyvenantys, taip pat į juos išleisti medžiojamieji žvėrys ir paukščiai – medžiojamoji fauna. Medžiojamoji fauna naudojama laikantis Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, šių nuostatų, kitų normatyvinių aktų ir medžioklės taisyklių, kurias tvirtina Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamentas, Miškų ūkio ministerija ir Žemės ūkio ministerija. Medžioklės plotai yra žemės ir vandens plotai, kuriuose gyvena ar gali gyventi medžiojamoji fauna. Miestų, gyvenviečių, vienkiamų, kapinių, naudojamų gamybinių ir kitų pastatų teritorijos, miestų ir gyvenviečių parkai, aptverti sodai ir medelynai, rezervatai yra ne medžioklės plotai. Šie nuostatai įtvirtina imperatyvą, kad medžiojamieji ir kiti laukiniai žvėrys ir paukščiai yra valstybės nuosavybė. Žemės valdytojai ir savininkai nuomoja medžioklės plotus medžiotojų organizacijoms ir kitiems naudotojams. Medžioti savininkui priklausančiose žemėse be jo sutikimo draudžiama. Pirmumo teisę išsinuomoti konkrečius medžioklės plotus turi tos organizacijos ir medžiotojai, kurie iki šiol šiuose plotuose medžiojo. Medžioklės ūkio organizavimo vienetą valstybiniuose miškuose buvo girininkijos teritorija, o agrolandšafte – laukų, miškelių bei krūmų, kurių bendras plotas sudarė ne mažiau kaip 200 ha, visuma; dėl mažesnių plotų nuomos sprendė žemės valdytojai ir savininkai kartu su miškų urėdijomis. Medžioklės plotų nuomininkai – medžiotojų organizacijos ar kiti naudotojai tvarko medžioklės ūkį medžioklės ūkio organizavimo vienetuose nuomos sutartyse numatytais sąlygomis. Teisės naudotis medžioklės plotais netenkama visiškai arba iš dalies, kai: medžioklės plotų nuomininkai nevykdo laukinių žvėrių sumedžiojimo planų ir kitų nuomos sutartyje numatytų reikalavimų; likviduojama medžiotojų organizacija arba

²⁶ Laikinasis Pagrindinis įstatymas 1992 m. liepos 9 d. // Valstybės žinios. 1992, Nr. 22 – 634.

²⁷ Lietuvos TSR Ministrų Tarybos 1991 m. balandžio 30 d. nutarimas Nr. 166 „Dėl medžioklės ūkio tvarkymo Lietuvos Respublikoje“ //Valstybės žinios. 1991, Nr.16 – 430.

pasibaigę nuomos sutarties laikas ir sutartis toliau nebepratęsiama.

1992 m. spalio 25 d. buvo priimta Lietuvos Respublikos Konstitucija²⁸, įsigaliojusi 1992 m. lapkričio 2 d. Konstitucijos 23 straipsnyje įtvirtinta, kad: „Nuosavybė neliečiama, nuosavybė gali būti paimta tik įstatymo nustatyta tvarka visuomenės poreikiams ir teisingai atlyginama“. Taigi, įtvirtinti nuosavybės neliečiamumo ir apsaugos imperatyvai.

1993 m. birželio 7 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarimu Nr. 397 patvirtino Laikinosius medžioklės LR nuostatus²⁹. Šiame nutarime įtvirtinta, jog medžioklės objektas – medžiojamoji fauna (LR medžioklės plotuose esantys medžiojamieji žvėrys ir paukščiai) – valstybės turtas. Medžioklės plotai yra žemė, miškai ir vandenys, kuriuose gyvena ar gali gyventi medžiojamoji fauna. Ne medžioklės plotai - miestų, gyvenviečių, vienkiemių, kapinių, naudojamų gamybinių ir kitų pastatų teritorijos, miestų ir gyvenviečių parkai, valstybiniai rezervatai, aptverti sodai ir medynai. Žemės savininkai ir valstybinės žemės valdytojai, esant nuostatuose nurodytoms aplinkybėms gali prireikus leisti medžioti ne medžioklės plotuose. Nutarimas nustato ne mažesnę nei 10 metų terminą medžioklės plotų nuomai arba teisę jais naudotis. Medžioklės plotai nuomojami tik juridinio asmens statusą turintiems medžiotojų būreliams arba klubams. Seniai susiformavusios medžioklės ūkio vienetų ribos paprastai nekeičiamos. Medžioklės ūkio vienetas formuojamas taip, kad sudarytų ne mažesnius kaip 500 ha miško, laukų, miškelių, krūmų ir vandens telkinių plotus, atsižvelgiant į medžiojamosios faunos elementarių populiacijų užimamas teritorijas. Smulkiąją medžiojamąją fauną (kiškiams, kurapkoms, antims ir kt.) medžioti gali būti sudaromi ir mažesni medžioklės ūkio vienetai.

1994 m. gruodžio 19 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė nutarimą Nr. 1276 „Dėl medžioklės tvarkymo Lietuvos Respublikoje“³⁰. Nuostatuose medžioklės objektas apibrėžiamas, kaip LR medžioklės plotuose esantys medžiojamieji žvėrys, paukščiai, kurie yra valstybės nuosavybė. Medžioklės plotai yra žemė, miškai ir vandenys, kuriuose gyvena ar gali gyventi medžiojamoji fauna ir gali būti vykdoma medžioklė. Medžioklės plotų nuomos klausimus reglamentuoja 22 – 34 punktai. Juose teigiama, kad valstybinės žemės valdytojai turi išnuomoti medžioklės plotus ne mažiau kaip 10 metų laikotarpiui <...>. Žemės savininkai gali išnuomoti medžioklės plotus arba suteikti teisę jais naudotis. Žemės savininkui priklausančiuose neišnuomotose medžioklės plotuose smulkiąją medžiojamąją fauną nustatyta tvarka medžioja žemės savininkas.

²⁸ Lietuvos Respublikos Konstitucija // Valstybės žinos. 1992, Nr. 33 – 1014.

²⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. birželio 7 d. nutarimas Nr. 397 „Dėl medžioklės Lietuvos Respublikoje“ // Valstybės žinios. 1993, Nr. 22 – 525.

³⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. gruodžio 19 d. nutarimas Nr. 1276 „Dėl medžioklės tvarkymo Lietuvos Respublikoje“ // Valstybės žinios. 1994, Nr. 99 – 1983.

Pirmenybė išsinuomoti medžioklės plotus suteikiama medžiotojų organizacijoms, kurios tuose plotuose medžioja ilgą laiką (ne mažiau kaip 5 metus.). Susiformavusių organizacijų medžioklės plotų ribos paprastai nekeičiamos be nuomininko sutikimo. Pagal minėtus nuostatus medžiotojų būrelių bei klubų medžioklės plotai turėjo būti formuojami taip, kad sudarytų vientisus, ne mažesnius kaip 1000 ha miško, laukų, miškelių, krūmų ir vandens telkinių plotus, atsižvelgiant į medžiojamosios faunos populiacijų užimamas teritorijas.

Vyriausybė 1998 m. lapkričio 4 d. priėmė nutarimą Nr. 1291 „Dėl medžioklės Lietuvos Respublikoje“³¹. Aplinkos ministerijai kartu su Finansų ministerija iki 1999 m. sausio 1 d. pavesta išnagrinėti teisės aktus, reglamentuojančius medžioklės plotų, esančių valstybinių miškų, laisvos valstybinės žemės bei valstybinio vandens fondų žemėje, nuomą medžioklei bei žyminio mokesčio už licencijų medžioti išdavimą tarifus, ir pateikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl jų pakeitimo (2.4 punktas).

1999 m. įvykdžius medžioklės plotų apskaitą, nustatyta, kad „4328365 ha arba 100 medžioklės plotų išnuomota Lietuvos medžiotojams. Iš to ploto 34 % sudaro valstybių miškų, 9,9% privačių miškų, 56,1% laukų krūmų, vandens plotai“³².

2000 m. balandžio 14 d. LR Vyriausybė priėmė nutarimą Nr. 425 „Dėl Medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatų patvirtinimo“³³. Šio nutarimo, bendruosiuose nuostatuose, medžioklės plotai apibrėžiami kaip žemės, miško, vandens telkinių plotai, kuriuose gyvena ir gali gyventi ir veistis medžiojamieji gyvūnai, kuriuose juos galima medžioti, išskyrus tuos plotus, kuriuose medžioti draudžiama, jeigu įstatymo nenumatyta kitaip.

Miestų, miestelių, kapinių, naudojamų gamybinių pastatų teritorijos, miestų ir miestelių parkai, botanikos parkai, valstybiniai rezervatai, aptverti sodai, medelynai, daigynai nėra medžioklės plotai ir medžioti juose draudžiama. Šiame Vyriausybės nutarime įtvirtinta ir medžioklės plotų vieneto sąvoka – tai vientisa medžioklės plotų teritorija, kurią Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje nustatyta tvarka medžioklei naudoja juridinis ar fizinis asmuo.

Lietuvos Respublikoje naujuosiuose Medžioklės nuostatuose buvo nustatyta, kad medžiojamųjų gyvūnų naudojimo konkrečiame žemės plote teisė priklauso šios žemės savininkui. Žemės savininkas medžiojamųjų gyvūnų naudojimo teise galėjo naudotis pats, perleisti ją kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims arba ja nesinaudoti.

³¹Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. lapkričio 4 d. nutarimas Nr. 1291 „Dėl medžioklės Lietuvos Respublikoje“ // Valstybės žinios. 1998, Nr. 97 – 2681.

³² ISOKAS, Gediminas *Lietuvos girių ir medžioklės istorija*. Vilnius, 2006, p. 455.

³³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. balandžio 14 d. nutarimas Nr. 425 „Dėl medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatų patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 2000, Nr. 32 - 905.

Lietuvos Respublikoje naujuosiuose Medžioklės nuostatuose, kitaip nei iki tol galiojusiuose, nebuvo įtvirtintų nuostatų, kad laukiniai gyvūnai kam nors priklausos nuosavybės teise. Tuo metu galiojusiame Laukinės gyvūnijos įstatyme taip pat nebuvo įtvirtinta, kad laukiniai gyvūnai kam nors priklausos nuosavybės teise.

Įtvirtinta nuostata, kad medžioti leidžiama tik įregistruotuose medžioklės plotų vienetuose (išskyrus tam tikras išimtis, nurodytas 22 punkte), kad kolektyvinį medžioklės plotų vienetą turi sudaryti ne mažesnis nei 1000 ha vientisas žemės plotas, bet šis reikalavimas galėjo būti netaikomas mažesniems nei 1000 ha valstybinėje žemėje esantiems medžioklės plotams, jeigu jie buvo išnuomoti iki šių nuostatų įsigaliojimo, bet ne ilgesniam laikui negu numatyta sudarytoje medžioklės plotų nuomos sutartyje.

Medžioti kitiems asmenims priklausančiuose medžioklės plotuose neturint medžioklės plotų nuomos sutarčių, leidžiančių naudotis medžioklės plotais, buvo draudžiama.

2001 m. spalio 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė nutarimą Nr.1176 “Dėl medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatų patvirtinimo”³⁴. Šiame nutarime nustatyta, kad formuojamą medžioklės plotų vienetą turi sudaryti ne mažesnis kaip 1000 ha vientisas žemės plotas. Šis reikalavimas netaikomas medžioklės plotams, kuriuos Aplinkos ministerija valstybinėje žemėje skiria mokslo ir mokymo įstaigoms, vykdančioms gyvūnijos mokslo tyrimus ar mokačioms medžiotojus, taip pat medžioklės plotams, kurie aplinkos ministro įsakymu skirti komercinės medžioklės ūkiui valstybiniuose miškuose plėtoti.

Jau suformuotų valstybinėje žemėje medžioklės plotų vienetų skaidyti į kitus, mažesnius kaip 1000 ha, vienetus neleidžiama.

Visi valstybinės žemės valdytojai turi išsinuomoti valstybinėje žemėje esančius medžioklės plotus, išskyrus minėtame nutarime numatytas išimtis, o valstybinė žemė medžioklei pagal medžioklės plotų nuomos sutartį nuomojama ne trumpesniam kaip 10 metų laikotarpiui.

Minėtuose Lietuvos Respublikos naujuosiuose Medžioklės nuostatuose įtvirtinta, kad Medžioklės plotų naudotojai Medžioklės Lietuvos Respublikoje nustatyta tvarka suformavę iki šio nutarimo įsigaliojimo medžioklės plotų vienetus, mažesnius už nurodytuosius, šiame nutarime gali tęsti medžiojimo veiklą iki 2003 m. balandžio 1 d., jeigu įstatymas nenumato kitaip.

Aptariamo laikotarpio teisės aktuose nustatytos teisinės galimybės žemės, miškų,

³⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 1 d. nutarimas Nr.1176. “Dėl medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatų patvirtinimo”// Valstybės žinios. 2001, Nr. 2937.

vandens telkinių savininkams, suformavusiems individualius medžioklės plotų vienetus arba sudariusiems medžioklės plotų nuomos sutartis, kuriomis įgyta teisė naudoti medžioklės plotus.

Minimo laikotarpio medžioklės teisiniai santykiai buvo reglamentuoti poįstatyminiais teisės aktais. Įtvirtintas toks teisinis reguliavimas, kad medžioti buvo leidžiama tik tam tikruose suformuotuose medžioklės plotų vienetuose.

Konstatuotina, kad Vyriausybei nutarimuose nustačius medžioklės plotų vienetų dydžius, jie kito, - buvo didinami. Medžioklės įstatymas buvo nepriimtas dėl daugelio priežasčių: “nebaigta žemės reforma, nenusistovėjusi valstybės valdymo struktūra, nepriimtas gyvūnijos naudojimo įstatymas ...”³⁵.

2002 m. birželio 20 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Medžioklės įstatymą³⁶, kuris įsigaliojo 2002 m. spalio 1 d. Nuo įsigaliojimo didžioji dalis medžioklės plotus reglamentuojančių nuostatų įtvirtintos jau ne poįstatyminiuose teisės aktuose, o Medžioklės įstatyme.

Minėto laikotarpio teisės aktuose medžiojimo teisė buvo siejama su žemės, miškų, vandens telkinių nuosavybės teise, šiose teritorijose, galėjo būti formuojami medžioklės plotai. Savininkui priklausančioje žemėje medžioti buvo galima tik jam sutikus.

Medžioklė buvo traktuojama kaip priemonė užtikrinti laukinių gyvūnų apsaugą ir racionalų naudojimą ir kaip laisvalaikio veikla. Medžioklės veikla buvo ribojama. Valstybės, savivaldybių institucijos turėjo įgaliojimus šią veiklą kontroliuoti, savo kompetencijos ribose.

Kai kuriuose to laikotarpio teisės aktuose, reglamentavusiuose santykius, susijusius su laukinės gyvūnijos naudojimu, nebuvo nustatyta, kad laukiniai gyvūnai kam nors priklauso arba gali priklausyti nuosavybės teise. Pagal to laikotarpio teisės aktus laisvėje gyvenantys laukiniai gyvūnai (medžiojami fauna jų sudedamoji dalis) negalėjo nuosavybės teise priklausyti jokiai kitam juridiniam ar fiziniam asmeniui, tik valstybei.

³⁵ NAVASAITIS, Algirdas *Medžioklė*. Kaunas, 1998, p. 99.

³⁶ Medžioklės įstatymas // Valstybės žinios. 2002, Nr. 65-2634.

III. Medžioklės plotų vienetų samprata

1996 m. gegužės 30 d. LR medžioklės įstatymo projekte³⁷ Nr. 748 medžioklės plotai apibrėžiami – „žemė, miškai ir vandenys, kuriuose gyvena ar gali gyventi medžiojamieji žvėrys ir paukščiai ir gali būti vykdoma medžioklė. medžioklės plotai nuomojami vientisa teritorija, į kurią įeina miškai, krūmai, laukai ir vandens telkiniai ir kuri apribota aiškiomis geografinėmis ribomis.

Dabar galiojančiame Medžioklės įstatymo³⁸ 2 straipsnio 11 dalyje Medžioklės plotai apibrėžiami kaip žemės, miškų ir vandens telkinių plotai, kuriuose šio įstatymo nustatyta tvarka gali būti medžiojama, o medžioklės plotų vienetas apibrėžiamas, kaip – vientisa medžioklės plotų teritorija, sudaryta vadovaujantis medžioklėtvarkos principais šio įstatymo nustatyta tvarka, kurioje planuojamas ir organizuojamas medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimas.

Medžioklės įstatyme įtvirtintą medžioklės plotų vienetų sampratos reguliavimą nustatytą 7 straipsnyje, išaiškinti nepakanka teisės normų statinės būsenos fiksavimo. Reikalingas jos vidinio tvarkymo, loginio sisteminis teisinio reguliavimo išaiškinimas.

Siekiant atskleisti Medžioklės įstatyme įtvirtintą medžioklės plotų vienetų sampratą turėtų būti atsižvelgiama į šiame įstatyme nustatyto medžioklės teisinio reguliavimo paskirtį. Šio įstatymo paskirtis – nustatyti visuomeninius santykius, susijusius su Lietuvos Respublikos teritorijoje esančios medžiojamosios gyvūnijos apsauga ir jos racionalių naudojimu (1 straipsnis). Medžioklės įstatyme įtvirtintas minėtas bendras tikslas – medžiojamosios gyvūnijos apsauga ir racionalių naudojimas.

Siekiant sistemiškai išaiškinti medžioklės plotų vieneto sąvoką, svarbus 2006 m. sausio 27 d. Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro įsakymas Nr. D1 – 51³⁹, kuriame Mokslo ir mokymo medžioklės plotai apibrėžiami, kaip: „Biologinio profilio mokslo ir mokymo įstaigų naudojami medžioklės plotai, kuriuose vykdomi laukinės gyvūnijos, jos gyvenamosios aplinkos ir medžioklės moksliniai tyrimai, studentų, medžiotojų ir siekiančių jais tapti asmenų mokymas“

2002 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakyme “Dėl profesionalios medžioklės plotų tvarkymo” Nr. 633⁴⁰ nustatyta, kad Profesionalios

³⁷ Asmeninis archyvas

³⁸ „*Cit. op.*“ 1.

³⁹ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. sausio 27 d. įsakymas Nr. D1 – 51 „Dėl mokslo ir mokymo medžioklės plotų naudojimo ir tvarkymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 2006, Nr. 15 – 532.

⁴⁰ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 11 d. įsakymas Nr. 633 „Dėl profesionalios medžioklės plotų tvarkymo“ // Valstybės žinios. 2002, Nr. 120 – 545.

medžioklės plotai – plotai, „kuriuose įgyvendinamos specialios medžiojamųjų gyvūnų populiacijų gausinimo priemonės bei plėtojamas medžioklės turizmas, <...>“.

Mokslo ir mokymo medžioklės plotų steigimo paskirtyje be bendrojo tikslo, įtvirtinto minėtame Medžioklės įstatyme įtvirtinti specialieji tikslai. ”Mokslo ir mokymo medžioklės plotai skirti: laukinės gyvūnijos, jos gyvenamosios aplinkos ir medžioklės moksliniams tyrimams atlikti, studentų, medžiotojų arba siekiančių jais tapti, visuomenės švietimui, naujoms medžioklės plotų apsaugos, faunos priežiūros, gausinimo, populiacijų gausos reguliavimo priemonėms, bei metodams kurti ir pritaikyti praktikoje. Profesionalios medžioklės plotų paskirtyje be bendrojo tikslo įtvirtintas specialusis – plėtoti medžioklės turizmą“.

Bendrasis ir specialusis tikslai tarpusavyje susiję, jie ir negali būti atsietai aiškinami, jais atskleidžiama medžioklės plotų vienetų sudarymo socialinė funkcija.

Medžiojamųjų gyvūnų populiacijų racionalaus valdymo ir naudojimo aspektu medžioklės plotų priskyrimas tam tikriems medžioklės plotų vienetams reiškia, kad teritorijos, kurios pagal Medžioklės įstatymą yra medžioklės plotai, yra suskirstytos į tam tikrus teritorinius darinius – medžioklės plotų vienetus. Taigi, juose medžioklė gali būti planuojama ir organizuojama, valdomos medžiojamųjų gyvūnų populiacijos apsaugos ir racionalumo pagrindu.

Medžioklės įstatyme šiai teritorijai yra nustatytas tam tikras teisinis režimas, juo įtvirtinama galimybė medžioti Medžioklės įstatyme nurodytuose plotuose.

Minėtame Įstatyme įtvirtinta “medžioklės plotų” sąvoka ir “medžioklės plotų vieneto” sąvoka. „Konstatuotina ir tai, kad medžiojamųjų gyvūnų populiacijų racionalaus valdymo ir medžiojamųjų gyvūnų racionalaus naudojimo atžvilgiu medžioklės plotų priskyrimas tam tikriems medžioklės plotų vienetams reiškia, kad teritorijos, kurios pagal Medžioklės įstatymą yra medžioklės plotai, yra suskirstytos į tam tikrus teritorinius darinius – medžioklės plotų vienetus, kuriuose medžioklė gali būti planuojama ir organizuojama taip, kad būtų valdomos medžiojamųjų gyvūnų populiacijos, užtikrintas jų gyvybingumas ir apsauga, medžiojamųjų gyvūnų racionalus naudojimas. Medžioti leidžiama ne visose teritorijose, kurios traktuojamos kaip medžioklės plotai, kad medžioklės plotai galėtų būti naudojami medžiojimui, būtina, kad jie būtų Medžioklės įstatymo nustatyta tvarka įtraukti į tam tikrą medžioklės plotų vieneta. Į medžioklės plotų vienetus neįtrauktuose medžioklės plotuose medžioklė negali būti planuojama ir organizuojama“⁴¹.

⁴¹ „Cit. op.“ 2.

Medžioklės plotų sąvoka turėtų būti tikslintina, vientisumo požymis, kurį įstatymo leidėjas įtraukė į sąvokos apibrėžimą, nėra vienintelis ir pagrindinis.

VI. Medžioklės plotų teisinio reglamentavimo principų realizavimas

1. Bendro ir specialaus leidimo principų santykis

Medžioklės plotų teisiniame reglamentavime diskutuotinas, bendro ir specialaus leidimo principų santykis. Kadangi iki 2002 m. birželio 20 d. Medžioklės įstatymo⁴² įsigaliojimo, galiojusiuose Lietuvos teisės aktuose buvęs įtvirtintas specialaus leidimo principas, reiškęs, kad be žemės savininko sutikimo negalima medžioti jam priklausančioje žemėje. Medžioklės įstatyme specialaus leidimo principą pakeitė bendro leidimo principas, reiškiantis, kad medžioti savininko žemėje galima, jeigu savininkas to neuždraudė Medžioklės įstatyme numatytais pagrindais ir tvarka.

Medžioklės įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad: „Privačios žemės sklypo savininkas, kurio žemė šio Įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka yra numatoma priskirti arba yra priskirta medžioklės plotų vienetai, turi teisę uždrausti medžioti jam priklausančioje žemėje, jeigu medžioklės metu žemės ūkio pasėliams arba miškui bus daroma žala. Medžioklės plotų vieneto sudarymo ar ribų pakeitimo projekto rengimo atveju apie tai jis privalo raštu pranešti šio Įstatymo 8 straipsnio nustatyta tvarka veikiančiai komisijai per šio Įstatymo 8 straipsnio 9 dalyje nustatytą terminą“.

2005 m. gruodžio 14 d. Lietuvos Respublikos Seimo priimtame, bet Respublikos Prezidento nepasirašytame Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatyme⁴³ Nr. 459, 4 straipsnyje įtvirtintas Medžioklės įstatymo 13 straipsnio 2 dalies pakeitimas, jame teigiama, kad: „<...> turi teisę uždrausti medžioti jam priklausančioje žemėje medžioklės plotų vieneto sudarymo ar jo ribų pakeitimo metu, taip pat bet kuriuo metu vėliau“.

2006 m. liepos 18 d. Lietuvos Respublikos Seimo priimtame, bet Respublikos Prezidento nepasirašytame Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatyme⁴⁴ Nr. 775, siūloma pakeisti Medžioklės įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas nuostatas. Jame teigiama, kad: „Raštišką sprendimą dėl medžiojimo jam priklausančioje žemėje uždraudimo, ankstesnio draudimo medžioti panaikinimo arba sprendimą nustatyti papildomas medžiojimo sąlygas jis turi pateikti atitinkamos savivaldybės komisijai, sudarančiai medžioklės plotų vienetus ir keičiančiai jų ribas, nurodydamas žemės sklypo registracijos Nekilnojamojo turto registre numerį“.

Medžioklės įstatyme, minėtuose Medžioklės įstatymo Pakeitimo papildymo

⁴² „*Cit. op.*“ 1.

⁴³ Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22, straipsnių pakeitimo papildymo 2005 m. gruodžio 14 d įstatymas Nr. 459 <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/>

⁴⁴ Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22, straipsnių pakeitimo papildymo 2006 m. liepos 18 d. įstatymas Nr. 775 <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/>

įstatymuose nustatytas žemės sklypų savininkų bendrojo leidimo, t.y. neprieštaravimo medžioklei jų žemės sklypuose, principas. Minėtas teisinis reguliavimas įtvirtina ir savininko pareigą ginant privačią nuosavybę imtis aktyvių veiksmų atitinkamos savivaldybės komisijai pateikti raštiškus sprendimus dėl medžiojimo jiems priklausančioje žemėje uždraudimo arba dėl tokio draudimo panaikinimo, taip pat žemės sklypo nuosavybės teisę patvirtinančių dokumentų ir žemės sklypų planų kopijas.

2006 m. rugpjūčio 3 d. Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu⁴⁵ Nr. 707 teikiamos Medžioklės įstatymo pataisos, įtvirtinančias žemės sklypų savininkų specialaus leidimo principą reiškiantį, kad žemės sklypo savininkas gali išreikšti sutikimą tik specialia, įstatyme nustatyta, rašytine forma.

Minėtą specialaus leidimo formą „galima vertinti kaip vieną iš alternatyvių teisinio reguliavimo modelių, tačiau jokių būdu ne kaip vienintelį, konstituciškai pagrįstą medžioklės ir su ja susijusių santykių teisinio reguliavimo modelių“⁴⁶.

Lietuvos Respublikos Civilinio Kodekso⁴⁷ 1.64 straipsnio 3 dalis nustato, kad „Tylėjimas laikomas asmens valios išraiška tik įstatymų ar sandorio šalių susitarimo numatytais atvejais“. Todėl įstatyme nustačius žemės savininko tinkamą informavimą apie numatytą medžiojimą jam priklausančioje žemėje ir apie jo teisę medžioklę uždrausti, apriboti ar nustatyti jos sąlygas, tačiau per nustatytą, protingą terminą šio draudimo negavus, galima laikyti, kad žemės savininko sutikimas yra gautas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tuo atveju, jei Medžioklės įstatymas nurodytų rašytinio žemės savininko sutikimo būtinumą, atsirastų didelės kliūtys vykdyti medžioklę apskritai. „Medžioklės plotai Lietuvoje sudaro apie 6173 tūkst. ha, Lietuvoje sudaryta 912 medžioklės plotų vienetų. Medžioklės plotų vieneto vidutinis plotas yra 6,7 tūkst. ha Nacionalinės žemės tarnybos duomenimis (2005-01-01) Lietuvos kaimo vietovėse yra 772 tūkst. privačių žemės sklypų, kurių plotas yra apie 3516 tūkst. ha Vidutinis žemės sklypo kaimo vietovėje plotas – 4,5 ha (4,1 ha - miškų ūkio paskirties žemėje). Privati žemė kaimo vietovėje sudaro apie 57 proc. Vidutinio medžioklės plotų vieneto ribose yra apie 850 privačios žemės sklypų. Pažymėtina, kad didelė dalis sklypų valdoma daugiau nei vieno savininko, todėl sutikimo medžioti žemės sklype reikėtų prašyti daug daugiau asmenų nei yra sklypų. Susidariusios išlaidos yra sunkiai įvertinamos, tačiau jos gali siekti keliasdešimt tūkstančių litų vienam medžioklės plotų vienetai ir tokia veikla gali

⁴⁵ Lietuvos Respublikos Prezidento 2006 m. rugpjūčio 3 d. dekretas „Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22 straipsnių pakeitimo papildymo įstatymo gražinimo Lietuvos Respublikos Seimui pakartotinai svarstyti“ Nr. 707. // Valstybės žinios. 2006, Nr. 68 – 3355.

⁴⁶ Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos komitetas 2006 m. rugsėjo 13 d. „Dėl Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto Nr. 707“ <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/>

⁴⁷ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Vilnius, 2002.

trukti keletą metų. Praktikoje tai reikštų, jog ir taip nedidelės lėšos, skiriamos medžioklės plotų priežiūrai ir medžiojamosios faunos globai, dar labiau sumažėtų dėl to, kad daug papildomų lėšų turės būti skirta sutartims su privačios žemės savininkais sudaryti. Atkreiptinas dėmesys, kad anksčiau galiojusiai kitai teisės aktuose nustatyta tvarka, medžioklės plotų naudotojai turėjo sudaryti medžioklės plotų nuomos sutartis, tačiau tuo laikotarpiu net patys aktyviausi medžioklės plotų naudotojai per 2.5 metų sugebėjo sudaryti medžioklės plotų nuomos sutartis tik su 10-15 proc. privačių žemės sklypų savininkais jų naudotuose medžioklės plotuose⁴⁸.

Teoriškai galimas atvejis, kad medžioklės plotų vienetas būtų sudarytas iš teritorijų, kuriose savininkai uždraudė medžioti, bet praktikoje toks medžioklės plotų vienetas nebūtų tvirtinamas, nes jame būtų negalima medžioti, kokio dydžio turėtų būti teritorija, kurioje suteikiama teisė medžioti, nors ji ir atitinka medžioklės plotų vienetais keliamus reikalavimus, turėtų reglamentuoti medžioklės įstatymas.

2. Teisėtų lūkesčių principas

Konstitucinio Teismo išaiškinimuose įtvirtintas teisėtų lūkesčių principas suponuoja ir visų valstybes institucijų pareigą laikytis prisiimtų įsipareigojimų, ir asmens teisėtai įgytų teisių apsaugą. „Asmenys turi teisę pagrįstai tikėtis, kad jų pagal galiojančius teises aktus įgytos teises bus išlaikytos nustatyta laiką ir galės būti realiai įgyvendinamos” (Konstitucinio Teismo 2001 m. gruodžio 18 d. nutarimas⁴⁹).

Pagal teisėtų lūkesčių principą teisinį reguliavimą galima keisti tik laikantis iš anksto nustatytos tvarkos ir nepažeidžiant Konstitucijos principų bei normų. Teisinio reguliavimo pataisomis negalima paneigti asmens teisėtų interesų ir teisėtų lūkesčių (Konstitucinio Teismo 2001 m. gruodžio 18 d. nutarimas).

Nuo Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atstatymo iki Medžioklės įstatymo įsigaliojimo tuo metu galiojusiuose teisės aktuose buvo įtvirtintas toks teisinis reguliavimas, kuriuo remiantis privačios žemės, miškų, vandens telkinių savininkai, pagal galiojusius teisės aktus, sudarę medžioklės plotų nuomos sutartis, fiziniai ir juridiniai asmenys pagal galiojusius teisės aktus, išsinuomoję medžioklei skirtą žemę, miškus,

⁴⁸ Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos komitetas 2006 m. rugsėjo 13 d. „Dėl Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto Nr. 707“ <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/>

⁴⁹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2001 m. gruodžio 21 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. rugpjūčio 27 d. nutarimo Nr. 942 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygų dalinio pakeitimo“ 6 ir 7.2 punktų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir Lietuvos Respublikos darbo sutarties įstatymo 22 straipsniui“ // Valstybės žinios. 2001, Nr. 107 – 3885.

vandens telkinius, asmenys, pagal galiojusius teisės aktus, suformavę individualius medžioklės plotų vienetus, galėjo pagrįstai tikėtis, kad šios sutartys bus vykdomos, galėjo tikėtis galėsia šiuos medžioklės plotų vienetus naudoti medžioklei tol, kol atsiras įstatymuose numatytų aplinkybių, dėl kurių tolesnis šių medžioklės plotų vienetų naudojimas medžioklei pagrįstai taptų negalimas.

Medžioklės įstatymo 22 straipsnyje 2 dalyje įtvirtinta, kad: „Medžioklės plotų naudotojai, naudoję medžioklės plotus iki šio Įstatymo įsigaliojimo ir naudoję juos nepažeisdami teisės aktų reikalavimų, iki 2003 m. balandžio 1 d. pateikia prašymus šio Įstatymo 8 straipsnio 3 dalyje nurodytai komisijai, ir jų naudojami medžioklės plotai pripažįstami medžioklės plotų vienetais bei leidimai naudoti juose medžiojamųjų gyvūnų išteklius išduodami laikantis medžioklės plotų naudojimo tęstinumo, vadovaujantis šiame straipsnyje nustatyta tvarka“⁵⁰.

Minėto straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad šio straipsnio 2 dalyje nurodyti medžioklės plotų naudotojai kartu su atitinkamu prašymu turi pateikti:

1) Medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatų nustatyta tvarka įregistruotas medžioklės plotų nuomos sutartis, sudarytas su žemės sklypų savininkais ir valdytojais iki Laukinės gyvūnijos įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo (2001 m. gruodžio 29 d.), su išsinuomotų medžioklės plotų schemomis;

2) medžioklės plotų, esančių valstybinėje žemėje, skyrimą patvirtinančius dokumentus (tik profesionalios medžioklės plotų ir mokslo ir mokymo medžioklės plotų atveju);

3) rašytinius medžioklės plotų ribų suderinimo su visais gretimų medžioklės plotų naudotojais protokolus, jeigu jie buvo surašyti, pagal kuriuos patvirtinamos faktiškos medžioklės plotų vienetų ribos, arba remdamiesi šiais protokolais besiribojančių medžioklės plotų naudotojai koreguoja medžioklės plotų ribas, siekdami šio Įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytų tikslų;

4) kitus dokumentus, patvirtinančius teisėtą medžioklės plotų naudojimą.

Atsižvelgiant į 2005 m. gegužės 13 d. Konstitucinio Teismo nutarimą⁵¹ 2006 m. liepos 18 d. Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatyme⁵² Nr. X - 775 siūloma 22 straipsnio 3 dalies 1 punkte išbraukti žodžius „iki Laukinės gyvūnijos įstatymo pakeitimo įsigaliojimo (2001 m. gruodžio 29 d.)“ ir šį punktą išdėstyti taip:

„1) Medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatų nustatyta tvarka įregistruotas medžioklės plotų nuomos sutartis, sudarytas su žemės sklypų savininkais ir valdytojais,

⁵⁰ „Cit. op.“ 1.

⁵¹ „Cit. op.“ 2.

⁵² „Cit. op.“ 4.

su išsinuomotų medžioklės plotų schemomis”.

Siekiant teisinio aiškumo minėtame Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatyme siūloma pakeisti 22 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Šio Įstatymo 8 straipsnio 3 dalyje nurodyta komisija, priimdama sprendimą dėl teritorijų, siūlomų įtraukti į medžioklės plotų vieneta, remiasi Medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatų nustatyta tvarka įregistruotomis medžioklės plotų nuomos sutartimis, sudarytomis su žemės sklypų savininkais ir valdytojais iki Laukinės gyvūnijos įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo (2001 m. gruodžio 29 d.), su išsinuomotų medžioklės plotų schemomis. Ši komisija, priimdama sprendimą dėl siūlomų įtraukti į medžioklės plotų vieneta teritorijų, dėl kurių naudojimo nėra pateiktų šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytų dokumentų arba jie yra ne visi, atsižvelgia į šio straipsnio 3 dalies 3 punkte nurodytuose dokumentuose pateiktus siūlymus arba nustato medžioklės plotų vieneto ribas, atsižvelgdama į šio Įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytus tikslus.”

Medžioklės įstatymo 22 straipsnio 6 dalyje įtvirtinta medžioklės plotų, mažesnių kaip 1000 ha, naudotojai su gretimų medžioklės plotų naudotojais gali susitarti dėl medžioklės plotų padidinimo iki 1000 ha arba šių plotų sujungimo, įtvirtindami tai šio straipsnio 3 dalies 3 punkte numatytu dokumentu ir pateikdami bendrą prašymą šio Įstatymo 8 straipsnio 3 dalyje numatytai komisijai dėl medžioklės plotų pripažinimo medžioklės plotų vienetu. Nesusitarus dėl medžioklės plotų vieneto padidinimo iki nurodyto dydžio iki 2003 m. balandžio 1 d., galutinį sprendimą dėl medžioklės plotų vieneto ribų nustatymo atsižvelgdama į Medžioklės įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytus tikslus priima nurodyta komisija.

2005 m. gegužės 13 d. Konstitucinio Teismo nutarime⁵³ pripažinta, kad Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 22 straipsnio 6 dalies nuostata: „Nesusitarus dėl medžioklės plotų vieneto padidinimo iki nurodyto dydžio iki 2003 m. balandžio 1 d., galutinį sprendimą dėl medžioklės plotų vieneto ribų nustatymo atsižvelgdama į Įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytus tikslus priima nurodyta komisija“ prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio 1 ir 2 dalims, konstituciniam teisėtų lūkesčių apsaugos principui“.

Medžioklės įstatymo 22 straipsnio 6 dalyje nustatyto teisiniu reguliavimu buvo paneigti asmenų galiojančiais teisės aktais remiantis, suformuoti medžioklės plotų vienetai. Paneigti teisėti lūkesčiai, kad jie galės šiuos medžioklės plotų vienetus naudoti medžiojimui tol, kol atsiras įstatymuose numatytų aplinkybių, kuriomis remiantis tolesniu suformuotų medžioklės plotų vieneto naudojimu medžioklei pagrįstai taptų negalimas.

⁵³ „Cit. op“ 2.

Lietuvos Respublikos Seimo priimtuose, bet Respublikos Prezidento nepasirašytuose Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatymuose⁵⁴ Nr. X-459 ir Nr. X-775. Tinkamai sureguliuoti minėti teisiniai santykiai, juose įtvirtinta teisinė galimybė patirtų nuostolių kompensavimui. Minėti Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatymai vienodai siūlo pakeisti Medžioklės įstatymo 22 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Medžioklės plotų, mažesnių kaip 1000 ha, naudotojai su gretimų medžioklės plotų naudotojais gali susitarti dėl medžioklės plotų padidinimo iki 1000 ha arba šių plotų sujungimo, įtvirtindami tai šio straipsnio 3 dalies 3 punkte numatytu dokumentu ir pateikdami bendrą prašymą šio Įstatymo 8 straipsnio 3 dalyje numatyta komisijai dėl medžioklės plotų pripažinimo medžioklės plotų vienetu. Jeigu dėl medžioklės plotų vieneto padidinimo iki nurodyto dydžio nesusitarta iki 2003 m. balandžio 1 d., sprendimą dėl medžioklės plotų vienetų ribų nustatymo, atsižvelgdama į Įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytus tikslus, priima nurodyta komisija. Jeigu priimant tokį sprendimą mažesnių kaip 1000 ha medžioklės plotų naudotojai netenka galimybės toliau naudoti medžioklės plotus, jų patirti nuostoliai kompensuojami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Teisę į nuostolių kompensavimą turi ir žemės savininkai bei medžioklės plotų naudotojai, kurie netenka galimybės toliau nuomoti ar naudoti medžioklei žemės, miškų ar vandens telkinių plotus pagal medžioklės plotų nuomos sutartis, sudarytas nuo Laukinės gyvūnijos įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo (2001 m. gruodžio 29 d.).“

Konstitucijos principai ir normos sudaro darnią sistemą. Konstitucinis asmens teisinio saugumo principas apima asmens teisėtą lūkesčių principą. Pažeidus asmens teisėtą lūkesčių principą visada pažeidžiamas ir asmens teisinio saugumo principas.

⁵⁴ „*Cit op.*“ 43, 4.

V. Medžioklės plotų vienetų reglamentavimas Medžioklės įstatymo normose

1. Medžioklės plotai ir teritorijos, kuriose medžioklė draudžiama ar laikinai draudžiama

Medžioklės įstatyme⁵⁵ įtvirtinta, kad medžioklės plotais laikomos ir medžioti leidžiama visose teritorijose, išskyrus teritorijas, nurodytas 7 straipsnio 2 dalyje. Medžioti draudžiama:

1. kapinėse, urbanizuotose teritorijose, valstybiniuose rezervatuose, esančiuose valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose, rezervacinėse apyrbėse ir kitose teritorijose, kuriose šią veiklą draudžia įstatymai ir kiti teisės aktai;

2. žemės sklypuose, esančiuose medžioklės plotuose, jeigu jų savininkai uždraudė medžioti juose šio Įstatymo 13 straipsnio 2 dalies nustatyta tvarka;

3. kitose teritorijose, kuriose atsižvelgiant į vietos sąlygas negali būti medžiojama ir kurias nustato institucijos, sudarančios medžioklės plotų vienetus šio Įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka.

Tačiau siekiant teisinio aiškumo, reguliuojant medžioklės plotų vienetus, Lietuvos Respublikos Seimo priimtame, bet Lietuvos Respublikos Prezidento nepasirašytame Medžioklės įstatymo Pakeitimo ir papildymo įstatymo⁵⁶ X-459, 7 straipsnis papildomas tokia nauja 3 dalimi, kurioje teigiama, kad “sudarant medžioklės plotų vienetai ar keičiant jo ribas, teritorijos, nurodytos šio straipsnio 2 dalyje, neįskaitomos į medžioklės plotų vieneto plotą”.

Minėtas teisinis reguliavimas netrukdo medžiojamųjų gyvūnų migracijai, įtvirtintas teritorinis medžiojamųjų gyvūnų populiacijų valdymo principas. Juo nesuteikiama teisė medžioti tokiam sklype. Toks teisinis reguliavimas nepažeidžia medžioklės plotų vientisumo.

Minėtame Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatyme 7 straipsnio 4 dalies redakcijoje įtvirtinta nauja “medžioklės plotų, kuriuose medžioti laikinai uždrausta” nuostata. Ši nuostata įtvirtinta ir Medžioklės įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatyme⁵⁷ Nr. X-775. Minėtas straipsnis nustato:

„Jeigu žemės sklypų, nepatenkančių į šio straipsnio 2 dalyje išvardytas teritorijas, savininkai, vadovaudamiesi šio Įstatymo 13 straipsnio 2 dalimi, šiuose sklypuose uždraudė medžioti, tokie sklypai laikomi medžioklės plotais, kuriuose medžioti laikinai uždrausta. Sklypai, nepatenkantys į šio straipsnio 2 dalyje išvardytas teritorijas, kurių

⁵⁵ „Cit. op.“ 1.

⁵⁶ „Cit. op.“ 43.

⁵⁷ „Cit. op.“ 4.

savininkai šio Įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka pateikė sprendimą dėl papildomų medžiojimo sąlygų nustatymo, taip pat laikomi medžioklės plotais, kuriuose medžioti laikinai uždrausta, kol šio Įstatymo 8 straipsnio 12 dalyje nurodyta sutartis bus perduota atitinkamam Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamentui. Medžioklės plotuose, kuriuose medžioti laikinai uždrausta, leidžiama tik susekti ir sumedžioti čia atklydusį medžioklės plotuose sužeistą gyvūną Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklėse nustatyta tvarka.“

Siūlytina Medžioklės įstatyme numatyti sužeisto gyvūno susekimo ir sumedžiojimo įforminimo tvarką tuose plotuose, kuriuose laikinai uždrausta ar uždrausta medžioti. Šių teisinių santykių nereglamentuoja nei Medžioklės įstatymas, nei poįstatyminiai teisės aktai. Remiantis pateiktais dokumentais, turėtų būti sprendžiamas kilęs ginčas tarp medžiotojų ir savininko, uždraudusio medžioti jam priklausančioje žemėje.

Terminas „laikiniai“ įtvirtina žemės savininko teisę pakeisti savo sprendimą bet kuriuo metu. Svarbu pažymėti, kad tokie medžioklės plotai, kuriuose medžioti laikinai uždrausta, nėra pažymimi medžioklės plotų sudarymo projekte, nes žemės savininkų sprendimai gali keistis, o tai įpareigotų iš naujo tvirtinti medžioklės plotų vieneto sudarymo projektą.

Medžioklės įstatymo⁵⁸ 8 straipsnio 9 dalyje (*inter alia*) nurodyta, kad „teritorijas, kuriose medžioklė draudžiama pagal šio įstatymo 13 straipsnio 2 dalį iki šiuos reikalavimus nustatančių asmenų nurodyto termino, šio straipsnio 3 dalyje nurodyta komisija pažymi medžioklės plotų vieneto plane“.

Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatyme⁵⁹ Nr. X - 775 siūloma pakeisti 8 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyta komisija nuo pasiūlymo sudaryti medžioklės plotų vieneta ar pakeisti jo ribas pateikimo ne vėliau kaip per 2 mėnesius parengia preliminarų medžioklės plotų vieneto sudarymo arba jo ribų pakeitimo projektą ir Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka registruotais laiškais informuoja žemės sklypų savininkus apie ketinimą per 3 mėnesius nuo laiško išsiuntimo dienos įtraukti jiems priklausančius žemės sklypus į sudaromą medžioklės plotų vieneta, taip pat apie teisę uždrausti medžioti arba nustatyti papildomas medžiojimo sąlygas, kaip numatyta šio Įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje. Jeigu žemės sklypo savininko raštiškų sprendimų, numatytų šio Įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje, komisija negauna, laikoma, kad žemės savininkas neprieštarauja, kad jam priklausančioje žemėje bus medžiojama, ir

⁵⁸ „Cit. op.“ 1.

⁵⁹ „Cit. op.“ 4.

nepageidauja nustatyti papildomų medžiojimo sąlygų. Sudarant medžioklės plotų vienetus ar keičiant jų ribas, žemės sklypų, kurių savininkai pateikė raštiškus sprendimus, numatytus šio Įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje, plotas įskaitomas į medžioklės plotų, patenkančių į medžioklės plotų vienetą, bendrą plotą. Šie apribojimai nesuardo medžioklės plotų vientisumo.“

2. Reikalavimai medžioklės plotų vienetams sudaryti

2002 m. birželio 20 d. Medžioklės įstatyme⁶⁰ įtvirtinta, kad: „Medžioklės plotų vienetų sudarymas – teritorijos, kurioje fizinis ar juridinis asmuo, turėdamas leidimą naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetu, gali planuoti ir organizuoti medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą bei medžiojamųjų gyvūnų apsaugą, ploto ir ribų nustatymas“.

Medžioklės plotų vienetų sudarymo ir jų ribų keitimo projektus kiekvienoje savivaldybėje parengia savivaldybės mero sudaryta komisija ir juos patvirtina atitinkamos apskrities viršininkas.

2002 m. rugsėjo 23 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu⁶¹ Nr. 487/361 patvirtinti nuostatai „Dėl komisijos medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti nuostatų patvirtinimo“.

Komisija medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti (toliau – komisija) sudaroma savivaldybės mero sprendimu medžioklės plotų vienetų sudarymo ir jų ribų pakeitimo šios savivaldybės teritorijoje projektams rengti (bendrosios nuostatos 1 punktas).

Komisija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymu, kitais įstatymais, teisės aktais ir šiais nuostatais.

Komisija sudaroma ne mažiau kaip iš 6 asmenų, vienodu komisijos narių skaičiumi atstovaujančių šioms savivaldybės teritorijoje veikiančioms įstaigoms ir organizacijoms: savivaldybės administracijai, Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamentui, apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamentui, valstybinių miškų valdytojams, medžiotojų visuomeninėms organizacijoms,

⁶⁰ „*Cit. op.*“ 1.

⁶¹ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymas Nr. 487/361 „Dėl komisijos medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti nuostatų patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 2002, Nr. 97 - 4304.

vienijančioms medžiotojų klubus ir būrelius, ir žemės ar miško savininkų savivaldos organizacijoms (toliau – Įstaigos). Komisijos sudėtį savivaldybės meras formuoja apklausos būdu, išsiųsdamas raštiškus paklausimus į visas aukščiau išvardintas savivaldybės teritorijoje veikiančias Įstaigas ir prašydamas skirti po vienodą atstovų į sudaromą komisiją skaičių. Komisijos nariais siūlomi asmenys, atsižvelgiant į jų turimas žinias medžioklės teisinio reglamentavimo srityje bei gebėjimą nešališkai spręsti Komisijai pavestus klausimus.

Komisija sudaroma ne trumpesniai kaip 5 metų laikotarpiui. Komisija pradeda veikti nuo sprendimo sudaryti komisiją priėmimo dienos. Atskiri komisijos nariai kitais asmenimis gali būti pakeičiami anksčiau, jeigu jie pasitraukia iš tarnybos Įstaigose (arba nutraukia narystę organizacijose), iš kurių atstovų sudaroma komisija, patys pateikia atitinkamą prašymą arba dėl kitų, mero nuomone, svarbių priežasčių turi būti pakeisti. Komisijos narių pakeitimas turi būti suderintas su Įstaigomis, kurioms jie atstovauja. Sudarant komisiją bei pakeičiant atskirus jos narius, komisijos narių, atstovaujančių skirtingoms šių nuostatų 3 punkte nurodytoms Įstaigoms, skaičius turi išlikti pastovus.

Teisinga būtų reglamentuoti tai, kad medžiotojai gali sudaryti ne daugiau kaip pusę komisijos narių, medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti.

Dabar galiojančiame Medžioklės įstatyme, minėtame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakyme „Dėl komisijos medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti nuostatų patvirtinimo“ nėra įtvirtintos nuostatos, kad medžiotojai turėtų sudaryti ne daugiau kaip pusę komisijos narių, siekiant išsaugoti interesų pusiausvyrą. Tinkamai įtvirtinta komisijos sudėtis Lietuvos Respublikos Seimo priimtuose, bet Respublikos Prezidento nepasirašytuose Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatymuose Nr. X – 459 ir Nr.X - 775.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu⁶² Nr. 487/361 patvirtintuose nuostatuose „Dėl komisijos medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti nuostatų patvirtinimo“ įtvirtinta, kad: „Komisijos užduotis – parengti medžioklės plotų vieneto sudarymo ar jo ribų pakeitimo projektą, pateikti jį patvirtinti apskrities viršininkui, o patvirtintą dokumentą pateikti savo savivaldybės administracijai, Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamentui ir medžioklės plotų vieneto sudarymo ar jo ribų pakeitimo iniciatoriui“.

Komisija, įgyvendindama jai priskirtą užduotį, vykdo šias funkcijas, susijusias su medžioklės plotų vienetų sudarymu bei jų ribų pakeitimu savivaldybės teritorijoje:

⁶² Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymas Nr. 487/361 „Dėl komisijos medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti nuostatų patvirtinimo“ Nr. 487/361 // Valstybės žinios. 2002, Nr. 97 - 4304.

1) priima ir nagrinėja pasiūlymus medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti;

2) priima pateikiamą bei savo iniciatyva renka teisinę, grafinę, ekologinę ir kitą informaciją apie medžioklės plotus, kuriuose siūloma sudaryti medžioklės plotų vieneta ar pakeisti jo ribas, bei analizuoja šią informaciją;

3) vadovaudamasi Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 8 straipsnio 1 dalies reikalavimais, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos patvirtintais medžioklės plotų vientisumo kriterijais ir reikalavimais medžioklės plotų vienetų riboms nustatyti, priima sprendimą dėl medžioklės plotų vieneto ribų nustatymo, pažymėdama jas preliminariame medžioklės plotų vienetų sudarymo ar jų ribų pakeitimo projekte (medžioklės plotų vieneto plane);

4) suteikia medžioklės plotų vienetui pavadinimą, atsižvelgdama į pasiūlymo sudaryti medžioklės plotų vieneta teikėjo siūlymą arba medžioklės plotų vieneto teritorijoje naudojamus vietovardžius;

5) nustato teritorijas, kuriose Komisijos nuomone, negali būti medžiojama, atsižvelgiant į vietos sąlygas (medžioklės saugos požiūriu nepatogios formos medžioklės plotų tarpai urbanizuotose teritorijose bei kiti atvejai), pažymėdama tokias teritorijas preliminariame medžioklės plotų vienetų sudarymo ar jų ribų pakeitimo projekte (medžioklės plotų vieneto plane). Komisija taip pat pažymi kitas teritorijas, kuriose medžioti uždrausta įstatymais ar kitais teisės aktais arba kuriose medžioti uždraudė žemės sklypų savininkai;

6) apskaičiuoja medžioklės plotų vieneto teritorijos, kurioje medžioklė nėra uždrausta, dydį bei jos pasiskirstymą pagal kategorijas, užpildydama Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos patvirtintos Medžioklėtvarkos projekto rengimo tvarkos priedą „Medžioklės plotų dydis ir tinkamumas medžiojamiesiems gyvūnams gyventi ir veistis“;

7) per vieną mėnesį nuo pasiūlymo medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti gavimo, parengia ir teikia savivaldybės merui skelbti šalies ir vietinėje spaudoje informaciją apie parengtą preliminarų medžioklės plotų vieneto sudarymo ar jo ribų pakeitimo projektą. Spaudoje skelbiama informacija turi apimti taip pat informaciją apie Komisijos funkcijas, vykdomas pagal šios Tvarkos 7.8 ir 7.9 punktus.

Medžioklės įstatymo 8 straipsnio 9 dalyje įtvirtinta, kad: „Komisija, parengusi preliminarų medžioklės plotų vieneto sudarymo arba jo ribų pakeitimo projektą, paskelbia apie tai šalies bei vietinėje spaudoje <...>“.

Medžioklės įstatymo 8 straipsnyje 4 dalyje įtvirtinta Medžioklės plotų vieneto

sudarymo ar jo ribų pakeitimo etapai:

- 1) pasiūlymo medžioklės plotų vienetai sudaryti ar jo riboms pakeisti pateikimas;
- 2) teisinės informacijos surinkimas ir grafinių bei ekologinių duomenų apie siūlomą sudaryti arba pakeisti medžioklės plotų vienetai parengimas;
- 3) informacijos apie parengtą preliminarų medžioklės plotų vienetai sudarymo ar jo ribų pakeitimo projektą paskelbimas šalies bei vietinėje spaudoje;
- 4) medžioklės plotų vienetai sudarymo ar jo ribų pakeitimo projekto tvirtinimas.

Jeigu medžioklės plotų vienetai siūloma sudaryti daugiau kaip vienos savivaldybės teritorijoje, sudarymo projektai rengiami kartu su kitų savivaldybių atitinkamomis komisijomis. Jeigu medžioklės plotų vienetai ribos peržengia vienos apskrities ribas, tokio medžioklės plotų vienetai sudarymo projektas turi būti patvirtintas ir tose apskrityse, į kurių teritoriją jis įsiterpia.

Nagrinėjant medžioklės plotų vienetai sudarymą reglamentuojančias teisės normas galima išskirti šių santykių subjektus ir nustatyti jų ryšius bei paskiras grupes. Pagrindiniai šių santykių dalyviai yra trys:

1. medžioklės plotų naudotojas;
2. savivaldybės mero sudaryta komisija;
3. privačios žemės sklypo, patenkančio į medžioklės plotų vienetai, savininkas.

Medžioklės plotų naudotojas – fizinis ar juridinis asmuo, galintis būti laukinės gyvūnijos išteklių naudotoju pagal Laukinės gyvūnijos įstatymą ir turintis Medžioklės įstatymo nustatyta tvarka išduotą leidimą naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetai (Medžioklės įstatymo 1 straipsnio 13 dalis).

Minėta komisija, susidedanti iš savivaldybės administracijos, aplinkos apsaugos, žemėtvarkos, valstybinių miškų prižiūrinčių institucijų, medžiotojų visuomeninių organizacijų, vienijančių medžiotojų klubus ir būrelius, žemės ir miško savininkų savivaldos organizacijų atstovų. Komisijos medžioklės plotų vienetai sudaryti bei jų riboms pakeisti nuostatus tvirtina Aplinkos ir Žemės ūkio ministerijos (Medžioklės įstatymo 8 straipsnis 3 punktas).

Privačios žemės sklypo savininkas – asmuo, kurio žemė Medžioklės Įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka yra numatoma priskirti arba yra priskirta medžioklės plotų vienetai.

Medžioklės įstatymo 8 straipsnyje 5 dalyje nustatytas platus subjektų ratas, galinčių teikti pasiūlymus medžioklės plotų vienetai sudaryti ar jų riboms pakeisti. Pasiūlymus medžioklės plotų vienetai sudaryti ar pakeisti jų ribas minėtai komisijai teikia:

- 1) Aplinkos ministerija arba jos įgaliotos institucijos – dėl mokslo ir mokymo

medžioklės plotų vienetų ir profesionalios medžioklės plotų vienetų bei dėl bendrojo naudojimo medžioklės plotų vienetų, jeigu yra gautas atitinkamas medžioklėtvarkos projekto rengėjų siūlymas;

2) Žemės ūkio ministerija arba jos įgaliotos institucijos – dėl medžioklės plotų vienetų žuvininkystės tvenkinių teritorijoje;

3) fiziniai ir juridiniai asmenys – dėl bendrojo naudojimo medžioklės plotų vienetų (8 straipsnio 5 dalis).

Medžioklės plotų vienetai gali būti sudaromi ir jų ribos keičiamos minėtos komisijos iniciatyva, kai tai yra būtina siekiant užtikrinti 8 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus (Medžioklės įstatymo 8 straipsnio 6 dalis), t. y., kai siekiama užtikrinti racionalų medžiojamųjų gyvūnų populiacijų valdymą.

Medžioklės įstatymo 8 straipsnio 2 dalis nustato, kad medžioklės plotų vienetai sudaromi ir jų ribos keičiamos šiais atvejais:

1) kai jie sudaromi medžioklės plotuose, kuriuose pagal šio Įstatymo reikalavimus nėra sudarytų medžioklės plotų vienetų arba kuriuos egzistuojančių medžioklės plotų naudotojai atsisakė naudoti;

2) egzistuojančius medžioklės plotų vienetus padalijant arba juos sujungiant, kai toks sudarymas atliekamas medžioklės plotų naudotojų susitarimu, šio straipsnio 1 dalyje nustatytais tikslais;

3) kai medžioklės plotų vieneto ribas arba teritorijas, kuriose leidžiama medžioti, būtina patikslinti, įsteigus pagal Saugomų teritorijų įstatymą naujas saugomas teritorijas arba pakeitus esamų saugomų teritorijų, kuriose medžioti draudžiama, ribas;

4) kai gaunamas atitinkamas medžioklėtvarkos projekto rengėjų siūlymas.

Minėtame Medžioklės įstatymo 22 straipsnyje įtvirtinta, kad šio Įstatymo 8 straipsnio 3 dalyje nurodyta komisija medžioklės plotų vienetais sudaryti ir jų riboms pakeisti nurodytu būdu kiekvienoje savivaldybėje turi būti sudaryta ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo šio Įstatymo įsigaliojimo. Medžioklės plotų naudotojai, naudoję medžioklės plotus iki šio Įstatymo įsigaliojimo ir naudoję juos nepažeisdami teisės aktų reikalavimų, iki 2003 m. balandžio 1 d. pateikia prašymus šio Įstatymo 8 straipsnio 3 dalyje nurodytai komisijai, ir jų naudojami medžioklės plotai pripažįstami medžioklės plotų vienetais bei leidimai naudoti juose medžiojamųjų gyvūnų išteklius išduodami laikantis medžioklės plotų naudojimo tęstinumo, vadovaujantis šiame straipsnyje nustatyta tvarka.

Kartu su atitinkamu prašymu turėjo būti pateikiama medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatų nustatyta tvarka užregistruotos medžioklės plotų nuomos sutartys, sudarytos su žemės sklypų savininkais ir valdytojais iki Laukinės gyvūnijos įstatymo

pakeitimo įstatymo įsigaliojimo (2001 m. gruodžio 29 d.), su išsinuomotų medžioklės plotų schemomis; medžioklės plotų, esančių valstybinėje žemėje, skyrimą patvirtinantys dokumentai (tik profesionalios medžioklės plotų ir mokslo ir mokymo medžioklės plotų atveju); rašytiniai medžioklės plotų ribų suderinimo su visais gretimų medžioklės plotų naudotojais protokolai, jeigu jie buvo surašyti, pagal kuriuos patvirtinamos faktiškos medžioklės plotų vienetų ribos, arba remdamiesi šiais protokolais besiribojančių medžioklės plotų naudotojai koregavo medžioklės plotų ribas siekdami šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytų tikslų; 4) kiti dokumentai, patvirtinantys teisėtą medžioklės plotų naudojimą.

Medžioklės įstatyme įtvirtinta, kad kol medžioklės plotai bus pripažinti medžioklės plotų vienetais pagal jų naudojimo tęstinumą, buvo privaloma laikytis Medžioklės įstatymo 8 straipsnio 9, 10 ir 11 dalyse nustatytų sąlygų.

Medžioklės plotuose, dėl kurių įtraukimo į medžioklės plotų vienetus Medžioklės įstatymo 22 straipsnio 2 dalyje nurodyti prašymai iki 2003 m. balandžio 1 d. nebuvo pateikiami, medžioklės plotų vienetai turėjo būti sudaromi arba šie plotai prie kitų sudarytų medžioklės plotų vienetų turėjo būti prijungiami Medžioklės įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka. Medžioklės plotų naudotojams, kurių medžioklės plotai šiame straipsnyje nustatyta tvarka buvo pripažinti medžioklės plotų vienetais, leidimai naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius šiuose vienetuose turėjo būti išduodami be šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje numatyto konkurso.

„Medžioklės įstatymo 22 straipsnio 2 dalyje nurodytas medžioklės plotų naudojimo tęstinumas, viena vertus, reiškia, kad medžioklės plotų naudotojai, iki Medžioklės įstatymo įsigaliojimo naudoję konkrečius medžioklės plotus, tuos medžioklės plotus (Medžioklės įstatyme jau vadinamus medžioklės plotų vienetais) turi teisę naudoti ir po Medžioklės įstatymo įsigaliojimo. Kita vertus, pagal šią dalį iki Medžioklės įstatymo įsigaliojimo naudoti medžioklės plotai pripažįstami medžioklės plotų vienetais, o leidimai šiuose medžioklės plotų vienetuose naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius išduodami 22 straipsnyje nustatyta tvarka“⁶³.

Medžioklės įstatymo 8 straipsnyje 10 dalyje (*inter alia*) nustatyta, kad neatsiejamos tvirtinamo medžioklės plotų vieneto sudarymo arba jo ribų pakeitimo projekto dalys yra medžioklės plotų vieneto planas su pažymėtomis teritorijomis, kuriose leidžiama medžioti ir kuriose medžioklė yra uždrausta, bei priedas apie medžioklės plotų dydį ir pasiskirstymą pagal tinkamumą medžiojamiesiems gyvūnams gyventi ir veistis.

Medžioklės įstatymo 2 straipsnio 17 dalyje teigiama, kad medžioklėtvarka –

⁶³ „*Cit. op.*“ 2.

kompleksas priemonių, projektuojamų medžioklės plotams naudoti bei medžiojamųjų gyvūnų ištekliams saugoti, gausinti bei medžioti.

Medžioklės įstatymo 9 straipsnyje įtvirtinta, kad:

1. Visiems šio Įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka sudarytiems medžioklės plotų vienetams ne rečiau kaip kas 10 metų turi būti parengiami medžioklėtvarkos projektai, kuriuose, atlikus medžioklės plotų bioekologinių sąlygų bei jų pokyčių tyrimą, nustatoma:

1) pagrindinės medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimo sąlygos (didžiausias ir mažiausias leistinas medžiojamųjų gyvūnų gausumas, privalomos įgyvendinti biotechninės priemonės bei kitos sąlygos, būtinos išlaikyti gyvybingas medžiojamųjų gyvūnų populiacijas bei išvengti didelės šių gyvūnų daromos žalos žemės, miškų ir žuvininkystės ūkiams, kitiems žmogaus ūkinės veiklos objektams);

2) siūlymai pakeisti medžioklės plotų vienetų ribas, jeigu tai yra būtina siekiant užtikrinti racionalų medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą bei atsižvelgiant į įvykusius teritorijos naudojimo pokyčius; <...>.

2005 m. kovo 21 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakyme⁶⁴ Nr. D1 - 162 „Dėl medžioklėtvarkos projektų rengimo, derinimo, teikimo tvarkyti ir tvirtinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta, kad medžioklėtvarka - tai kompleksas priemonių, projektuojamų medžioklės plotams naudoti bei medžiojamųjų gyvūnų ištekliams saugoti, gausinti bei medžioti.

Projektų rengimą organizuoja ir koordinuoja aplinkos ministro įgalioti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos struktūriniai padaliniai ar pavaldžios institucijos. Šiems darbams lėšos skiriamos iš valstybės išdo sąskaitos, kurioje kaupiamos Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšos.

Medžioklės įstatymo 8 straipsnio 7 dalyje įtvirtintas apribojimas, kad profesionalios bei mokslo ir mokymo medžioklės plotų vienetai sudaromi teritorijose, kuriose valstybinė žemė sudaro daugiau kaip 50 procentų, ir kitose teritorijose, būtinose keliams tikslams įgyvendinti medžioklėtvarkos požiūriu.

Ar tam tikrose teritorijose bus sudaromi medžioklės plotų vienetai, ar jų ribos bus keičiamos, sprendžia Medžioklės įstatyme numatytos valstybės ir savivaldybių institucijos. Tokiu teisiniu reguliavimu siekiama užtikrinti, kad medžiojama būtų tik tuose medžioklės plotuose, kuriuose, planuojant ir organizuojant medžioklę, būtų valdomos medžiojamųjų gyvūnų populiacijos, užtikrinama jų apsauga, racionalus naudojimas.

⁶⁴ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymas Nr. D1 - 162 „Dėl medžioklėtvarkos projektų rengimo, derinimo, teikimo tvarkyti ir tvirtinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 2005, Nr. 137 – 4949.

Vientisumo kriterijai, minimalaus dydžio reikalavimai, reikalavimai medžioklės plotų vienetų riboms nustatyti. Minėta, kad Medžioklės įstatyme medžioklės plotų vienetas apibrėžiamas, kaip vientisa medžioklės plotų teritorija, kuri sudaryta vadovaujantis medžioklėtvarkos principais šio Įstatymo nustatyta tvarka ir kurioje planuojamas ir organizuojamas medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimas.

Komisija, sudaro medžioklės plotų vienetus, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo reikalavimais, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos patvirtintais medžioklės plotų vientisumo kriterijais ir reikalavimais medžioklės plotų vienetų riboms nustatyti.

Medžioklės įstatyme yra nustatytas toks teisinis reguliavimas, kuriuo remiantis formuojamas medžioklės plotų vienetas, neatitinkantis visų reikalavimų, įtvirtintų Medžioklės įstatyme, neturėtų būti sudarytas.

Medžioklės plotų vieneto vientisumo kriterijus ir reikalavimus medžioklės plotų vienetų riboms nustatyti tvirtina Aplinkos ministerija, vadovaudamasi šiais principais: medžioklės plotų vienetų ribos turi eiti aiškiais gamtinėmis arba dirbtinėmis ribomis, gerai matomomis vietovėje, tačiau negali būti nustatomos pamiške (Medžioklės įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Nustatyti medžioklės plotų vienetų ribas pamiške negalima todėl, kad vykdant medžioklę būtų pažeisti saugaus elgesio medžioklėje reikalavimai. Be to, kiltų konfliktai dėl padarytos žalos žemės ūkio kultūroms atlyginti.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 30 d. įsakymu⁶⁵ Nr. 514 „Dėl medžioklės plotų vieneto vientisumo kriterijų ir reikalavimų medžioklės plotų vienetų riboms nustatyti patvirtinimo“ įtvirtinta, kad medžioklės plotų vienetų ribas nustatyti pamiške draudžiama. Jeigu medžioklės plotų vienetų ribas būtina nustatyti greta pamiškės, tokiu atveju joms nustatyti pasirenkama atviroje vietovėje ne arčiau kaip 200 metrų nuo miško sienos esanti aiški gamtinė ar dirbtinė riba. Jeigu tarp dviejų gretimų miško masių atstumas mažesnis nei 400 metrų, tai atviros vietovės plotis dalijamas po lygiai.

Minėtame Aplinkos ministro įsakyme nustatyta, kad aiškios gamtinės ribos (upės, upeliai, ežerai, griovos), ir aiškios dirbtinės ribos (miško kvartalinėmis linijomis, tvenkiniai, melioracijos grioviai ir kanalai, magistraliniai, krašto ar kiti bendro naudojimo keliai, geležinkelių ruožai, įvairūs pylimai, elektros perdavimo linijos, dujotiekio, naftotiekio ar kitokios trasos) gerai matomomis vietovėje.

⁶⁵ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 30 d. įsakymas Nr. 514 „Dėl medžioklės plotų vieneto vientisumo kriterijų ir reikalavimų medžioklės plotų vienetų riboms nustatyti patvirtinimo“// Valstybės žinos. 2002, Nr.95 – 4148.

Riba upėse ir upeliuose nustatoma vagos viduriu. Draudžiama ribą nustatyti kuriu nors vandens telkinio krantu.

Riba ežero ar tvenkinio vandens paviršiuje nustatoma tiesia linija nuo tos ežero ar tvenkinio pakrantės vietos, kur ji pasibaigia sausumoje, iki tos ežero ar tvenkinio pakrantės vietos, kur ji vėl prasideda sausumoje. Jeigu ežero ar tvenkinio pakrantės forma neleidžia nubrėžti tiesios linijos, tokiu atveju riba nustatoma, išvedant kreivę su mažiausiu įmanomu posūkių skaičiumi, nekertant sausumos ir ne arčiau kaip 50 metrų nuo pakrantės.

Riba kituose dirbtiniuose objektuose (miško kvartalinės linijos, melioracijos grioviai ir kanalai, magistraliniai, krašto ar kiti bendro naudojimo keliai, geležinkelio ruožai, įvairūs pylimai, elektros perdavimo linijos, dujotiekio, naftotiekio ar kitos trasos) nustatoma šių objektų viduriu.

Jeigu medžioklės plotų vienetų ribas būtina nustatyti vietovėje, kurioje nėra aiškių gamtinių ar išvardintų dirbtinių ribų, medžioklės plotų naudotojams gali būti siūloma jas pažymėti pastatant riboženklis. Nuo vieno pastatyto riboženklis turi būti matomi kiti du artimiausi riboženkliai arba aiški gamtinė ar dirbtinė riba, kuria toliau tęsiasi medžioklės plotų vienetų riba. Riboženklių pastatymą būtina suderinti su žemės sklypų savininkais, valdytojais ir naudotojais.

Netikslinga nustatyti medžioklės plotų vienetų ribas žemės ar miško sklypų ribomis, jeigu jos nėra gerai matomos natūroje, t.y. nesutampa su aiškiomis gamtinėmis ar dirbtinėmis ribomis arba nėra pažymėtos riboženkliais.

Medžioklės plotų vieneto vientisumo kriterijais ir reikalavimais medžioklės plotų vienetų riboms nustatyti vadovaujasi komisijos, sudarančios Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo (Žin., 2002, Nr. 65-2634) 8 straipsnio nustatyta tvarka medžioklės plotų vienetus bei keičiančios jų ribas, taip pat medžioklėtvarkos projekto rengėjai, medžioklės plotų naudotojai, Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai.

Medžioklės įstatyme įtvirtinta, kad keliai, geležinkelių ruožai, elektros perdavimo linijos, natūralūs bei dirbtiniai vandens srautai ir kiti panašūs objektai, jeigu jų forma, dydis bei statiniai ar įrenginiai juose netrukdo organizuoti medžioklės, nesuardo medžioklės plotų vienetų vientisumo, tačiau negali būti laikomi išilgine jungtimi, vienijančia atskiras, viena nuo kitos nutolusias medžioklės plotų vieneto dalis;

Minėtame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakyme⁶⁶ Nr. 514 nustatyti medžioklės plotų vientisumo kriterijai:

1. Medžioklės plotų vienetas laikomas vientisu, jeigu iš bet kurios jo dalies medžiojant galima pereiti, pervažiuoti ar plaukiojimo priemone persikelti į bet kurią kitą medžioklės plotų vieneto dalį, nekertant medžioklės plotų vieneto ribos ir teritorijų, kuriose medžioti draudžiama, išskyrus kai kurias šiame skyriuje nurodytas išimtis ir apribojimus;

2. medžioklės plotų vientisumo nesuardo per jį einantys įvairūs keliai, geležinkelių ruožai, elektros perdavimo linijos, dujotiekio, naftotiekio ar kitos trasos, natūralūs ar dirbtiniai vandens telkiniai ir kiti panašūs objektai, jeigu jų forma, dydis bei statiniai ir įrenginiai juose netrukdo laisvai migruoti medžiojamajai faunai ar medžiotojams pereiti iš vienos medžioklės plotų vieneto dalies į kitą;

3. jeigu medžioklė plotų vienetu įrengiant naujus ar rekonstruojant egzistuojančius 4 punkte išvardytus objektus juose įrengiami statiniai ar įrenginiai, trukdantys laisvai migruoti žvėrimis ar organizuoti medžioklę, sprendimą dėl medžioklės plotų vieneto vientisumo priima komisija, sudaranti medžioklės plotų vienetus ir keičianti jų ribas Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 8 straipsnio nustatyta tvarka;

4. medžioklės plotų vienetu esantys privačios žemės sklypai, kuriuose jų savininkai uždraudė medžioti Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, nesuardo medžioklės plotų vieneto vientisumo nepriklausomai nuo šių sklypų dydžio ar išsidėstymo;

5. objektai, išvardyti 4 punkte, negali būti laikomi išilgine jungtimi, vienijančia atskiras, viena nuo kitos nutolusias medžioklės plotų vieneto dalis;

6. siauriausia medžioklės plotų vieneto dalis negali būti siauresnė nei 300 metrų. Siauresni nei 300 metrų intarpai į kitus medžioklės plotų vienetus yra neleistini, išskyrus atvejus, kai jie yra upių, upelių ar kelių vingiuose;

7. medžioklės plotų vienetas nėra vientisas, jeigu atskiras medžioklės plotų vieneto dalis skiria didžiosios upės - Nemunas ir Neris (atkarpoje nuo Buivydžių iki Kauno) arba ežerai, tvenkiniai ir kiti vandens telkiniai, didesni nei 1000 ha.

Taigi, medžioklės plotų vienetas yra vientisas, jeigu iš bet kurios jo dalies medžiojant galima pereiti, pervažiuoti ar plaukiojimo priemone persikelti į bet kurią medžioklės plotų vieneto dalį, nekertant medžioklės plotų vieneto ribos ir teritorijų, kuriose medžioti laikinai uždrausta arba draudžiama.

⁶⁶ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 30 d įsakymas Nr. 514 „Dėl medžioklės plotų vieneto vientisumo kriterijų ir reikalavimų medžioklės plotų vienėtų riboms nustatyti patvirtinimo“ // Valstybės žinos. 2002, Nr. 95 – 4148.

2005 m. gegužės 13 dienos Konstitucinio Teismo nutarime⁶⁷ įtvirtinta, kad „Pagal teisės aktus, galiojusius iki Medžioklės įstatymo (daugumos jo nuostatų) įsigaliojimo, galėjo būti suformuoti ir mažesni nei 1000 ha medžioklės plotai“. Remiantis tokiu teisiniu reguliavimu, tam tikri individualūs medžioklės plotų vienetai buvo suformuoti, įregistruoti ir naudojami medžiojimui.

Medžioklės įstatyme⁶⁸ yra įtvirtintas minimalaus dydžio reikalavimas: medžioklės plotų vienetas turi apimti ne mažiau kaip 1000 ha vientisų medžioklės plotų, išskyrus atvejus, kai mažesni medžioklės plotų vienetai sudaromi Aplinkos ministerijos siūlymu mokslo ir mokymo tikslams arba kai tokie vienetai sudaromi Žemės ūkio ministerijos siūlymu žuvininkystės tvenkinių teritorijose. Išimtį sudaro žuvininkystės tvenkiniai, kurių vientisas plotas gali būti ne mažesnis kaip 150 ha.

„Sprendžiant, ar tai, kad Medžioklės įstatymo 8 straipsnyje 1 dalies nuostata „Medžioklės plotų vienetas turi apimti ne mažiau kaip 1000 ha vientisų medžioklės plotų“ Konstitucijos 46 straipsnio 1 daliai neprieštarauja tuo aspektu, kad joje nustatytas minimalus medžioklės ploto vieneto dydis yra būtent 1000 ha, konstatuotina, kad nėra pakankamai teisinių argumentų, kurie pagrįstų, jog jis neatitinka medžiojamųjų laukinių gyvūnų išteklių dydžio bei jų gausos reguliavimo poreikio ir dėl to turėtų būti kitoks“⁶⁹.

Lietuvos Respublikos Seimo priimtuose, bet Respublikos Prezidento nepasirašytuose Medžioklės įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymuose⁷⁰ X-775 ir X - 459 siūloma pakeisti 22 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Medžioklės plotų, mažesnių kaip 1000 ha, naudotojai su gretimų medžioklės plotų naudotojais gali susitarti dėl medžioklės plotų padidinimo iki 1000 ha arba šių plotų sujungimo, įtvirtindami tai šio straipsnio 3 dalies 3 punkte numatytu dokumentu ir pateikdami bendrą prašymą šio Įstatymo 8 straipsnio 3 dalyje numatytai komisijai dėl medžioklės plotų pripažinimo medžioklės plotų vienetu. Jeigu dėl medžioklės plotų vieneto padidinimo iki nurodyto dydžio nesusitarta iki 2003 m. balandžio 1 d., sprendimą dėl medžioklės plotų vienetų ribų nustatymo, atsižvelgdama į Įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytus tikslus, priima nurodyta komisija. Jeigu priimant tokį sprendimą mažesnių kaip 1000 ha medžioklės plotų naudotojai netenka galimybės toliau naudoti medžioklės plotus, jų patirti nuostoliai kompensuojami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Teisę į nuostolių kompensavimą turi ir žemės savininkai bei medžioklės plotų naudotojai, netekę galimybės toliau nuomoti ar naudoti medžiokle

⁶⁷ „*Cit. op.*“ 2.

⁶⁸ „*Cit. op.*“ 1.

⁶⁹ „*Cit. op.*“ 2.

⁷⁰ „*Cit. op.*“ 43, 4.

žemės, miškų ar vandens telkinių plotus pagal medžioklės plotų nuomos sutartis, sudarytas nuo Laukinės gyvūnijos įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo (2001 m. gruodžio 29 d.) iki Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 15 d. nutarimo Nr. 1132 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. balandžio 14 d. nutarimo Nr. 425 „Dėl Medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ įsigaliojimo (2002 m. liepos 20 d.).“

Reziumuojama, kad nustatytas minimalus medžioklės ploto vieneto dydis įstatymu savaime nepažeidžia ir privačių žemės sklypų, miškų, vandens telkinių savininkų nuosavybės teisių, jų ūkinės veiklos laisvės ir iniciatyvos, kurias gina Konstitucijos 46 straipsnio 1 dalis.

2005 m. spalio 17 d. pateiktas pasiūlymas Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13 ir 22 straipsniams pakeisti ir papildyti įstatymo projektui Nr. XP-693, teigiantis, kad Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje būtų įtvirtinta: „medžioklės plotų vienetai sudaromi ir jų ribos keičiamos vadovaujantis medžioklėtvarkos principais, užtikrinant racionalų medžiojamųjų gyvūnų populiacijų valdymą, tinkamą medžiojamųjų gyvūnų apsaugą ir tvarkingą bei saugų medžiojimą, taip pat, kad būtų išvengta didesnės medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos žmogaus ūkinės veiklos objektams. Medžioklės plotų vienetas turi apimti ne mažiau kaip 100 ha vientisų medžioklės plotų. Medžioklės plotų vieneto vientisumo kriterijus ir reikalavimus medžioklės plotų vieneto riboms nustatyti tvirtina Aplinkos ministerija <...>“⁷¹.

2006 m. liepos 1 d. buvo pateiktas pasiūlymas pakeisti Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 8 straipsnio 1 dalies nuostatą, įtvirtinančią, kad „Medžioklės plotų vienetas turi apimti ne mažiau kaip 1000 ha vientisų medžioklės plotų“ įtvirtinant, kad medžioklės plotų vienetas turi apimti ne mažiau kaip 500 ha“⁷².

Medžioklės įstatyme įtvirtinta nuostata dėl medžioklės organizavimo leistinumą ne mažesniame kaip 1000 ha plote yra nekeistina, nes Konstitucinis Teismas savo nutarime⁷³ patvirtino, kad konstitucinė valstybės pareiga rūpintis laukine gyvūnija suteikia jai teisę nustatyti reikalavimą dėl minimalaus 1000 ha medžioklės plotų vieneto ploto. Minimalaus medžioklės ploto vieneto dydžio nustatymas vertintinas kaip viena iš

⁷¹ Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22, straipsnių pakeitimo papildymo įstatymo projektui 2005 m. spalio 17 d. pasiūlymas Nr. XP - 693 <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/>

⁷² Papildomų pastabų svarstymas „Dėl Lietuvos Respublikos Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22, straipsnių pakeitimo papildymo įstatymo projekto 2006 m. liepos 1 d. Nr. XP – 1370 (3), <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/>

⁷³ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7 straipsnio 2 dalies, 8 straipsnio 1, 9, 10 dalių, 13 straipsnio 2 dalies, 18 straipsnio 7 dalies ir 22 straipsnio 3, 6, 7, dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 2005, Nr. 63 – 2235.

priemonių, siekiančių užtikrinti racionalų medžiojamųjų gyvūnų populiacijų valdymą.

Remiantis Medžioklės įstatymu, darytina išvada, kad į medžioklės plotų vienetus negali būti įtraukiamos tokios teritorijos, nors ir atitinkančios medžioklės ploto požymius (vientisumo, minimalaus dydžio, vienetų ribų reikalavimus), bet planuojant ir organizuojant medžioklę nepasiektini Medžioklės įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo šie tikslai: medžiojamųjų gyvūnų populiacijų apsaugos, racionalaus naudojimo.

Medžioklės plotų vienetams sudaryti reikalavimų ir siūlymų pateikimo terminai. Lietuvos Respublikos Medžioklės įstatymo⁷⁴ 8 straipsnio 9 dalyje įtvirtinta, kad minėto straipsnio 3 dalyje nurodyta komisija, parengusi preliminarų medžioklės plotų vieneto sudarymo ar jo ribų pakeitimo projektą, paskelbia apie tai šalies bei vietinėje spaudoje ir nurodo 1 mėnesio terminą, per kurį šio Įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys atitinkamos savivaldybės komisijai raštu gali pateikti reikalavimus, o kiti suinteresuoti fiziniai ar juridiniai asmenys – siūlymus dėl medžioklės plotų vieneto sudarymo ar jo ribų pakeitimo projekto. Tokie rašytiniai siūlymai ir reikalavimai pateikiami šio straipsnio 3 dalyje numatytai komisijai tiesiogiai arba per seniūnijas, kuriose yra siūlymus ir reikalavimus pateikiantiems asmenims priklausantys žemės sklypai. Pasikeitus žemės sklypo savininkui, toks pareiškimas gali būti pateikiamas seniūnijai, kurioje yra šis žemės sklypas, per 1 mėnesį po nuosavybės teisės įregistravimo Nekilnojamojo turto registre. Teritorijas, kuriose medžioklė draudžiama pagal šio Įstatymo 13 straipsnio 2 dalį iki šiuos reikalavimus nustatančių asmenų nurodyto termino, šio straipsnio 3 dalyje nurodyta komisija pažymi medžioklės plotų vieneto plane <...>.

Konstitucinio Teismo nutarime⁷⁵, dėl Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 12, 13, 22 straipsnių atitikties LR Konstitucijai įtvirtinta, kad ta apimtimi, kuria nustatytas 1 mėnesio terminas, per kurį šio įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys atitinkamos savivaldybės komisijai raštu gali pateikti reikalavimus dėl medžioklės plotų vieneto sudarymo arba jo ribų pakeitimo projekto, taip pat Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 8 straipsnio 9 dalies nuostata: „Pasikeitus žemės sklypo savininkui, toks pareiškimas gali būti pateikiamas per seniūniją, kurioje yra šis žemės sklypas, per 1 mėnesį po nuosavybės teisės įregistravimo Nekilnojamojo turto registre“ prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio 1 ir 2 dalims. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad minėtame Konstitucinio Teismo nutarime nurodyta: „Šiame kontekste pažymėtina, kad savininko nuosavybės teisių savaime nepažeistų toks teisinis reguliavimas, pagal kurį tai, kad privačios žemės sklypo, esančio medžioklės platuose,

⁷⁴“*Cit. op.*” 1.

⁷⁵“*Cit. op.*” 2.

savininkas, kurio žemę ketinama naudoti medžiojimui ir kuris buvo tinkamai apie tai informuotas, per protingą terminą nepareiškė savo valios dėl to, ar tame sklype gali, ar negali būti medžiojama, yra laikoma jo sutikimu, kad tame sklype būtų medžiojama⁷⁶.

Lietuvos Respublikos Prezidentas dekretu „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo priimto Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo grąžinimo Lietuvos Respublikos Seimui pakartotinai svarstyti“⁷⁷ siūlo įtvirtinti minėtus: 2 mėnesių terminą parengti preliminarų medžioklės plotų vieneto sudarymo arba jo ribų pakeitimo projektą; 3 mėnesių terminą nuo laiško išsiuntimo dienos įtraukti jiems priklausančius žemės sklypus į sudaromą medžioklės plotų vienetą.

Lietuvos Respublikos Seimo priimtame, bet Respublikos Prezidento nepasirašytame Medžioklės įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatyme⁷⁸ Nr. X-775 įtvirtinti minėti terminai ir siūloma pakeisti 8 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyta komisija nuo pasiūlymo sudaryti medžioklės ploto vienetą ar pakeisti jo ribas pateikimo, ne vėliau kaip per 2 mėnesius parengusi preliminarų medžioklės plotų vieneto sudarymo arba jo ribų pakeitimo projektą Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka registruotais laiškais informuoja žemės sklypų savininkus apie ketinimą per 3 mėnesius nuo laiško išsiuntimo dienos įtraukti jiems priklausančius žemės sklypus į sudaromą medžioklės plotų vienetą, taip pat apie teisę duoti rašytinį sutikimą medžioti, jį atšaukti arba nustatyti papildomas medžiojimo sąlygas, kaip nustatyta šio Įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje. Asmenys, pateikę pasiūlymą sudaryti medžioklės plotų vienetą ar pakeisti jo ribas, privalo pateikti atitinkamos savivaldybės komisijai šio Įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje numatytus savininkų sutikimus. Medžioklės plotus, kuriems savininkai nėra davę rašytinio sutikimo šio Įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, šio straipsnio 3 dalyje nurodyta komisija pažymi medžioklės plotų vieneto plane. Medžioklės plotuose esantys žemės sklypai, kuriuose žemės sklypų savininkai nėra davę sutikimo medžioti, nesuardo medžioklės plotų vieneto vientisumo.“

Medžioklės įstatymo⁷⁹ 8 straipsnio 10 dalyje teigiama, kad „pasibaigus šio straipsnio 9 dalyje nustatytam terminui, komisija medžioklės plotų vienetais sudaryti bei jų riboms pakeisti, išnagrinėjusi gautus reikalavimus ar siūlymus ir įvertinusi, kad jie atitinka šio straipsnio 1 dalyje numatytus reikalavimus, priima sprendimą, ar tikslinga atsižvelgti į gautus siūlymus, prireikus koreguoja medžioklės plotų vieneto sudarymo ar

⁷⁶ „*Cit. op.*“ 2.

⁷⁷ „*Cit. op.*“ 45.

⁷⁸ „*Cit. op.*“ 4.

⁷⁹ „*Cit. op.*“ 1.

ribų pakeitimo projektą, ir per 1 mėnesį šį projektą pateikia tvirtinti atitinkamos apskrities viršininkui. Neatsiejamos tvirtinamo medžioklės plotų vieneto sudarymo arba jo ribų pakeitimo projekto dalys yra medžioklės plotų vieneto planas su pažymėtomis teritorijomis, kuriose leidžiama medžioti ir kuriose medžioklė yra uždrausta, bei priedas apie medžioklės plotų dydį bei pasiskirstymą pagal tinkamumą medžiojamiesiems gyvūnams gyventi ir veistis.”

2005 m. gegužės 13 d. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas pripažino, kad Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 8 straipsnio 10 dalis ta apimtimi, kuria nustatyta, jog komisija medžioklės plotų vienetais sudaryti bei jų riboms pakeisti gali ir neatsižvelgti į privačios žemės, miško, vandens telkinio savininko valią, kad jam nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype, miške, vandens telkinyje nebūtų medžiojama, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio 1 ir 2 dalims.

Lietuvos Respublikos Seimo priimtame, bet Respublikos Prezidento nepasirašytame Medžioklės įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatyme⁸⁰ Nr. X-775 tinkamai sureguliuoti minėti teisiniai santykiai, nustatytas ir tinkamas žemės sklypo savininko informavimas apie ketinimą medžioti jam priklausančiame žemės sklype.

„10. Komisija apie parengtą preliminarų medžioklės plotų vieneto sudarymo arba jo ribų pakeitimo projektą paskelbia šalies bei vietinėje spaudoje ir nurodo 3 mėnesių terminą, per kurį suinteresuoti fiziniai ar juridiniai asmenys gali jai pateikti siūlymus dėl šio projekto. Pasibaigus šiam terminui, komisija medžioklės plotų vienetais sudaryti bei jų riboms pakeisti išnagrinėja gautus suinteresuotų fizinių ar juridinių asmenų siūlymus ir įvertina juos, prireikus koreguoja medžioklės plotų vieneto sudarymo ar ribų pakeitimo projektą ir per 1 mėnesį šį projektą pateikia tvirtinti atitinkamos apskrities viršininkui. Sprendimą dėl medžioklės plotų vieneto sudarymo ar ribų pakeitimo projekto patvirtinimo apskrities viršininkas priima ne vėliau kaip per 2 mėnesius. Neatsiejamos tvirtinamo medžioklės plotų vieneto sudarymo arba jo ribų pakeitimo projekto dalys yra medžioklės plotų vieneto planas su pažymėtomis teritorijomis, kuriose medžioti draudžiama pagal šio Įstatymo 7 straipsnio 2 dalies nuostatas, bei priedas apie medžioklės plotų dydį ir pasiskirstymą pagal tinkamumą medžiojamiesiems gyvūnams gyventi ir veistis.“

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimo priimtas, bet Respublikos Prezidento nepasirašytas Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas⁸¹ Nr. X – 775, tinkamai reguliuoja Medžioklės įstatyme esančias spragas ir

⁸⁰“*Cit. op.*” 4.

⁸¹“*Cit. op.*” 4.

medžioklės plotų vienetais sudaryti reikalavimų ir siūlymų pateikimo terminų aspektu.

Teismų praktika. Lietuvos Respublikos medžioklės plotų teisiniui reglamentavimui, teismų praktika aiškinant teisę, aktuali tuo aspektu, kad medžioklės plotų reglamentavimas Lietuvoje nesureguliuota teisinio reglamentavimo sritis. Teismų praktika ne tik padeda išspręsti konkrečius ginčus, bet ir formuoja vienodą normų taikymo praktiką.

Analizuodami konkrečias administracines bylas, tiesiogiai susijusias su medžioklės plotų teisiniu reglamentavimu, netruksime įsitikinti, kad didžioji dalis ginčų, susijusi su medžioklės plotų vienetų sudarymu, naudojimu. Lietuvos vyriausio administracinio teismo 2003 m. spalio 2 d. nutartis⁸² „Dėl medžioklės plotų tęstinumo užtikrinimo“, Lietuvos vyriausio administracinio teismo 2004 m. balandžio 20 d. nutartis⁸³: „Dėl medžioklės plotų naudojimo teisėtumo“, Lietuvos vyriausio administracinio teismo 2004 m. lapkričio 4 d. sprendimas⁸⁴ „Dėl medžioklės plotų vienetais nustatyti ir riboms keisti komisijos 2003 m. vasario 12 d. d.nutarimo“. Lietuvos vyriausio administracinio teismo 2004 m. spalio 29 d.nutartis⁸⁵: „Dėl medžioklės plotų vienetais ir riboms keisti komisijai, Panevėžio apskrities viršininko administracijai, tretiesiems suinteresuotiems asmenims medžiotojų būreliams „Vilnius“ ir „Tauras“, Panevėžio regiono aplinkos apsaugos departamento Panevėžio rajono agentūrai dėl įpareigojimo sudaryti medžioklės plotų vienetais ir nustatyti jo ribas, panaikinti medžiotojų būrelių „Vilnius“ ir „Tauras“ medžioklės plotų vienetų patvirtinimą“.

Lietuvos vyriausias administracinis teismas, administracinėje byloje Nr. A – 6 – 823 – 2003. konstatavo, kad įsigaliojus Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintai nuostatai, jog laisvėje gyvenantys laukiniai gyvūnai nuosavybės teise priklauso valstybei, žemės sklypų savininkai negalėjo sudaryti medžioklės plotų nuomos sutarčių, nes nebeturėjo teisinio pagrindo perleisti kitiems asmenims teisės naudoti medžiojamuosius gyvūnus jiems nuosavybės teisėmis priklausančiuose žemės sklypuose, konstatavo, kad iš neteisėto naudojimo negali atsirasti teisė.

Lietuvos vyriausias administracinis teismas, nagrinėdamas administracinę bylą Nr. A – 4 – 373 – 2004, išaiškino net keletą Medžioklės įstatymo normų taikymą, susijusį su

⁸² Lietuvos vyriausio administracinio teismo 2003 m. spalio 2 d. nutartis, administracinė byla Nr. A – 6 – 823 – 2003.

⁸³ „Lietuvos vyriausio administracinio teismo 2004 m. balandžio 20 d. nutartis, administracinė byla Nr. A – 4 – 373 – 2004.

⁸⁴ Lietuvos vyriausio administracinio teismo 2004 m. lapkričio 4 d. sprendimas, administracinė byla Nr. – 879 – 04.

⁸⁵ : Lietuvos vyriausio administracinio teismo 2004 m. spalio 29 d.nutartis, administracinė byla Nr. A – 856/2004.

medžioklės plotų teisiniu reguliavimu. Lietuvos vyriausias administracinis teismas išaiškino, kad savininkams priklausančių žemės plotų įtraukimas į medžioklės plotų vienetus, nemedžiodant juose, negali pažeisti jų nuosavybės teisės į žemę, nes medžiojami yra gyvūnai, kurie yra valstybės nuosavybė, konstatavo, kad medžioklės plotų nuomos sutartys nėra žemės nuomos sutartys, nes tokių sutarčių tikslas – įstatymo reglamentuota tvarka paimiti medžioklės plotuose esantį valstybei priklausantį turtą.

Žemės sklypo savininkas – medžiotojas – turi teisę medžioti savo žemės sklype, nors jame esančio medžioklės ploto naudotojas yra kitas asmuo, nes įstatymas žemės sklypo nuosavybės nesutapatina su medžioklės plotų naudojimu.

Lietuvos vyriausias administracinis teismas nustatė, kad atskirų medžioklės plotų įsiterpimas į kitus medžioklės plotus tik formaliai nesuardo medžioklės plotų vienetų vientisumo.

Lietuvos vyriausias administracinis teismas byloje Nr. A – 879 – 04 konstatavo, kad asmuo įgytą subjektinę teisę naudotis konkrečiu medžioklės plotu, kuriuo jis naudojosi iki Medžioklės įstatymo įsigaliojimo turi būti įstatyminių sąlygų bei prielaidų visuma. Pirma, asmuo medžioklės plotą turėjo naudoti iki Medžioklės įstatymo įsigaliojimo, antra šiuo plotu turėjo naudotis nepažeisdamas teisės aktų reikalavimų. Trečia medžioklės plotas turi atitikti Medžioklės įstatymo reikalavimus.

Į komisijos kompetenciją įeina minėtų sąlygų bei prielaidų patikrinimas, tačiau Medžioklės įstatymo 22 straipsnyje nėra numatyta komisijos teisė revizuoti nustatyta tvarka įregistruotų sutarčių teisėtumo civilinės teisės aspektu.

Analizuodami Vyriausio administracinio teismo praktiką, susijusią su medžioklės plotų teisiniu reglamentavimu, įsitikiname ne tik teorine teismų galimybe aiškinti teises normas, bet ir praktiniu jos realizavimu. Tuo būdu paneigiami kai kurių autorių būgštavimai, kad Lietuvoje teisės aiškinimo doktrina neišplėtota, nes tam nesą „aiškiai išreikšto teismų praktikos poreikio“⁸⁶. „Teismai turi vadovautis tokia atitinkamų teisės nuostatų (normų principų) turiniu, taip pat šių teisės nuostatų taikymo samprata, kokia buvo suformuluota ir kokia buvo vadovaujama taikant tas nuostatas (normas, principus) ankstesnėse bylose, inter alia anksčiau sprendžiant analogiškas bylas“⁸⁷.

⁸⁶ VAIŠVILA, A. *Teisės teorija*. Vilnius, 2000.

⁸⁷ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 24 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Civilinio proceso kodekso 4, 165 straipsnių (2002 m. vasario 28 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 2007, Nr. 111 – 459.

3. Medžiojamųjų gyvūnų populiacijų teritorinis valdymas.

Medžiojamųjų gyvūnų populiacijų teritorinis valdymas (apsauga ir racionalus naudojimas), sudarant ar keičiant medžioklės plotų vieneto ribas, įmanomas, kai sudaromas ar keičiamas medžioklės plotų vienetas sutampa su šių gyvūnų natūralios migracijos teritorija ir kuo didesnę teritoriją apima sudaromas ar keičiamas medžioklės ploto vienetas, tuo medžiojamųjų gyvūnų populiacijų valdymas yra racionalesnis.

Išskirtinę reikšmę medžiojamųjų gyvūnų populiacijų teritoriniam valdymui turi Lietuvos Respublikos Konstitucijos⁸⁸ 54 straipsnis, įpareigojantis valstybę rūpintis natūralios gamtinės aplinkos, gyvūnijos ir augalijos, atskirų gamtos objektų, ypač vertingų vietovių, apsauga, saikingu gamtos išteklių naudojimu, atkūrimu ir gausinimu.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos⁸⁹ 47 straipsnyje 1 dalyje nustatyta, kad: „Lietuvos Respublikai išimtinė nuosavybės teisė priklauso: žemės gelmės, taip pat valstybinės reikšmės vandenys, miškai, parkai, keliai, istorijos, archeologijos ir kultūros objektai“.

„Natūralią gamtinę aplinką, gyvūniją ir augaliją, atskirus gamtos objektus ir ypač vertingas vietas Konstitucija traktuoja kaip visuotinę reikšmę turinčias nacionalines vertybes. Konstitucijos 54 straipsnyje įtvirtinti natūralios gamtinės aplinkos, gyvūnijos ir augalijos, atskirų gamtos objektų ir ypač vertingų vietovių apsauga bei gamtos išteklių racionalaus naudojimo ir gausinimo užtikrinimas – tai viešasis interesas, kurį garantuoti yra valstybės konstitucinė priedermė. Konstitucinis Teismas 1997 m. gegužės 6 d. nutarime konstatavo, kad viešojo intereso, kaip valstybės pripažinto ir teisės ginamo visuomeninio intereso, įgyvendinimas yra viena iš svarbiausių pačios visuomenės egzistavimo ir raidos sąlygų“⁹⁰.

Reikšmingiausi įstatymai medžiojamųjų gyvūnų populiacijų teritoriniam valdymui, reguliuojantys laukinės gyvūnijos (medžiojamieji gyvūnai – laukiniai gyvūnai, kurie Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklėse⁹¹ yra priskirti medžiojamiesiems) apsaugos ir naudojimo santykius, yra Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymas, priimtas 1997 m. lapkričio 6 d. (nauja redakcija priimta 2001 m. gruodžio 11 d.) ir Medžioklės įstatymas, priimtas 2002 m. birželio 20 d. Pagal Laukinės gyvūnijos

⁸⁸ Lietuvos Respublikos Konstitucija // Valstybės žinios. 1992, Nr. 33 – 1014.

⁸⁹ Lietuvos Respublikos Konstitucija // Valstybės žinios. 1992, Nr. 33 – 1014.

⁹⁰ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1997 m. gegužės 6 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos valdininkų įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 2 punkto atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 1997, Nr. 40 – 977.

⁹¹ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. 258 „Dėl medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 2000, 53 – 1540.

įstatymo⁹² (2001 m. gruodžio 11 d. redakcija) 3 straipsnio 1 dalį laisvėje gyvenantys laukiniai gyvūnai nuosavybės teise priklauso valstybei. Įstatyme apibrėžta Vyriausybės, Aplinkos ministerijos, savivaldybių kompetencija reglamentuojanti laukinės gyvūnijos apsaugą ir jos išteklių naudojimą. 2002 m. birželio 20 d. Medžioklės įstatyme 3 straipsnyje 1 dalyje įtvirtinta, kad laisvėje gyvenantys medžiojamieji gyvūnai nuosavybės teise priklauso valstybei. Valstybė gamtos išteklius, nagrinėjamos temos kontekste - medžiojamuosius gyvūnus valdo, naudoja ir jais disponuoja, atsižvelgdama į visuomenės interesus. Medžiojamųjų gyvūnų populiacijų teritorinio valdymo tikslai, susiję su Medžioklės įstatyme įtvirtytais tikslais: užtikrinti racionalų medžiojamųjų gyvūnų populiacijų naudojimą, tinkamą šių gyvūnų apsaugą ir tvarkingą bei saugų medžiojimą.

Atsižvelgiant į kanopinių gyvūnų migracijos teritoriją, nustatytina pakankamai didelė medžioklės ploto vieneto teritorija. Pavyzdžiui, „migruodami briedžiai nueina nuo 100 -300 kilometrų“⁹³ (Žr., 2 - asis priedas). Medžiojamajai faunai tradiciškai priskiriama beveik pusė Lietuvos žinduolių⁹⁴.

Leidimas medžiojamųjų gyvūnų ištekliams naudoti – dokumentas, kuris šio Įstatymo nustatyta tvarka suteikia teisę naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius tam tikrame medžioklės plotų vienetu (Medžioklės įstatymo 2 straipsnio 5 dalis).

Medžioklės įstatyme įtvirtinta, kad: „Leidimą naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius konkrečiame medžioklės plotų vienetu išduoda Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai. Aplinkos ministerija nustatyta tvarka organizuoja leidimo naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetu išdavimo konkursą, išskyrus atvejus“, kai:

1. Aplinkos ministerijos siūlymu leidimas naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetu išduodamas biologinio profilio mokslo ir mokymo įstaigoms, vykdančioms laukinės gyvūnijos, jos gyvenamosios aplinkos ir medžioklės mokslinius tyrimus, studentų, medžiotojų arba siekiančių jais tapti asmenų mokymą, arba miškų urėdijoms profesionaliai medžioklei plėtoti, medžioklės turizmui organizuoti bei specialioms medžiojamųjų gyvūnų populiacijų gausinimo priemonėms įgyvendinti;

2. Žemės ūkio ministerijos siūlymu leidimas naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetu išduodamas žuvininkystės tvenkinių naudotojams;

3. Leidimas naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetu

⁹²Laukinės gyvūnijos įstatymas// Valstybės žinios. 1997, Nr. 108 – 2726; 2001, Nr.110 - 3988.

⁹³ BALEIŠIS, R; BLUZMA, P; BALČIAUSKAS, L.*Lietuvos kanopiniai žvėrys*. 2 –asis leid. Vilnius, 2003, p. 43.

⁹⁴ Lietuvos Respublikos Biologinės įvairovės išsaugojimo strategija ir veiksmų plano projektas, Vilnius.1997, p. 33.

išduodamas medžioklės plotų naudotojams šio Įstatymo 22 straipsnyje nustatyta tvarka. (Medžioklės įstatymo 10 straipsnis 2 dalis).

Leidimas naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetė išduodamas tik vienam medžioklės plotų naudotojui ne trumpesniai kaip 10 metų laikotarpiui.“ (Medžioklės įstatymo 10 straipsnis 3 dalis).

Išduotame leidime naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius tam tikrame medžioklės plotų vienetė turi būti nurodoma:

1. Medžioklės plotų vienetas ir medžioklės plotų naudotojas, kuriam išduodamas leidimas; medžioklėtvarkos projektu nustatytos medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimo sąlygos ir kt. (Medžioklės įstatymo 10 straipsnis 4 dalis);

2. sąlygos ir apribojimai dėl žemės, miško ir vandens telkinių naudojimo medžiojant, taikant biotechnines priemones, statant ir eksploatuojant medžioklės įrenginius;

3. leidimo galiojimo laikas, jo panaikinimo bei galiojimo pratęsimo sąlygos;

4. medžioklėtvarkos projektu nustatytos medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimo sąlygos (Medžioklės įstatymo 10 straipsnis 4 dalis).

Pasibaigus leidimo naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetė laikotarpiui, kuriam jis buvo išduotas, jeigu šio leidimo gavėjas tinkamai vykdė visas jame nustatytas sąlygas ir pasibaigus šio leidimo galiojimui per 2 mėnesius pateikė prašymą pratęsti jo galiojimo laiką, šis leidimas pratęsiamas (Medžioklės įstatymo 10 straipsnis 5 dalis).

Licencija medžiojamajam gyvūnui sumedžioti – dokumentas, suteikiantis teisę sumedžioti jame nurodytą medžiojamąjį gyvūną tam tikru laikotarpiu. (Medžioklės įstatymo 2 straipsnis 6 dalis). Licencija galioja tik medžiojant tame nurodytame medžioklės plotų vienetė arba tik tam tikroje medžioklės plotų vieneto dalyje (miške, seniūnijos teritorijoje ir pan.), jeigu tikslus medžioklės plotų vieneto dalies pavadinimas turi būti įrašomas, vadovaujantis atitinkamu rajono medžiojamųjų gyvūnų sumedžiojimo limitų komisijos nustatymo sprendimu, priimtu pagal Medžioklės taisyklių 40 punkte nustatytą tvarką. Medžioklės plotų vieneto ar jo dalies, kurioje galioja licencija, pavadinimą, prieš išduodamas licencija, įrašo atitinkamo Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamento įgaliotas asmuo.<...> (Aplinkos ministro įsakymo⁹⁵ Nr. 258, 24 punktas).

Medžiojamų gyvūnų, kurių medžioklė yra licencijuojama, sumedžiojimo limitus kiekviename rajone (savivaldybėje) nustato atitinkamo Aplinkos ministerijos regiono

⁹⁵ “*Cit. op.*” 91.

aplinkos apsaugos departamento direktoriaus įsakymu sudaryta rajono (savivaldybės) medžiojamųjų gyvūnų sumedžiojimo limitų nustatymo komisija <...> (Aplinkos ministro įsakymas⁹⁶ Nr. 258, 31 punktą).

Medžioklės įstatymo⁹⁷ 11 straipsnyje įtvirtinta leidimo naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetu galiojimo pabaiga:

- 1) pasibaigus laikotarpiui, kuriam jis buvo išduotas, ir nepratęsus jo galiojimo;
- 2) mirus fiziniam asmeniui arba likvidavus juridinį asmenį, kuriam buvo išduotas leidimas;
- 3) jei medžioklės plotų vieneto plotas neatitinka 8 straipsnio 1 dalyje nustatyto minimalaus dydžio;
- 4) kai leidimą panaikina jį išdavusi institucija dėl šio straipsnio 2 dalyje nurodytų priežasčių.

Leidimas naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetu panaikinamas, jeigu medžioklės plotų naudotojas:

- 1) nesilaikė medžioklę reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, šiurkščiai arba sistemingai juos pažeisdamas;
- 2) ilgiau kaip 6 mėnesius nemokėjo mokesčių už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą;
- 3) nesilaikė leidime nurodytų medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimo sąlygų;
- 4) ilgiau kaip 3 mėnesius nuo leidimo naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetu sustabdymo dėl priežasčių, nurodytų šio Įstatymo 19 straipsnyje, dienos neatlygino žemės, miško ar vandens telkinių sklypų savininkams, valdytojams ir naudotojams medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos.

„Lietuvos Respublikos teritorijoje esantys medžiojamosios gyvūnijos ištekliai – vienas iš natūralios gamtinės aplinkos objektų, kuriuos saugo ir kuriuos racionaliai naudoti, atkurti bei gausinti reikalauja Konstitucija“⁹⁸.

Iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos 54 straipsnyje įtvirtintų nuostatų: „Valstybei kyla priedermė užtikrinti, kad laukinių gyvūnų (jų rūšių) populiacijos būtų tinkamai valdomos (t. y. reguliuojamos ir kontroliuojamos) taip, kad būtų užtikrinta laukinės gyvūnijos, kaip visuotinę reikšmę turinčios nacionalinės vertybės, apsauga ir racionalus naudojimas. Jeigu laukinių gyvūnų (jų rūšių) populiacijos būtų nevaldomos (t. y.

⁹⁶ „*Cit. op.*“ 91.

⁹⁷ „*Cit. op.*“ 1.

⁹⁸ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7 straipsnio 2 dalies, 8 straipsnio 1, 9, 10 dalių, 13 straipsnio 2 dalies, 18 straipsnio 7 dalies ir 22 straipsnio 3, 6, 7, dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 2005, Nr. 63 - 2235

nereguliuojamos ir nekontroliuojamos) arba valdomos netinkamai, galėtų būti pakenkta kitiems gamtinės aplinkos objektams, taip pat ir tam tikroms pačių laukinių gyvūnų rūšims, įvairioms ekologinėms sistemoms. Neužtikrinus tinkamo laukinių gyvūnų (jų rūšių) populiacijų valdymo (t. y. reguliavimo ir kontroliavimo), būtų sudarytos prielaidos pakenkti įvairioms Konstitucijoje įtvirtintoms, jos saugomoms ir ginamoms vertybėms (gyvybei, sveikatai, nuosavybei ir kt.), taigi ir asmens teisėms ir interesams⁹⁹.

⁹⁹ „*Ibid.*“

VI. Medžioklės plotų teisinis reglamentavimas ir nuosavybės teisiniai santykiai

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, dalis miškų vėl tapo privačiais. Lietuvos Respublikos miškų įstatyme¹⁰⁰, priimtame 1994 m. lapkričio 22 d., miškai pagal nuosavybės formas skirstomi į valstybinius ir privačius. Privačių ir valstybinių miškų santykis keitėsi. Tam turėjo įtakos Žemės reforma ir naujai priimti įstatymai bei kiti teisės aktai (Žr. 4, 5, 6 – asis priedai).

1997 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime¹⁰¹ Nr. 799 „Dėl privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatų patvirtinimo“, nuostatų 27 punkte įtvirtinta, kad: „privatus miškas medžioklei naudojamas Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka“ (Žr., 4 – asis priedas).

Medžioklės plotų naudotojams yra apskaitas gavimas duomenų apie privačios žemės savininkus. Tik gavęs Duomenų apsaugos inspekcijos leidimą ir žemės savininko gimimo datą arba asmens kodą, medžioklės plotų naudotojas gali kreiptis į Gyventojų registro tvarkytoją, kad būtų išsiaiškinta žemės savininko deklaruota gyvenamoji vieta. Visa ši procedūra gali trukti iki keleto mėnesių.

Duomenų apie privačios žemės savininkus gavimas yra komplikotas, nes paieška turi būti atlikta net keliuose registruose. Nekilnojamojo turto registro tvarkytojas gali pateikti medžioklės plotų naudotojams tik ribotą informaciją apie privačios žemės savininkus: pagal pateiktas medžioklės plotų vieneto ribas gali būti sudarytas žemės savininkų sąrašas (vienos eilutės sąrašė kaina – 1 Lt), kuriame negali būti nurodytas nei žemės savininko gyvenamoji vieta, nei gimimo data ar asmens kodas. Turint žemės savininko asmens kodą ar gimimo vietą, Gyventojų registro tvarkytojas galėtų nustatyti žemės savininko deklaruotą gyvenamąją vietą, tačiau žemės savininko asmens kodas ar gimimo data negali būti atskleisti be Duomenų apsaugos inspekcijos leidimo.

Medžioklės įstatymu buvo siekiama sistemingai reguliuoti medžioklės bei su ja susijusius santykius, (*inter alia*) detalizuoti ir apibrėžti medžioklės plotų naudotojų ir žemės sklypų savininkų santykius.

Medžioklės įstatymo¹⁰² 13 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuostata, kuri nustato, jog: privačios žemės sklypo savininkas, turintis medžiotojo bilieta, turi teisę, susitaręs su medžioklės plotų naudotojais, teisės aktų nustatyta tvarka kartu su medžioklės plotų naudotojais medžioti visuose medžioklės plotų vienetuose, į kuriuos patenka jam

¹⁰⁰ Miškų įstatymas // Valstybės žinios. 1994, Nr. 96 – 1872; 2001, Nr. 35 – 1161.

¹⁰¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. liepos 24 d. nutarimas „Dėl privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatų patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 1997, Nr. 86 – 3117.

¹⁰² „Cit. op.“ 1.

nuosavybės teise priklausantis žemės sklypas.

Nuosavybės teisė ne tik suteikia minėtą ir kitas teises galimybes, bet ir įpareigoja žemės sklypų savininkus. „Nuosavybės teisė - tai teisė savo nuožiūra, nepažeidžiant įstatymų ir kitų asmenų teisių ir interesų, valdyti, naudoti nuosavybės teisės objektą ir juo disponuoti" (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso¹⁰³ 4.37 straipsnis).

Lietuvos Respublikos Prezidentas, susipažinęs su Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 18 d. priimtu Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymu¹⁰⁴ Nr. X-775, vienoje Dekreto nuostatų konstatavo, kad: „įstatyme įtvirtintos nuostatos, kurios paneigia prigimtinę konstitucinę privačios nuosavybės teisę, pirmenybę teikiant įgytajai medžioklės teisei. Įstatymų leidėjas turi nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris užtikrintų Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintos prigimtinės teisės prioritetą įgytosios teisės atžvilgiu¹⁰⁵“.

Minėtu Medžioklės įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymu¹⁰⁶ Nr. X-775, nepažeidžiamas prigimtinės teisės viršenybės prieš įgytąją teisę principas. „Žemės savininkų teisių gynimas ir viršenybė įgytosios (medžiojimo) teisės atžvilgiu ypač išryškėja, kai atkreipiamas dėmesys, jog pagal šiuo metu galiojantį Laukinės gyvūnijos įstatymą laukinė gyvūnija nuosavybės teise priklauso valstybei. Taigi šiuo atveju, susiduriame su valstybės, kaip laukinės gyvūnijos savininko, ir žemės savininko teisių tarpusavio santykiu¹⁰⁷“. Medžioklės įstatyme 13 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad žemės sklypo savininkas (medžiotojas) turi teisę medžioti savo sklype, nors jame esančio medžioklės ploto naudotojas yra kitas asmuo, nes įstatymas žemės sklypo nuosavybės nesutapatina su medžioklės plotų naudojimu.

Žemės naudojimo teisė – savarankiška subjektinė teisė.

Subjektinė nuosavybės teisė Teisės doktrinoje subjektinė nuosavybės teisė apibūdinama kaip įstatymų saugoma savininko galimybė savo nuožiūra ir interesais valdyti jam priklausantį turtą, juo naudotis ir disponuoti. Savininkas negali peržengti įstatymo nustatytų ribų, negali varžyti kitų asmenų teisių ir laisvių. Konstitucinis Teismas 1994 m. sausio 19 d. nutarime¹⁰⁸ konstatavo, kad įstatymų leidėjas gali reguliuoti savininkų ir kitų nuosavybes teisių santykių dalyvių subjektyvias teises tik įstatymu

¹⁰³ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Vilnius, 2002.

¹⁰⁴ „Cit. op.“ 4.

¹⁰⁵ „Cit. op.“ 45.

¹⁰⁶ „Cit. op.“ 4.

¹⁰⁷ Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos komitetas 2006 m. rugsėjo 13 d. „Dėl Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto Nr. 707“ <http://www3.lrs.lt/pls/inter3>

¹⁰⁸ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1994 m. sausio 19 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos 1993 m. birželio 17 d. Seimo nutarimo „Dėl žemės reformos pagrindinių krypčių“, atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 1994, Nr. 7 – 116

nustatydamas šių teisių turinį: „nuosavybės teisės ribojimas nėra negalimas, tačiau visais atvejais turi būti laikomasi šių sąlygų: nuosavybės teisė gali būti ribojama tik remiantis įstatymu; ribojimai turi būti būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves, Konstitucijoje įtvirtintas vertybes ir (arba) konstituciškai svarbius tikslus; turi būti laikomasi proporcingumo principo, pagal kurį įstatymuose numatytos priemonės turi atitikti siekiamus visuomenei būtinus ir konstituciškai pagrįstus tikslus. Konstitucija bet koku nuosavybės teisės ribojimu negalima paneigti nuosavybės teisės esmės; jeigu nuosavybės teisė apribojama taip, kad ją įgyvendinti pasidaro neįmanoma, jeigu ji suvaržoma peržengiant protingai suvokiamas ribas arba neužtikrinamas jos teisinis gynimas, tai yra pagrindas teigti, jog pažeidžiama nuosavybės teisės esmė, o tai tolygu šios teisės neigimui“.

Žemės nuosavybės ir naudojimo teisės sąvokos sutampa tada, kai naudojimo teisė įeina į nuosavybės teisės turinį, yra sudedamoji jos, t. y. daiktinės teisės dalis. Tačiau žemės naudojimo teisė gali būti ir savarankiška subjektinė teisė, kuri neįeina į daiktinę teisę, o yra sudedamoji prievolių (sutarčių) teisės dalis.

1. Medžioklės plotų naudotojų teisės ir pareigos

Pareiga – tai teisės normose nustatytas įpareigojimas asmeniui atlikti tam tikrus veiksmus ar nuo tokių veiksmų susilaikyti, o teisės atsiradimas nesiejamas su pareigos vykdymu.

Laukinės gyvūnijos įstatymo¹⁰⁹ 10 straipsnyje įtvirtintos Laukinės gyvūnijos išteklių naudotojų teisės ir pareigos:

1. naudoti laukinės gyvūnijos išteklius pagal Aplinkos apsaugos įstatymo, Saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių ir bendrijų įstatymo, Saugomų teritorijų įstatymo, Žuvininkystės įstatymo, Mėgėjiškos žūklės įstatymo, Medžioklės įstatymo, šio Įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytus laukinės gyvūnijos apsaugos ir jos išteklių naudojimo reikalavimus (1 dalies 1 punktas);

2. Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymo, Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka gauti finansinę pagalbą laisvėje gyvenančios laukinės gyvūnijos ištekliams apsaugoti ir atkurti (1 dalies 2 punktas);

¹⁰⁹Laukinės gyvūnijos įstatymas// Valstybės žinios. 1997, Nr. 108 – 2726; 2001, Nr.110 - 3988.

3. jei nelaisvėje laikyti laukiniai gyvūnai ištrūko į laisvę, per vieną mėnesį nuo šių gyvūnų ištrūkimo į laisvę dienos organizuoti jų paiešką ir juos sugauti, išskyrus šio straipsnio 2 dalies 4 punkte numatytą atvejį (1 dalies 2 punktas);

4. laikytis šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų reikalavimų ir nepažeisti žemės, miško ar vandens telkinių savininkų, valdytojų ir naudotojų teisių bei interesų (2 dalies 1 punktas);

5. įgyvendinti privalomas laukinės gyvūnijos apsaugos ir jos išteklių atkūrimo priemonės, nurodytas leidime naudoti laisvėje gyvenančios laukinės gyvūnijos išteklius (2 dalies 2 punktas);

6. šio Įstatymo 24 straipsnio nustatyta tvarka ir atvejais atlyginti žemės, miško, vandens telkinių savininkams, valdytojams ir naudotojams žalą, atsiradusią dėl laukinės gyvūnijos išteklių naudojimo (2 dalies 2 punktas);

7. nedelsiant pranešti policijai ir Aplinkos ministerijos atitinkamo regiono aplinkos apsaugos departamentui apie kiekvieną nelaisvėje laikytą ir į laisvę ištrūkusį laukinių gyvūnų pabėgimo atvejį bei savo lėšomis vykdyti šio aplinkos apsaugos departamento padalinio nurodymus dėl privalomo ištrūkusių gyvūnų sugavimo, jeigu juos būtina sugauti pagal šio Įstatymo 7 straipsnio 1 dalies ir 16 straipsnio 3 dalies reikalavimus.

Be išvardintų laukinės gyvūnijos (medžiojamoji gyvūnija - jos sudedamoji dalis) išteklių naudotojų bendrųjų teisių ir pareigų, remiantis minėto Įstatymo nuostatomis, medžioklės plotų naudotojams priskirtinos Medžioklės įstatyme¹¹⁰ 12 straipsnyje įtvirtintos medžioklės plotų naudotojų teisės ir pareigos. Taigi, medžioklės plotų naudotojai turi teisę:

1) leidime naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vietoje nurodytomis sąlygomis medžioti ir kitomis Laukinės gyvūnijos įstatyme nustatytomis laukinės gyvūnijos naudojimo rūšimis naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius;

2) saugoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius, gausinti juos, gerinti medžiojamųjų gyvūnų gyvenamosios aplinkos sąlygas;

3) susitarę su žemės sklypų savininkais ir valdytojais, vykdyti jų žemėje biotechnines priemones, statyti ir eksploatuoti medžioklės įrenginius, įrengti aptvarus medžiojamiesiems gyvūnams laikyti;

4) Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymo ir Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo nustatyta tvarka gauti finansinę pagalbą medžiojamųjų gyvūnų gyvenamosios aplinkos sąlygoms gerinti, retų ir

¹¹⁰ „Cit. op.“ 1.

nykstančių medžiojamųjų gyvūnų rūšių populiacijoms atkurti, laukinių gyvūnų užkrečiamųjų ligų židinių (epizootijų) likvidavimo priemonėms ir kitiems šiuose teisės aktuose numatytiems tikslams;

5) pratęsti leidimą naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetė.

Medžioklės plotų naudotojai privalo:

1) racionaliai naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius, globoti medžiojamuosius gyvūnus ir saugoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius nuo neteisėto naudojimo;

2) naudodami medžiojamųjų gyvūnų išteklius, laikytis šio Įstatymo bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių medžiojimą ir medžioklę, reikalavimų, taip pat leidime naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetė nustatytų sąlygų;

3) gauti žemės sklypo savininko sutikimą ar valdytojo leidimą arba sudaryti su juo atitinkamą sutartį dėl biotechninių priemonių taikymo ir stacionarių medžioklės įrenginių statymo bei eksploatavimo jo žemėje;

4) Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių nustatyta tvarka vykdyti medžiojamųjų gyvūnų išteklių tyrimo darbus;

5) Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka teikti medžiojamųjų gyvūnų išteklių panaudojimo ataskaitas;

6) Mokesčių už valstybinius gamtos išteklius įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka mokėti mokesčius už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą;

7) užtikrinti privačios žemės sklypo savininko teisę, numatytą šio Įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje.

Pagal Medžioklės įstatymo 12 straipsnio 2 dalį medžioklės plotų naudotojai, norintys savininkui priklausančiame žemės sklype, kuris yra medžioklės plotų vienetė, taikyti biotechnines priemones, statyti bei eksploatuoti stacionarius medžioklės įrenginius, turi gauti šio žemės sklypo savininko sutikimą.

Medžioklės įstatymo 22 straipsnio 5 dalies nuostata, kad medžioklės plotų, naudotų iki šio Įstatymo įsigaliojimo pagal šio straipsnio 3 dalyje nurodytus dokumentus ir atitinkančių šio Įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje keliamus reikalavimus, ribos yra nekeistinos, išskyrus atvejus, kai besiribojančių medžioklės plotų vienetų naudotojai rašytiniu medžioklės plotų ribų suderinimo protokolu prašo nustatyti kitokias ribas, siekdami šio Įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytų tikslų.

Taigi, medžioklės plotų naudotojams Medžioklės įstatyme įtvirtinta teisė pakeisti plotų vienetų ribas be privačios žemės, miškų, vandens telkinių, kurie įeina į atitinkamus medžioklės plotus, savininkų sutikimo.

Kai kurios medžioklės plotų naudotojų teisės ir pareigos poįstatyminiuose teisės aktuose (tai nereiškia, kad Medžioklės įstatymo nuostatos aiškintinos pagal tai, kaip minėtame teisės akte konkretinamos Medžioklės įstatymo nuostatos, įtvirtinančios medžioklės plotų naudotojų teises ir pareigas) turi būti reguliuojamos nuostatomis, įtvirtintomis įstatymo lygmenyje.

2. Žemės sklypų savininkų teisės, susijusios su medžioklės plotų vienetų sudarymu ir medžiojamosios gyvūnijos naudojimu

Medžioklės įstatyme¹¹¹ 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuostata, kad “teisę naudoti laisvėje esančių medžiojamųjų gyvūnų išteklius suteikia Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai išduodami leidimą naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetė.” Minėto straipsnio 3 dalyje teigiama, kad: “sodybose ir negyvenamuose pastatuose bei jų priklausiniuose šių objektų savininkai, valdytojai ir naudotojai turi teisę, nepaisydami Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklėse nustatytų medžioklės terminų, naudodami šiose taisyklėse numatytas leistinas gaudymo priemones gaudyti bei pasiimti tų rūšių plėšriuosius medžiojamuosius žvėris ir varninius paukščius, kuriems minėtose taisyklėse yra nustatytas leistinas jų medžioklės terminas. Ši veikla nelaikoma medžiojimu, ir ją vykdančio asmuo neprivalo būti medžiotojas.”

Medžioklės įstatyme atsisakyta anksčiau galiojusiųose Lietuvos teisės aktuose įtvirtintų nuostatų, kurios žemės sklypo savininkui suteikė teisę jam priklausančiose ir neišnuomotose žemėse medžioti smulkiąją fauną.

2005 m. gegužės 13 d. Konstitucinio Teismo nutarime¹¹² pripažinta, kad Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 13 straipsnio 2 dalies nuostata: „Privačios žemės sklypo savininkas, kurio žemė šio įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka yra numatoma priskirti arba yra priskirta medžioklės plotų vienetui, turi teisę uždrausti medžioti jam priklausančioje žemėje, jeigu medžioklės metu žemės ūkio pasėliams arba miškui bus daroma žala“ ta apimtimi, kuria nenumatyta privačios žemės sklypo savininko teisė nevaržomai uždrausti medžioti jam priklausančioje žemėje ne tik, jeigu medžioklės metu žemės ūkio pasėliams arba miškui bus daroma žala, bet ir visais kitais atvejais, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio 1 ir 2 dalims.

„Seimo atstovų nuomone, sąvokos „žala miškui“ turinys gali būti suprantamas gana

¹¹¹ „*Cit. op.*“ 1.

¹¹² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7 straipsnio 2 dalies, 8 straipsnio 1, 9, 10 dalių, 13 straipsnio 2 dalies, 18 straipsnio 7 dalies ir 22 straipsnio 3, 6, 7, dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 2005, Nr.63 – 2235.

plačiai, ir miško (žemės sklypo) savininkas turi teisę uždrausti medžioti saugodamas savo nuosavybę ne tik nuo galimo neigiamo materialaus poveikio, bet ir nuo bet kokio neigiamo poveikio miškui (pavyzdžiui, jei būtų naikinama biologinė įvairovė). Suinteresuoto asmens atstovų teigimu, tai patvirtina Medžioklės įstatymo 13 straipsnio 2 dalies taikymo praktika, parodžiusi, kad formuojant medžioklės plotų vienetus buvo patenkinti visi savininkų reikalavimai uždrausti medžioti jų žemėje, kad ir kokie būtų jų reikalavimų motyvai”¹¹³. Remiantis galiojusiomis Medžioklės įstatymo normomis, komisija neprivalėjo atsižvelgti į atskirų miško plotų savininkų pageidavimus, nesusijusius su žala žemės ūkio pasėliams arba miškui. Savivaldybių administracijų pateiktų duomenų apie komisijų, sudarančių medžioklės plotų vienetus bei keičiančių jų ribas nagrinėtus žemės savininkų prašymus uždrausti medžioti jiems priklausančioje žemėje suvestinė atspindi tikrąją situaciją, kad iš pateiktų 342 prašymų, tenkinti 245, o 5 prašymai - dalies. Priežastys, dėl kurių prašymai netenkinti, nurodytos priede Nr. 3. Pažymėtina, kad viena iš priežasčių netenkinti pateiktų savininkų prašymų - nėra duomenų, kad, pagal minėto Medžioklės įstatymo 13 straipsnio 2 dalį, gali būti daroma žala.

2005 m. gegužės 13 d. Konstitucinio Teismo nutarime įtvirtinta nuostata, kad: „tokiu teisiniu reguliavimu yra išterpiama į minėto asmens teisę spręsti, ar jam privačios nuosavybės teise priklausanti žemė, miškai, vandens telkiniai gali būti naudojami medžiojimui. Taigi tokiu teisiniu reguliavimu yra nepagrįstai suvaržomos privačios žemės, mišku, vandens telkinių savininkų nuosavybės teisės“¹¹⁴.

Lietuvos Respublikos Seimo priimtame, bet Lietuvos Respublikos Prezidento nepasirašytame Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatyme¹¹⁵ Nr.X - 775, siūloma pakeisti 13 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Privačios žemės sklypo savininkas, kurio žemė nepatenka į šio Įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje išvardytas teritorijas ir šio Įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka yra numatoma priskirti arba yra priskirta medžioklės plotų vienetai, medžioklės plotų vieneto sudarymo ar jo ribų pakeitimo metu, taip pat bet kuriuo metu vėliau turi teisę uždrausti medžioti jam priklausančioje žemėje, panaikinti ankstesnį draudimą medžioti arba uždrausti medžioklę, kol medžioklės plotų naudotojas su juo sudarys šio Įstatymo 8 straipsnio 12 dalyje numatytą sutartį dėl papildomų medžiojimo sąlygų jam priklausančioje žemėje nustatymo. Raštišką sprendimą dėl medžiojimo jam priklausančioje žemėje uždraudimo, ankstesnio draudimo medžioti panaikinimo arba

¹¹³ „*Ibid.*“

¹¹⁴ „*Ibid.*“

¹¹⁵ „*Cit. op.*“ 4.

sprendimą nustatyti papildomas medžiojimo sąlygas, jis turi pateikti atitinkamos savivaldybės komisijai, sudarančiai medžioklės plotų vienetus ir keičiančiai jų ribas, nuroydamas žemės sklypo registracijos Nekilnojamojo turto registre numerį“.

Lietuvos Respublikos Seimo priimtame, bet Respublikos Prezidento nepasirašytame Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatyme¹¹⁶ Nr. X - 775 įtvirtinta ir papildomais reikalavimais neapsunkinta savininko galimybė bet kuriuo metu išreikšti valią dėl to, ar tame sklype gali būti medžiojama. Įstatymas tai pat suteikia teisę savininkui nustatyti papildomas medžiojimo sąlygas, sudaryti rašytines sutartis su medžioklės plotų naudotojais.

Minėtas Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatymas nurodo, kad žemės savininkas privalo kartu su sprendimu uždrausti medžioti jam priklausančioje žemėje, atsiųsti ir žemės sklypo nuosavybės teisę patvirtinančio dokumento bei žemės sklypo plano kopijas. Šios nuostatos garantuoja tinkamą žemės savininko teisių gynimą: žemės savininkas registruotu laišku informuojamas apie numatomą laukinės gyvūnijos medžioklę jo žemėje ir turi teisę bet kada uždrausti medžioklę, tačiau turi pateikti nuosavybės teisę į žemę liudijantį dokumentą bei žemės sklypo plano kopijas, kurie reikalingi sudarant medžioklės plotų vienetą.

Minėto Konstitucinio Teismo nutarimo nuostatos suponuoja ir Medžioklės įstatyme nustatyti žemės sklypo savininkui teisę būti tinkamai informuotam apie numatymą priskirti jo sklypą medžioklės plotų vienetui, kad jis galėtų išreikšti savo valią. „Taip pat pažymėtina, kad įstatymu galima nustatyti įvairias privačios žemės sklypo, esančio medžioklės plotuose, savininko sutikimo, kad tame sklype būtų medžiojama, pareiškimo formas ir tvarką, tai, kad gali būti sudaromos sutartys dėl teisės medžioti savininko žemės sklype suteikimo“¹¹⁷. Taigi, Konstitucinio Teismo nuomone, tinkamai informuoto žemės sklypo savininko nutylėjimas apie ketinimą medžioti jam priklausančiame žemės sklype yra laikytinas tinkamu jo sutikimu.

Medžioklės įstatymo¹¹⁸ 13 straipsnyje nustatytos žemės sklypų savininkų teisės susijusios su medžioklės plotų vienetų sudarymu ir medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimu juose. Privačios žemės sklypo savininkas, turintis medžiotojo bilieta, turi teisę, susitaręs su medžioklės plotų naudotojais, šio Įstatymo ir Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių nustatyta tvarka kartu su medžioklės plotų naudotojais medžioti visuose medžioklės plotų vienetuose, į kuriuos patenka jam nuosavybės teise priklausantis žemės sklypas.

¹¹⁶ „Cit. Op“ 4.

¹¹⁷ „Cit. op.“ 2.

¹¹⁸ „Cit. op.“ 1.

Remiantis minėta įstatymo nuostata darytina išvada, kad žemės sklypo savininkas (medžiotojas) turi teisę medžioti savo sklype, nors jame esančio medžioklės ploto naudotojas yra kitas asmuo, nes įstatymas žemės sklypo nuosavybės nesutapatina su medžioklės plotų naudojimu.

Darytina išvada, kad Medžioklės įstatymas leidžia medžioti ir privatiems savininkams priklausančiuose žemės sklypuose, esančiuose medžioklės plotuose, nebent savininkai būtų tai uždraudę Medžioklės įstatyme numatytais pagrindais ir tvarka, o privačių žemės sklypų, miškų, vandens telkinių savininkas, turėdamas teisę valdyti, naudoti nuosavybę ir ja disponuoti, negali pažeisti Konstitucijos 54 straipsnyje įtvirtintų gyvūnijos apsaugos ir racionalaus naudojimo, atkūrimo ir gausinimo imperatyvų. Taigi, nuosavybė įpareigoja.

Medžioklės įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad Žemės sklypo ar keleto susisiekančių sklypų, kuriuose medžioklė nėra uždrausta ir kurių bendras plotas yra didesnis kaip 1000 ha, savininkas gali pateikti šio Įstatymo 8 straipsnyje numatyta komisijai prašymą, kad šie sklypai būtų pripažinti medžioklės plotų vienetu, atitinkančiu šio Įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus <...>.

Atsižvelgiant į nurodytas nuostatas, reziumuojama, kad Lietuvos Respublikos Seimo priimto Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatymo Nr. X - 775, bet Respublikos Prezidento nepasirašyto, minėtos įstatymo nuostatos tinkamai reglamentuoja žemės sklypų savininkų teises susijusias su medžioklės plotų vienetų sudarymu ir medžiojamosios gyvūnijos naudojimu.

3. Medžioklės plotų vienetuose medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos atlyginimas

2002 m. birželio 20 d. priimtame Medžioklės įstatyme¹¹⁹ įtvirtinta, kad medžiojamųjų gyvūnų padarytą žalą atlygina medžioklės plotų naudotojai, įtvirtintos ir tam tikros išimtys, siejamos su valstybės pareiga atlyginti žalą, esant Medžioklės įstatyme nurodytoms aplinkybėms, privačios žemės, miško, vandens telkinio savininko prisiimta rizika uždraudus jam priklausančioje privačioje žemėje medžioti.

Medžioklės įstatymo¹²⁰ 18 straipsnyje reglamentuojamas medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos atlyginimas, įtvirtinta, kad:

1. Laisvėje gyvenančių medžiojamųjų gyvūnų padarytą žalą žemės, miško ir vandens telkinių sklypų savininkams, valdytojams ir naudotojams šio straipsnio 3 ir 4

¹¹⁹ „Cit. op.“ 1.

¹²⁰ „Cit. op.“ 1.

dalyse nurodytais atvejais atlygina medžioklės plotų naudotojai arba valstybės vardu šio straipsnio 4 dalyje nurodytos institucijos, jeigu neįrodoma, kad žala atsirado dėl nenugalimos jėgos, nukentėjusio asmens tyčios ir kitų Civilinio kodekso 6.253 straipsnyje nurodytų veiksmų.

2. Laisvėje gyvenančių medžiojamųjų gyvūnų padarytą žalą pagal Aplinkos ir Žemės ūkio ministerijų patvirtintą Medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos žemės ūkio pasėliams ir miškui apskaičiavimo metodiką apskaičiuoja atitinkamos savivaldybės mero sudaryta nuostolių skaičiavimo komisija.

3. Laisvėje gyvenančių medžiojamųjų gyvūnų padarytą žalą žemės, miško ir vandens telkinių sklypų, kuriuose nėra uždrausta medžioti, savininkams, valdytojams ir naudotojams dėl žemės ūkio pasėlių, miško ir hidrotechnikos įrenginių pakenkimo atlygina medžioklės plotų naudotojas šiais atvejais, kai:

3.1 žalos žemės ūkio pasėliams ar hidrotechnikos įrenginiams padaro kanopiniai žvėrys ar bebrai, jeigu juos medžioti nėra uždrausta ištisus metus;

3.2 kanopiniai žvėrys ar bebrai padaro žalos miškui, jeigu juos medžioti nėra uždrausta ištisus metus ir jeigu pagal Aplinkos ir Žemės ūkio ministerijų patvirtintą Medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos žemės ūkio pasėliams ir miškui apskaičiavimo metodiką apskaičiuota stipriai pažeistų bei žuvusių tikslinės rūšies medelių jaunuolynuose dalis viršija 20 procentų arba vyresnio amžiaus medynuose stipriai pažeistų perspektyvių tikslinės rūšies medžių dalis viršija 10 procentų ir jeigu neįvykdomi žvėrių, kurių sumedžiojimas yra limituojamas, sumedžiojimo limitai (3 dalis).

Seimas 2003 m. birželio 10 d. priėmė Medžioklės įstatymo 6, 12 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymą¹²¹. Juo pakeista Medžioklės įstatymo 18 straipsnio 4 dalis, kurioje įtvirtinta:

„Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymo¹²² ir Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo¹²³ nustatyta tvarka valstybės vardu šiuose teisės aktuose nurodytos institucijos atlygina laisvėje gyvenančių medžiojamųjų gyvūnų padarytą žalą žemės, miško ir vandens telkinių sklypų, kuriuose nėra uždrausta medžioti, savininkams, valdytojams ir naudotojams, kai pakenkdami žemės ūkio pasėliams, miškui ir hidrotechnikos įrenginiams ją padarė medžiojamieji gyvūnai, kuriuos

¹²¹ Medžioklės įstatymo 6, 12 ir 18 straipsnių 2003 m. birželio 10 d. pakeitimo įstatymas // Valstybės žinios. 2003, Nr. 61-2765.

¹²² Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymas // Valstybės žinios. 2000, Nr.92 – 2872; 2005, Nr. 84 – 3107.

¹²³ Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymas // Valstybės žinios. 2003, Nr. 61 – 2760; 2007, Nr. 80 – 3217.

medžioti yra uždrausta ištisus metus“. Ši nuostata įsigaliojo 2004 m. sausio 1 d.

Žemės, miško ir vandens telkinių sklypų, kuriuose nėra uždrausta medžioti, savininkai, valdytojai ir naudotojai apie laisvėje gyvenančių medžiojamųjų gyvūnų padarytą žalą nedelsdami privalo pranešti atitinkamai seniūnijai, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo žalos pastebėjimo išsiųsdami rašytinį prašymą dėl žalos įvertinimo ir atlyginimo. Seniūnijos seniūnas, gavęs pranešimą apie padarytą žalą, privalo tą pačią dieną pranešti medžioklės plotų naudotojui ir per 7 dienas organizuoti žalos įvertinimą, išskyrus atvejus, kai dėl žalos pobūdžio jos dydį įmanoma nustatyti tik praėjus daugiau negu 7 dienoms (18 straipsnio 5 dalis).

Lėšos už laisvėje gyvenančių medžiojamųjų gyvūnų padarytą žalą turi būti sumokėtos per vieną mėnesį nuo žalos dydžio apskaičiavimo dienos. Šalis, nesutinkanti su apskaičiuotu žalos dydžiu, turi teisę Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka nuostolių skaičiavimo komisijos sprendimą apskųsti teismui (18 straipsnio 6 dalis).

Medžiojamųjų gyvūnų padaryta žala neatlyginama, jeigu ji padaryta žemės sklypuose, kuriuose jų savininkas šio Įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka uždraudė medžioti (18 straipsnio 7 dalis).

Medžiojamųjų gyvūnų padaryta žala žemės sklypų savininkams, valdytojams ir naudotojams, kurių žemės ūkio pasėliams buvo padaryta žalos, atlyginama, jeigu žemės ūkio pasėlių savininkas augina pasėlius pagal agrotechninius reikalavimus ir vykdo pasėlių apsaugojimo nuo medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos priemones, patvirtintas Medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos žemės ūkio pasėliams ir miškui apskaičiavimo metodikoje (18 straipsnio 8 dalis).

Vadovaujantis įstatymo nuostatomis, darytina išvada, kad žemės savininkui uždraudus medžioti jam priklausančiame žemės sklype, esančiame medžioklės plotų vienetė, medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos neatlygina medžioklės plotų naudotojai. Laisvėje gyvenančių medžiojamųjų gyvūnų padarytą žalą žemės, miško ir vandens telkinių sklypų, kuriuose nėra uždrausta medžioti, savininkui, valdytojui ir naudotojui Medžioklės įstatymo nustatyta tvarka atlygina medžioklės plotų naudotojas. Valstybei Medžioklės įstatyme įtvirtinta pareiga atlyginti žalą, kai ją padaro medžiojamieji gyvūnai, kuriuos medžioti yra uždrausta ištisus metus.

2005 m. gegužės 13 d. Konstitucinio Teismo nutarime teigiama: „Jeigu privačios žemės, miško, vandens telkinio savininkas uždraudžia medžioti jam priklausančioje žemėje, gyvūnų (jų rūšių) populiacijų valdymas (t. y. reguliavimas ir kontroliavimas) atitinkamoje teritorijoje pasunkėja ir tuo aspektu, kad gali būti pakenkta ir paties savininko teisėms bei interesams, įskaitant tai, kad tokiems savininkams medžiojamieji

gyvūnai gali padaryti tam tikrą žalą. Savininkas, uždraudęs jam priklausančioje žemėje medžioti medžiojamuosius gyvūnus, prisiima atitinkamą riziką; nėra pagrindo reikalauti, kad jam šią žalą atlygintų kas nors kitas“¹²⁴.

Minėtame Medžioklės įstatyme 19 straipsnyje įtvirtinta galimybė sustabdyti leidimą naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetė. Medžioklės plotų naudotojui, delsiaščiam per šio Įstatymo 18 straipsnio 6 dalyje arba kitą įsigaliojusiu teismo sprendimu nustatytą terminą atlyginti medžiojamųjų gyvūnų padarytą žalą, seniūnijos seniūno teikimu Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamentas, išdavęs jam leidimą naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetė, turi teisę 3 mėnesiams sustabdyti šio leidimo galiojimą.

Medžioklės įstatyme¹²⁵ 6 straipsnyje 3 dalyje įtvirtinta nuostata, kad žemės sklypų, kuriuose medžioklė neuždrausta, savininkai, valdytojai ir naudotojai turi teisę Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymo ir Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo nustatyta tvarka gauti finansinę paramą medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencijos priemonėms įgyvendinti. Prevencijos priemonėms, kuriomis miško savininkai, valdytojai ir naudotojai siekia išvengti medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos miškui (želdinių apdorojimas repelentais, aptvėrimas tvoromis ar apsauginėmis juostomis, želdinių, gerinančių laukinių gyvūnų natūralias mitybos sąlygas, veisimas ir kitos priemonės), finansuoti turi būti skiriama ne mažiau kaip 70 procentų lėšų, surinktų iš mokesčių už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą

Būtų naikintina Medžioklės įstatymo 6 straipsnio 3 dalies nuostata, jei minėta Medžioklės įstatymo¹²⁶ nuostata prieštarautų Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymui¹²⁷ bei Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymui¹²⁸. Medžioklės įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte¹²⁹ Nr. AP – 2245 siūloma 6 straipsnio 3 dalyje išbraukti antrą sakinį ir visą šią dalį išdėstyti taip:

“3. Žemės sklypų, kuriuose medžioklė neuždrausta, savininkai, valdytojai ir naudotojai turi teisę Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymo ir Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo nustatyta tvarka gauti finansinę paramą medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencijos priemonėms

¹²⁴ „*Cit. op.*“ 2.

¹²⁵ „*Cit. op.*“ 1.

¹²⁶ „*Cit. op.*“ 1.

¹²⁷ Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymas // Valstybės žinios. 2000, Nr.92 – 2872; 2005, Nr. 84 – 3107.

¹²⁸ Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymas // Valstybės žinios. 2003, Nr. 61 – 2760; 2007, Nr. 80 – 3217.

¹²⁹ Medžioklės įstatymo 6 straipsnio 2007 m. gegužės 15 d. pakeitimo įstatymo projektui Nr. XP – 2245, pateikė Seimo narys A. Enzimas <http://www3.lt/pls/inter3/dokpaieška>

įgyvendinti.”

Reikėtų pritarti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime¹³⁰ įtvirtintoms nuostatomis, kurios nurodo nepritari Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo 3 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui¹³¹ Nr. XP-1556, kadangi atsisakius nuostatų dėl tikslinio lėšų panaudojimo bus neįmanoma užtikrinti, kad pakankamai specialiosios programos lėšų bus panaudota priemonėms, kuriomis kompensuojama aplinkai padaryta žala <...>. Be to, atsisakius nuostatos dėl tikslinio medžioklės plotų naudotojų mokamo mokesčio už medžiojamųjų gyvūnų išteklius panaudojimo bus neįmanoma užtikrinti, kad pakankamai lėšų bus skirta finansiškai remti miško sklypų, kuriuose medžioklė neuždrausta, savininkams, valdytojams ir naudotojams, įgyvendinantiems žalos prevencijos priemonės, kuriomis jie siekia išvengti medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos miškui.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo¹³² nuostatos (*inter alia*) nepritaria Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XP-1557 <...>.

Šiame nutarime Lietuvos Respublikos Vyriausybė nepritardama Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XP-2245, dėl nuostatos apie tikslinio medžioklės plotų naudotojų mokamo mokesčio už medžiojamųjų gyvūnų išteklius panaudojimo, įtvirtina, kad bus neįmanoma užtikrinti pakankamai lėšų, finansiškai remti miško sklypų, kuriuose medžioklė neuždrausta, savininkus, valdytojus ir naudotojus, įgyvendinančius žalos prevencijos priemonės, kuriomis jie siekia išvengti medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos miškui.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje yra įtvirtintas imperatyvas, kad nuosavybė įpareigoja. Ši nuostata suponuoja ir valstybės pareigą rūpintis laisvėje gyvenančiais, jai nuosavybės teise priklausančiais medžiojamaisiais gyvūnais, nors medžiojamųjų gyvūnų ištekliams priskirtini atsikuriantiems gamtos ištekliams, tačiau būtina užtikrinti jų apsaugą, racionalų naudojimą. Racionalų naudojimą sąlygoja galimos žalos, kurią gali padaryti laisvėje gyvenantys medžiojamieji gyvūnai, prevencija, ji įtvirtinta Medžioklės

¹³⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimas Nr.1176. “Dėl medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatų patvirtinimo” // Valstybės žinios. 2007 Nr. 93 – 3729.

¹³¹ Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo 3 ir 4 straipsnių pakeitimo 2006 m. liepos 13 d. įstatymo projektas Nr. XP-1556 pateikė Seimo narys A. Enzimas <http://www3.lt/pls/inter3/dokpaieška>

¹³² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimas Nr. 863 „Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo 3 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XP – 1556, Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XP – 1557 ir Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XP – 2245“ // Valstybės žinios.

įstatymo¹³³ 6 straipsnyje. Šių priemonių naudojimas sąlygoja medžiojamųjų gyvūnų populiacijų tinkamą apsaugą.

¹³³ „*Cit. op.*“ 1

VII. Medžioklės plotų teisinis reglamentavimas Lenkijoje, Latvijoje ir Estijoje.

Lenkija

Medžioklės teisinius santykius reglamentuoja 1995 m. priimtas Medžioklės įstatymas (*Ustawa/Prawo łowieckie, 1995*):

Medžioklės plotų vieneto dydis: 3 tūkst. ha (23 straipsnis).

Medžioklės plotų vienėtų sudarymas: sudaro vaivadija (*województwo*), suderinusi su Valstybine miškų direkcija (*Panstwowe Gospodarstwo Lesne Lasy Panstwowe*), Lenkijos medžiotojų draugija (*Polski Związek Łowiecky*) ir atitinkamu žemės ūkio rūmų padaliniu (*izba rolnicza*). Vienėtų sudarymo bei ribų pakeitimo projektus tvirtina vaivada įsakymu (27 straipsnis).

Medžioklės plotų vienėtų nuoma: vienetai nuomojami medžiotojų būreliams, Lenkijos medžiotojų draugijai pakeitus atitinkamą pasiūlymą, suderintą su atitinkamos savivaldybės valdyba (*zarząd gminy*) bei žemės ūkio rūmų padaliniu. Vienetus išnuomoja: regioninės valstybinės miškų direkcijos direktorius – miškų medžioklės plotus, kuriuose miškai sudaro daugiau kaip 40 proc. teritorijos, arba regiono vyriausybės institucijos atstovas (*starosta, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej*) – laukų medžioklės plotus, kuriuose miškai sudaro mažiau kaip 40 procentų (24, 28 ir 29 straipsniai).

Medžiojami fauna priklauso valstybei.

Žemės savininko teisės: žemės savininkas nedalyvauja nuomojant medžioklės plotus ar kitaip suteikiant teisę medžioklei. Žemės savininkas negali perleisti medžiojamosios faunos naudojimo teisės.

Latvija

Medžioklės teisinius santykius reglamentuoja 1995 m. Medžioklės įstatymas (*Latvijas Republikas medību likums, 1995*):

Medžioklės plotų vieneto dydis: stirnų medžioklei – ne mažiau kaip 200 ha; šernų, tauriųjų elnių patelių ir jauniklių medžioklei – ne mažiau kaip 1 tūkst. ha; tauriųjų elnių patinų medžioklei – ne mažiau kaip 2 tūkst. ha; briedžių medžioklei – ne mažiau kaip 2,5 tūkst. ha teritorijose, kurios medžioklētarkos projektu yra įvardintos kaip briedžių medžioklės plotai, arba 5 tūkst. ha teritorijose, kurios medžioklētarkos projektu įvardintos kaip kitų elninių žvėrių medžioklės plotai (16 straipsnis).

Medžioklės plotų vienetų sudarymas: sudaro ir ribas nustato Valstybinė miškų tarnyba (*Valsts meža dienests*) (5 straipsnis).

Medžioklės plotų vienetų nuoma: nustatyto medžioklės plotų vieneto ribose medžioklės plotus nuomoja žemės savininkai ir valdytojai. Žemės savininkas pats naudotis medžioklės teise gali tik tuo atveju, jeigu visa medžioklės plotų vienetė esanti žemė priklauso jam (1 straipsnio 17 dalis).

Medžiojamosios faunos naudojimo teisė priklauso valstybei ir žemės savininkams. Leidimą naudoti medžiojamąją fauną išduoda valstybinė miškų tarnyba. Žemės savininkas gali naudotis šia teise, jeigu visa žemė sudarytame medžioklės plotų vienetė jam priklauso nuosavybės teise.

Estija

Medžioklės teisinius santykius reglamentuoja 2002 m. Medžioklės įstatymas.

Medžioklės plotų vieneto dydis: 5 tūkst. ha. (6 straipsnis)

Medžioklės plotų vienetų sudarymas: vienetas sudaromas ir ribos keičiamos aplinkos apsaugos ministro įsakymu (6 straipsnis).

Medžioklės plotų vienetų naudojimas: įgaliota valstybės institucija išduoda leidimą naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius medžioklės plotų vienetė. Nuomos sutartys su žemės, įtrauktos į vieneta, savininkais ir valdytojais neprivalomos, tačiau gali būti sudaromos, šalims numačius tokią būtinybę (8 straipsnis).

Medžiojami fauna priklauso valstybei. Žemės savininkas negali perleisti medžiojamosios faunos naudojimo teisės.

Žemės savininko teisės: savininkas, turintis ne mažiau kaip 20 ha, turi teisę medžioti smulkiają fauną (3 straipsnis). Asmuo, turintis medžioklės plotų vienetė savo nuosavybėje ne mažiau kaip tris ketvirtadalius žemės plotų, įgyja teisę naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius šiame medžioklės plotų vienetė (jam išduodamas atitinkamas leidimas) (9 straipsnis).

Svarbiausi Europos valstybėse plėtojamų medžioklės sistemų bruožai nurodyti priede Nr.7.

Lyginant mūsų šalies medžioklės plotų teisinį reglamentavimą su artimiausiomis Europos Sąjungos valstybėmis reziumuojama, kad minėtose valstybėse, kaip ir Lietuvos Respublikoje, medžioklės ir su ja susiję teisiniai santykiai reglamentuojami Medžioklės įstatyme ir poįstatyminiuose teisės aktuose. Medžioklės plotų vienetus sudaro, nustato ir keičia medžioklės plotų vienetų ribas Medžioklės įstatyme įtvirtintos valstybės

institucijas pagal savo kompetenciją. Latvijos Respublikoje medžioklės ploto vieneto dydis siejamas su medžiojamosios faunos rūšies migracijos teritorijos dydžiu. Visų valstybių įstatymuose numatytas medžioklės plotų vieneto dydis sudaro prielaidas medžiojamąją fauną apsaugoti ir racionaliai naudojimui. Žemės savininkų teisės, susijusios su medžioklės plotų vienėtų sudarymu, medžiojamosios faunos naudojimu įtvirtintos medžioklės įstatyme.

Išvados

1. Nuo 1990 m. kovo 11 d. Nepriklausomybės atstatymo medžioklės plotus reglamentuojančių normų analizė rodo, kad vyksta šiuos teisinius santykius ir su jais susijusius santykius reglamentuojančių normų kūrimas ir tobulinimas, užtikrinęs medžioklės instituto normų plėtotę ir tikslinimą. Medžioklės ir medžioklės plotų teisinio reglamentavimo raida neatsiejama. Visas intensyviai tebevykstantis teisėkūros procesas prasidėjęs 1991 m., skirstytinas į du etapus:

1. Medžioklės institutas, reglamentuojamas poįstatyminiais teisės aktais.

2. Didžioji dalis medžioklės instituto normų, reglamentuojamų įstatyme.

Tobulinant medžioklės plotus reglamentuojančius teisinius santykius, teisinį reguliavimą būtina transformuoti taip, kad naujai pakeistame ir papildytame Medžioklės įstatyme būtų inkorporuoti visi su medžioklės teisiniu reglamentavimu susiję teisės aktai, medžioklės institutą būtina reglamentuoti taip, kad neliktų spragų. “

2. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005 m. gegužės 13 d. išnagrinėjęs bylą “Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7 straipsnio 2 dalies, 8 straipsnio 1, 9, 10 dalių, 13 straipsnio 2 dalies, 18 straipsnio 7 dalies ir 22 straipsnio 3, 6, 7 dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai” priėmė nutarimą (Žin., 2005, Nr. 63-2235), kuriuo kai kurias Medžioklės įstatymo nuostatas pripažino prieštaraujančias Konstitucijai. Kaip Konstitucinio Teismo nutarimo pasekmė tokia įstatymo nuostata negali būti taikoma.

Konstitucinis Teismas minėtame nutarime pažymėjo, kad “pasirinkdama medžioklės planavimo ir organizavimo, taigi ir medžioklės bei su ja susijusių santykių, modelį ir jį įtvirtindama teisės aktuose valstybė turi plačią diskreciją“.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimo priimtame, bet Lietuvos Respublikos Prezidento nepasirašytame Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatyme Nr. X - 775 yra įtvirtintos tinkamai subalansuotos valstybės kaip laukinės gyvūnijos savininko teisės. Tinkamai subalansuotos ir žemės savininkų teisės. Minėtame Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatyme Nr. X – 775 įtvirtinta teisinga pusiausvyra tarp viešo ir privataus interesų, tinkamai sureguliuoti nuosavybės teisiniai santykiai, susiję su medžioklės plotų teisiniu reglamentavimu.

3. Siūlytina Medžioklės įstatyme esančias spragas („įsitvirtinusias“ po Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005 m. gegužės 13 d. nutarimo “Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7 straipsnio 2 dalies, 8 straipsnio 1, 9, 10 dalių, 13

straipsnio 2 dalies, 18 straipsnio 7 dalies ir 22 straipsnio 3, 6, 7, dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai”), reglamentuoti Lietuvos Respublikos Seimo priimtu ir Lietuvos Prezidento nepasirašytu Medžioklės įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymu Nr. X – 775, inkorporuojant poįstatyminius teisės aktus, susijusius su medžioklės teisiniu reglamentavimu.

4. Siūlytina naujai pakeistame ir papildytame Medžioklės įstatyme įtvirtinti sužeisto gyvūno susekimo ir sumedžiojimo plotuose, kuriuose uždrausta medžioti ar laikinai uždrausta medžioti (forminimo tvarką ir dokumentus, kuriais remiantis būtų sprendžiamas kilęs ginčas tarp savininko, uždraudusio medžioti jam priklausančioje žemėje, ir medžiotojų. Šiuo metu minėti teisiniai santykiai nereglamentuojami nei Medžioklės įstatyme, nei poįstatyminiuose teisės aktuose.

5. Lietuvos Respublikos Medžioklės įstatyme (Žin., 2005, Nr. 63-2235), Lietuvos Respublikos Seimo priimtuose, bet Lietuvos Prezidento nepasirašytuose Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatymuose specialaus leidimo principą pakeitė bendro leidimo principas, reiškiantis, kad medžioti savininko žemėje galima, jeigu savininkas to neuždraudė minėtame Medžioklės įstatyme numatytais pagrindais ir tvarka. Medžioklės plotų teisinis reguliavimas įtvirtina ir savininko pareigą ginant privačią nuosavybę, imtis aktyvių veiksmų. Specialaus leidimo formą galima vertinti kaip vieną iš alternatyvių teisinio reguliavimo modelių, tačiau jokių būdu ne kaip vienintelį. Šios nuostatos suponuoja (*inter alia*) ir tai, kad valstybė gali nustatyti apribojimus, reguliuojant ūkinę veiklą. Naujai pakeistame ir papildytame Medžioklės įstatyme turėtų būti įtvirtintas bendro leidimo principas.

6. Siekiant užtikrinti viešąjį interesą – laukinių gyvūnų apsaugą ir racionalų naudojimą, atkūrimą ir gausinimą, naujai pakeistame ir papildytame Medžioklės įstatyme, valstybė, reguliuodama medžioklę kaip ūkinę veiklą, gali nustatyti specifines ūkinės veiklos sąlygas. Konstitucijoje įtvirtinta galimybė valdžios institucijoms ne tik reguliuoti, bet ir vertinti medžioklės kaip ūkinės veiklos sritis pagal jų naudą visuomenei. Toks ūkinės veiklos vertinimas sudaro reikiamas prielaidas įstatyminei bazei tobulinti.

7. Teisės mokslo pagrindu būtina kuo greičiau priimti Medžioklės įstatymą, kuris (*inter alia*) apibrėžtų medžioklės plotus reglamentuojančių normų vietą jame. Tai padėtų išvengti dabartinės situacijos, kai daugelis medžioklės plotus reglamentuojančių normų įtvirtintos skirtingo lygmens teisės aktuose. Dabar galiojančių teisės aktų analizė leidžia teigti, kad medžioklės ir su ja susijusių santykių reglamentavimas - besiformuojanti teisinio reguliavimo sritis. Knygoje „Teisė ir revoliucija“ prof. H. Bermanas apskritai daro išvadą, kad visa teisė nuo XX a. antrosios pusės ir teorijoje ir praktikoje vis mažiau

traktuojama kaip rišli visuma¹³⁴. Iš esmės ši išvada – tai iššūkis ir rimtas priekaištas teisės teorijai.

¹³⁴ BERMAN, Harold Joseph *Teisė ir revoliucija*. Vilnius, 1999, p. 61 – 62.

Santrauka

Magistro darbe „Medžioklės plotų teisinis reglamentavimas“ studentė supažindina ne tik su medžioklės plotų teisinio reglamentavimo raida Lietuvoje, nuo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikų iki šiuolaikinių medžioklės plotus reglamentuojančių normų raidos, bet ir atskleidžia medžioklės plotų teisinio reglamentavimo spragas ir trūkumus.

Medžioklės ir medžioklės plotų teisinio reglamentavimo raida neatsiejama. Apie šiandien galiojančių norminių aktų, reglamentuojančių medžioklę ir su ja susijusių santykius nėra teisės doktrinoje pasisakyta, todėl šis darbas pirmasis žingsnis tiriant problematiškai susiklosčiusią situaciją.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005 m. gegužės 13 d. išnagrinėjęs bylą „Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7 straipsnio 2 dalies, 8 straipsnio 1, 9, 10 dalių, 13 straipsnio 2 dalies, 18 straipsnio 7 dalies ir 22 straipsnio 3, 6, 7 dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ priėmė nutarimą (Žin., 2005, Nr. 63-2235), kuriuo kai kurias Medžioklės įstatymo nuostatas pripažino prieštaraujančias Konstitucijai. Šiandien Medžioklės įstatymas nereglamentuoja minėtų nuostatų.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimo priimtame, bet Lietuvos Respublikos Prezidento nepasirašytame Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatyme Nr. X - 775 yra subalansuotos ne tik valstybės kaip laukinės gyvūnijos savininko teisės, bet ir žemės savininkų teisės, subalansuota pusiausvyra tarp viešo ir privataus interesų.

Autorė darbe pateikia pasiūlymą, kad Medžioklės įstatymo spragos turėtų būti reglamentuotos minėtu Medžioklės įstatymo pakeitimo papildymo įstatymu.

Autorė pateikia pasiūlymą, kad, tobulinant medžioklės plotų teisinį reglamentavimą, būtina Medžioklės įstatyme inkorporuoti visus su medžioklės teisiniu reglamentavimu susijusius poįstatyminius teisės aktus.

Santrauka užsienio kalba

In her Master's thesis „Legal Regulation of Hunting Grounds“ the student introduces us to the development of legal regulation of hunting grounds in Lithuania from the times of the Great Duchy of Lithuania up to the present day. Historical part is divided into four stages; their development tendencies have been exhibited.

The development of hunting and the development of legal regulation of hunting grounds are closely interrelated. There are no writings about the currently valid normative acts, regulating hunting and other relations associated with it, therefore, this work is the first step towards the investigation of existing situation.

The Constitutional Court of the Republic of Lithuania on May 13th 2005 considered a case “Regarding Law on Hunting Paragraph 2 of Article 7, Paragraph 1, 9 and 10 of Article 8, Paragraph 2 of Article 13, Paragraph 2 of Article 13, Paragraph 7 of Article 18 and Paragraph 3, 6 and 7 of Article 22 compliance with the Constitution of the Republic of Lithuania” and made a ruling (“Valstybės žinios” No. 63-2235) by which some of the provisions of the Law on Hunting were acknowledged as contradicting the Constitution. The above mentioned provisions no longer exist in the Law on Hunting.

It should be mentioned that in Articles 7, 8, 11, 13 and 22 of the Law of the Amendment of Law on Hunting No. 775, which has been adopted by the Seimas of the Republic of Lithuania, but not signed by the President of the Republic of Lithuania are balanced not only state's as wildlife owner's rights, but also the rights of land proprietors as well as balance between public and private interests.

The author expresses the suggestion that the loopholes of the Law on Hunting should be fine-tuned by the above mentioned Law on the Amendment of the Law on Hunting.

The author also expresses the suggestion that seeking to improve legal regulation of hunting grounds it is necessary to incorporate all legal acts related to legal hunting regulation into the Law on Hunting.

Literatūros sąrašas

1. Norminiai teisės aktai
2. Laikinasis Pagrindinis įstatymas // Valstybės žinios. 1992, Nr. 22 – 634.
3. Lietuvos Respublikos Konstitucija // Valstybės žinios. 1992, Nr. 33 – 1014.
4. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Vilnius, 2002.
5. Miškų įstatymas // Valstybės žinios. 1994, Nr. 96 – 1872; 2001, Nr. 35 – 1161.
6. Laukinės gyvūnijos įstatymas// Valstybės žinios. 1997, Nr. 108 – 2726; 2001, Nr.110 - 3988.
7. Medžioklės įstatymas // Valstybės žinios. 2002, Nr. 65-2634.
8. Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymas // Valstybės žinios. 2000, Nr.92 – 2872; 2005, Nr. 84 – 3107.
9. Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymas // Valstybės žinios. 2003, Nr. 61 – 2760; 2007, Nr. 80 – 3217.
10. Medžioklės įstatymo 6, 12 ir 18 straipsnių pakeitimo 2003 m. birželio 10 d. įstatymas // Valstybės žinios. 2003, Nr. 61-2765.
11. Lietuvos Respublikos Biologinės įvairovės išsaugojimo strategija ir veiksmų plano projektas, Vilnius.1997, p. 33.
12. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. 258 „Dėl medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 2000, 53 – 1540.
13. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. lapkričio 6 d. įsakymas Nr. 487/361 „Dėl komisijos medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti nuostatų patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 2002, Nr. 974304.
14. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 11 d. įsakymas Nr.633 „Dėl profesionalios medžioklės plotų tvarkymo“ // Valstybės žinios. 2002, Nr. 120 – 545.
15. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymas „Dėl komisijos medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti nuostatų patvirtinimo“ Nr. 487/361 // Valstybės žinios. 2002, Nr. 97 - 4304.
16. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymas Nr. D1 - 162 „Dėl medžioklėtvarkos projektų rengimo, derinimo, teikimo tvarkyti ir tvirtinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 2005, Nr. 137 – 4949

17. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. sausio 27 d. įsakymas Nr. D1 – 51 „Dėl mokslo ir mokymo medžioklės plotų naudojimo ir tvarkymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 2006, Nr. 15 – 532.
18. Lietuvos TSR Ministrų Tarybos 1991 m. balandžio 30 d. nutarimas Nr. 166 „Dėl medžioklės ūkio tvarkymo Lietuvos Respublikoje“ // Valstybės žinios. 1991, Nr.16 – 430.
19. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. birželio 7 d. nutarimas Nr. 397 „ Dėl medžioklės Lietuvos Respublikoje“ // Valstybės žinios. 1993, Nr. 22 – 525.
20. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. gruodžio 19 d. nutarimas Nr. 1276 „Dėl medžioklės tvarkymo Lietuvos Respublikoje“ // Valstybės žinios. 1994, Nr. 99 – 1983.
21. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. liepos 24 d. nutarimas „Dėl privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatų patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 1997, Nr. 86 – 3117.
22. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. lapkričio 4 d. nutarimas Nr. 1291 „Dėl medžioklės Lietuvos Respublikoje“ // Valstybės žinios. 1998, Nr. 97 – 2681.
23. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. balandžio 14 d. nutarimas Nr. 425 „Dėl medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatų patvirtinimo“ // Valstybės žinios. 2000, Nr. 32 - 905.
24. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 1 d. nutarimas Nr.1176. “Dėl medžioklės Lietuvos Respublikoje nuostatų patvirtinimo”// Valstybės žinios. 2001, Nr. 2937.
25. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimas Nr. 863 „Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo 3 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XP – 1556, Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XP – 1557 ir Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XP – 2245“ // Valstybės žinios.
26. Medžioklės įstatymas // Vyriausybės Žinios.1925, Nr. 191.
27. Medžioklės laikinosios taisyklės. Kaunas, 1920, p.1.
28. Medžioklės įstatymui vykdyti instrukcija. Kaunas, 1925 m..
29. Medžioklės įstatymui vykdyti 1937 m. liepos 14 d. taisyklės // Vyriausybės Žinios. 1937, Nr. 581.

Teismų sprendimai

30. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1994 m. sausio 26 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos 1993 m. birželio 17 d. Seimo nutarimo „Dėl žemės reformos pagrindinių krypčių“, atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 1994, Nr. 7 – 116
31. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1995 m. balandžio 20 d. nutarimas „Dėl Lietuvos radijo ir televizijos statuto 7 bei 9.3 straipsnių, taip pat dėl Radijo ir televizijos programų transliavimo valstybinių įrenginių nuomos privačioms redakcijoms konkursų organizavimo techninės komisijos nuostatų 3 bei 12 punktų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 1995, Nr. 34 – 847.
32. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimas 1999 m. spalio 6 d. „Dėl Lietuvos Respublikos telekomunikacijų įstatymo 8 straipsnio 1, 2 ir 3 dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 1999, Nr. 85 – 2548.
33. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimas 2002 m. kovo 14 d. „Dėl Lietuvos Respublikos farmacinės veiklos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 2002, Nr. 28 – 1003.
34. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimas 2002 m. balandžio 9 d. „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. birželio 4 d. nutarimo Nr. 664 „Dėl kasos aparatų diegimo ir naudojimo (1999 m. gruodžio 28 d. redakcija) 3.4.4. ir 3.7.15 punktų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos įstatymo 1 straipsnio 1 daliai, taip pat dėl šio nutarimo 3.7.15 punkto atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 2 straipsnio 1 daliai, 3 straipsnio 11 daliai ir 9 straipsnio 1 bei 2 punktams“. // Valstybės žinios. 2002, Nr. 39 – 1441.
35. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7 straipsnio 2 dalies, 8 straipsnio 1, 9, 10 dalių, 13 straipsnio 2 dalies, 18 straipsnio 7 dalies ir 22 straipsnio 3, 6, 7, dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 2005, Nr. 63 – 2235.
36. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 24 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Civilinio proceso kodekso 4.165 straipsnių (2002 m. vasario 28 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ // Valstybės žinios. 2007, Nr. 111 – 459.

37. Lietuvos vyriausio administracinio teismo 2003 m. spalio 2 d. nutartis, administracinė byla Nr. A – 6 – 823 – 2003.
38. Lietuvos vyriausio administracinio teismo 2004 m. balandžio 20 d. nutartis, administracinė byla Nr. A – 4 – 373 – 2004.
39. Lietuvos vyriausio administracinio teismo 2004 m. lapkričio 4 d. sprendimas, administracinė byla Nr. A – 879 – 04.
40. Lietuvos vyriausio administracinio teismo 2004 m. spalio 29 d. nutartis, administracinė byla Nr. A – 856/2004.

Specialioji literatūra

41. BALEIŠIS, R; BLUZMA, P; BALČIAUSKAS, L. *Lietuvos kanopiniai žvėrys*. 2 – asis leid. Vilnius, 2003, p. 43.
42. BALEIŠIS, Rimantas, *et al. Didžioji medžioklės knyga*. T. 1. Vilnius, 2003, p.19.
43. BERMAN, Harold Joseph *Teisė ir revoliucija*. Vilnius, 1999, p. 61 – 62.
44. ISOKAS, Gediminas *Lietuvos girių ir medžioklės istorija*. Vilnius, 2006, p. 455.
45. MALIŠAUSKAS, Antanas *Medžioklė Lietuvoje 1918 – 1940 m.*. Vilnius, 2000, p. 9.
46. NAVASAITIS, Algirdas *Medžioklė*. Kaunas, 1998, p. 99.
47. VAIŠVILA, A. *Teisės teorija*. Vilnius, 2000.
48. Lastauskienė, G. Teisinio tyrimo metodologija: teisės normų nustatymo procesas // *Teisė*. 2005, t. 56, p 36.
49. Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22, straipsnių pakeitimo papildymo įstatymas, 2005 m. gruodžio 14 d. <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/>
50. Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22, straipsnių pakeitimo papildymo įstatymas, 2006 m. liepos 18 d. <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/>
51. Lietuvos Respublikos Prezidento 2006 m. rugpjūčio 3 d. dekretas Nr. 707. „Dėl Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22 straipsnių pakeitimo papildymo įstatymo gražinimo Lietuvos Respublikos Seimui pakartotinai svarstyti“ // *Valstybės žinios*. 2006, Nr. 68 – 3355.
52. Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22, straipsnių pakeitimo papildymo įstatymo projektui Nr. 2005 m. spalio 17 d. pasiūlymas Nr. XP - 693. <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/>
53. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos komitetas 2006 m. rugsėjo 13 d. „Dėl Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto Nr. 707“ <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/>

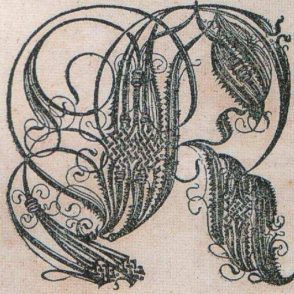
54. Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo 3 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui 2006 m. liepos 13 d. pasiūlymas Nr. XP-1556, pateikė Seimo narys A. Enzimas.
<http://www3.lt/pls/inter3/dokpaieska>
55. Medžioklės įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui 2007 m. gegužės 15 d. pasiūlymas Nr. XP – 2245, pateikė Seimo narys A. Enzimas.
<http://www3.lt/pls/inter3/dokpaieska>
56. Papildomų pastabų svarstymas „Dėl Lietuvos Respublikos Medžioklės įstatymo 7, 8, 11, 13, 22, straipsnių pakeitimo papildymo įstatymo projekto“ Nr. XP – 1370 (3).
<http://www3.lrs.lt/pls/inter3/>

Priedai

Priedas Nr.1

Mes Vladislaus / Kewirgassis Nib Diewo Nais /

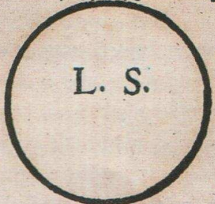
nes / Karalius Lenku / Diddis Kunigaitschis Liecuwitu / Gudu / Drusu / Wo-
suru / Szemagiu / Inlantusa / Smolenska / Czernchowa etc. Priegtam u Schw-
du / Gofu / bei Wandalu Rewischnis Karalius etc.

Ofnam ir wissienus / buk lokio Etono / Bredo alba Bertthbes tie patis tra / wa
hei betaig Waiwadams Nosuru bei Padleschiu / taip duchannams taip swietischkams Es-
natorams / Bredntams / Starofiams alba Nhwetsdetojams / taip ir wissotiams Bajor-
rams / priegtam ir wissiens Waldziotojams Niesusa ir Kienusa / Burgmitrams / Kotti-
nikams / Subzjams ir Waitams / alba tu pakiu Vietnitams / ir wissiens minetofa Wai-
wadistefa Nosuru bei Padleschiu giwenantiems / taip parubestiniems ir Eufedams Her-
higtistes Prusu / musu werniems milintiemis padonims / musu karaliskie malone prane-
schiam ir hadam : Niliim wernieghi Waldonai / Verschwiesstis ir aufschtos bei pla-
kios gimmines Kunigaitschis ir Ponas Jurgis Wilhelmas / Marggrebs Brandenburgisch-
tas / Schwentos Ximianischtos Karaliskes wirtaussis Kamarnis / bei Churfirshas / arba
Aprinktojas Cierforaus / Herhigtis Prusu / Julichu / Ectine / Pamaronu / Kaschubu ir
Wandalu etc. etc. Burggrebs Norbergischtas / Kunigaitschis Rugusa / Waiwada Mar-
tischtas ir Ravenburgischtas / Bieschpats Ravensteinusa etc. musu labai uilerinas Bentis ir
Brolis musip diddei passitundes ehi / Jog daug Strielchiu arba Schauditoju / n= adbo-

dami wyno ir kariones / kuri wissienus swetimofa n= paweltofa Girriofa Ischados darantiemus / Karaliskes ir Szemju
wissotimesa prowofa arfudita bei paraschita ira / Herhigtistes Prusu Kubestius pereit / ir ing Jo Kunigaitschitines Nulstos /
Herhigtio Prusu paties Girrias ir Echillias Ischbegime / ir tofa ne tikai be staitu daug Alniu ir Eitofiu Szweriu nuschausa
ir pamusch / bet ir tus kuriemus Sargybe Girriu bei Medziokliu padaita ir Isakita ira / Emergip deti tyfo / silu priesch jus sciu-
giassi / ir tus pakius Rasbaitfu budu abbelnai usfmuochti ir nusfarinti passidransin ir apsimma : Kadangi nun suprantam ir
numanom / Jog per toti pitta passidransima ne tikai wissotinis pakajus ne gal ischlaikitas buti ; bet ir suderintimas bei Isatimai-
turus musu ir Jo Kgt. Nulstos Waldonai tarp sawes ischoleidrutai ir twirtalaitie / tomi pershengiami ira : Todelei / tiek kas
usgul / reit pamisli / kaipo ir kuru budu tofe piktentybe ir sawrebyse usdrausfa ir gerin patassita gal buti. Isch to nun Jo Ku-
nigaitschitine Nulstia priedelischkai nūg musu prasche / idant Jo Nulstia / ir tos pakios Bredntams / schitotius Piktadejus / ipa-
hei kurie po Jo Kgt. M. Waldybes tra / walna butu perfedineti / sugauti / ir jus karioti : Mes ant to pagalei musu geria nora ir
priedelischpriesch Jo Kgt. Nulstia ir Schlowinga Plene Brandenburgischkai / taipo ir Bylos tos teise ir tiefa padabodami / schi-
tam wieschibam praschnui priarrem / ir Zeib schitu Szemniu tofai sawredischkias passidransimas usgintas butu pawelit nore-
jom : Nesangmes ir nūg tu juraschitu Isatimu / taipo wis tūsa daiktūsa tarp Verschwiesstiu Marggrebu Brandenburgischku ir
Waiwadysiu didziūsa Lentūsa tu laurita butu / taipo Schirus Verschwiesstis / Dieweje usmiggess Nabaschnikas / musu diddei
garbintnas Ponas Ewas padares bei ischguldes / ir mes tus pakius atnaugime ir patwirtinn ofine / atfeci ne ketam / bet idant
tassai Praschnimas ischpilditas butu / per schi Parascha pawelijam ir geidziam. Todelei grandinam jus / Niliim wernieghi pa-
donei / ir drutai prisakom bei liepiam / Idant jus / kadang tarp tu kurie tofi gwolta ir abyda daro / daug randami ira / kurie Jo Kgt.
M. H. Pr. Szemeje gimme / ir isch te ischbege ira / dabbar betaig Kubestisa Karaliskes musu paslaprenis latofu / kiekas kartu jus
kas Girriofa Jo Kgt. M. usheis / ir Szweriu ieschtmejnizius supras / Echitotius pershengtojus ne tikai per Kubestius / ir taipo
ir arimofa Waiwadistefa pasfeti / witi ir jus tenai ischklausinet ir jeschfoti. bet ir ipasiofa Kartemofa / Padwarisofa / Gaspado-
fa / taip ir Kienusa / bei Namasa Kiemioniu / kurie parubestisa giwena / ir fur tofe Nussidetojei nubegi ir passilepti papraie / (bet
taksiau su sinne Bajoru tu po furtu Waldybes atrasti bus) / sugauti / aptaldinti / ir ing Jo Kgt. M. H. P. Szeme nuwestu / ir ghiemus
pagal pelna sawa alga usmofeti / niefu budu ne usqantumbit. Kurie betaig be jokio daboghimo ant kizzo / ipahei musu Waldonai
ira / ir Girriofa Jo Kgt. M. Szweriu medimnu schauditi nessibadosi / ir tarai daridami nuwertu / ir taipo to pershengimo priwesti
bus / tus pakius Jus taipojeg turrite pawelit / ir per Kubestius artumuju Waiwadysiu pasfeti ir suischfoti. Kadangi nun tie sugauti
bus / tadda norim idant ghie ing Warschawa ant darba pillies musu atwesti / arba Waldziotojams bei Ektai Wiriaushbei / ku-
rei priklauso / atroditi / arba negalledami ta paschweitei prieti / aptalime palaititi butu ; Isch Karaliskes betaig jus ischwesti ne
pawelijam / bet idant pas tos Wiriaushbes / po kurios Waldziotos antis sugauti bus / pagalei karaliskes paraschitus Isatimus /
Jo Kunigaitschitine Nulstia ir tos pakios Tarnai / del to bilnetu ir Promos jeschfoti. Ir norime idant tūsa daiktūsa / noris ko-
kui noris budu / nieks ne apsimtu schita musu Prisakima pawelinti arba priesch tatau passitengti / bet idant geriaus tofnas tiek
jmanas / ir kiekas kartu priwalu ira / Zeib schitofie Piktadejei ir Strielchei ischklausineti ir sugauti butu / padetu ir pagelbedintu /
ir taipo tatau tofnam pagalei werniste Bredo jo prigul / kutaipo ne a lgtufi / noredams musu kerscha ir bafsa karoghima Isch-
wengti. Ischdūtas Wilne 22. dienoj Karwelu Menesio / po usgimmima Christaus 1639. Karaliskes musu Lenku schesch-
tūsa / Schwedu betaig setmūsa Necūsa.

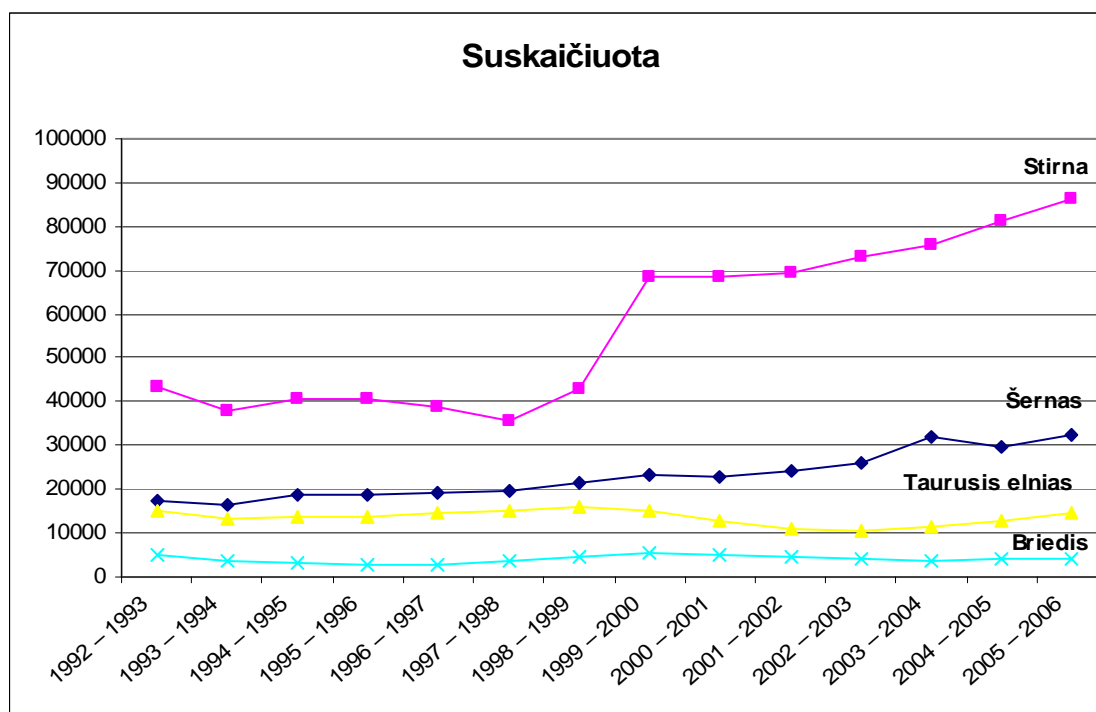
Vladislaus Karalius.

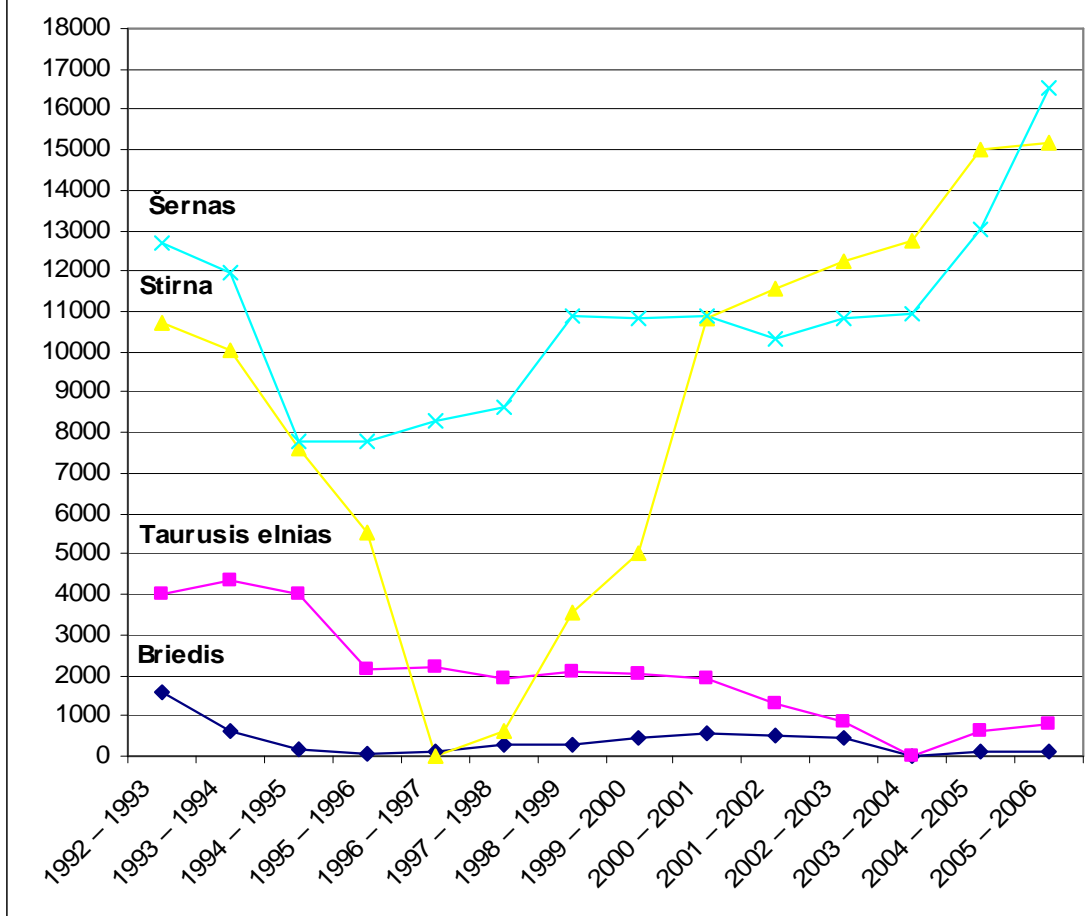
Jakubas Maximilians
Fredro Waldziotojas
Kangherios.

Priedas Nr.2 Kanopinių žvėrių apskaitos ir medžioklės duomenys, 1992 – 2006 m.

Medžioklės sezonas	Briedis		Taurusis elnias		Stirna		Šernas	
	Suskaičiuota	Sumedžiota	Suskaičiuota	Sumedžiota	Suskaičiuota	Sumedžiota	Suskaičiuota	Sumedžiota
1992 – 1993	5 183	1 571	14 985	3 989	43 360	10 714	17 320	12 716
1993 – 1994	3 444	610	13 391	4 320	37 850	10 040	16 620	11 970
1994 – 1995	3 379	170	13 822	4 006	40 840	7 590	18 704	7 765
1995 – 1996	2 844	58	13 745	2 135	40 720	5 513	18 704	7 765
1996 – 1997	2 945	85	14 545	2 176	38 834	2	19 304	8 283
1997 – 1998	3 751	259	14 859	1 906	35 466	643	19 446	8 607
1998 – 1999	4 510	306	15 854	2 099	42 981	3 558	21 276	10 899
1999 – 2000	5 409	442	15 181	2 028	68 571	5 008	23 171	10 810
2000 – 2001	4 828	552	12 864	1 906	68 680	10 813	22 810	10 883
2001 – 2002	4 458	504	11 098	1 288	69 276	11 569	24 050	10 300
2002 – 2003	4 092	476	10 584	833	72 945	12 231	26 079	10 843
2003 – 2004	3 860	-	11 199	-	75 886	12 766	32 059	10 919
2004 – 2005	3 897	91	12 599	601	81 241	14 988	29 490	13 022
2005 – 2006	4 222	112	14 400	766	86 362	15 181	32 419	16 554

Sumedžiota

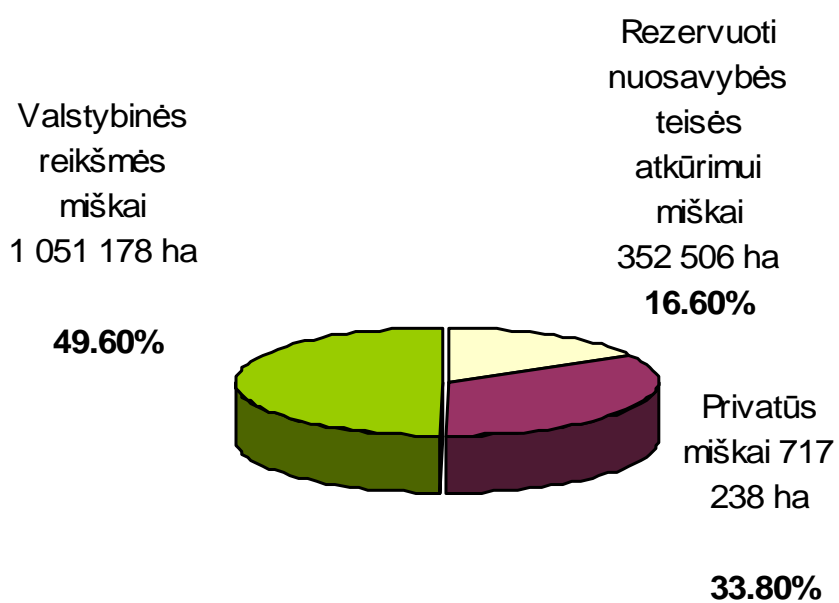

Priedas Nr.3 Savivaldybių administracijų pateiktų duomenų apie komisijų, sudarančių medžioklės plotų vienetus bei keičiančių jų ribas nagrinėtus žemės savininkų prašymus uždrausti medžioti jiems priklausančioje žemėje suvestinė

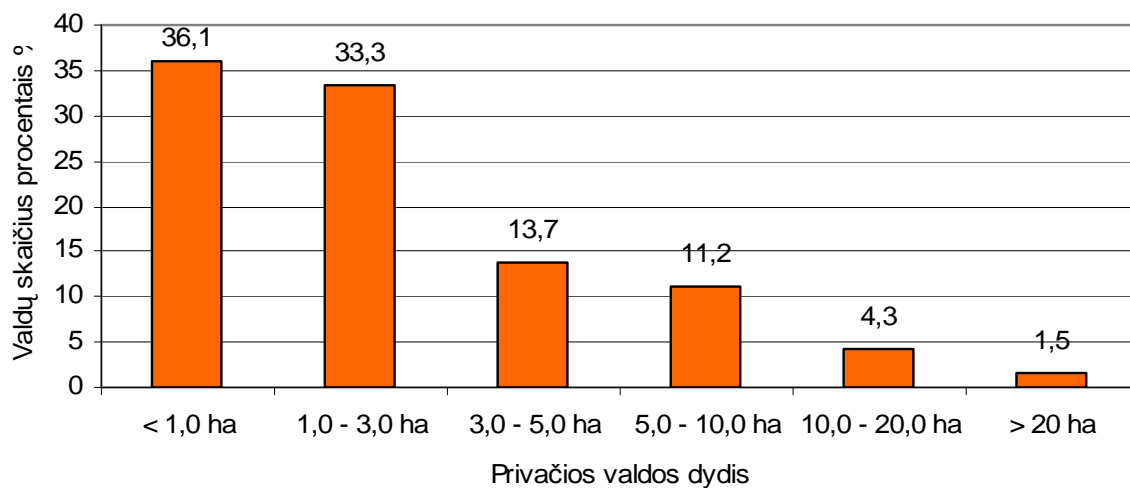
Eil. Nr.	Savivaldybės pavadinimas	Gauta savininkų prašymų	Patenkinta savininkų prašymų	Pastabos
1	2	3	4	5
1.	Akmenės	1	1	-
2.	Alytaus	-	-	-
3.	Anykščių	8	7	1 atmestas, nes iš 5 bendrasavininkų kreipėsi tik 1
4.	Birštono	-	-	-
5.	Biržų	6	6	196,58 ha
6.	Druskininkų	3	1	Vienas savininkas norėjo uždrausti medžioti nevietiniams medžiotojams, bet leisti vietiniams, kitas savininkas prašė uždrausti medžioklę jo žemės ūkio paskirties žemės sklype, motyvuodamas, kad ateityje numatoma pakeisti šio sklypo paskirtį
7.	Elektrėnų	-	-	-
8.	Ignalinos	1	0	Nepateikti nuosavybės teisę įrodantys dokumentai
9.	Jonavos	-	-	-
10.	Joniškio	1	1	-
11.	Jurbarko	1	1	-
12.	Kaišiadorių	13	2	11 savininkų kreipėsi pavėluotai
13.	Kalvarijos	2	2	-
14.	Kauno	-	-	-
15.	Kazlų Rūdos	-	-	-
16.	Kėdainių	1	1	-
17.	Kelmės	74	51 + 4 (iš dalies)	4 patenkinti iš dalies, nes ne visiems plotams pareiškėjai pateikė nuosavybės teisę įrodančius dokumentus, 19 prašymų netenkino, nes pareiškėjai nepateikė nuosavybės teisę įrodančių dokumentų
18.	Klaipėdos	18	4	14 pareiškėjų atsiėmė savo prašymus
19.	Kretingos	1	1	2,76 ha
20.	Kupiškio	10	0	Komisija, vadovaudamasi Medžioklės įstatymo 13 str. 2 d. nuostatomis, nusprendė, kad prašymai nemotyvuoti (nepateikti nuosavybės teisę įrodantys dokumentai, nėra duomenų, kad gali būti daroma žala).
21.	Lazdijų	21	21	-
22.	Marijampolės	3	3	65,47 ha
23.	Mažeikių	6	6	-
24.	Molėtų	15	0	Savininkai nepateikė nuosavybės teisę įrodančių dokumentų.

25.	Neringos	-	-	-
26.	Pagėgių	-	-	-
27.	Pakruojo	2	2	-
28.	Panevėžio	-	-	-
29.	Pasvalio	1	1	6,12 ha
30.	Plungės	-	-	-
31.	Prienų	1	1	-
32.	Radviliškio	-	-	-
33.	Raseinių	1	1	60 ha
34.	Rietavo	1	1	32,49 ha
35.	Rokiškio	-	-	-
36.	Skuodo	10	3	66,91 ha; 7 savininkai norėjo uždrausti medžioti vienam klubui, o leisti kitam
37.	Šakių	14	14	270,77 ha
38.	Šalčininkų	1	1	16 ha
39.	Šiaulių	3	2	367,7 ha 1 atmestas, nes kreipėsi per vėlai
40.	Šilalės	1	0	Kreipėsi ne pats savininkas, nepateikė nuosavybės teisę įrodančių dokumentų
41.	Šilutės	56	56	697,21 ha
42.	Širvintų	-	-	-
43.	Švenčionių	8	8	-
44.	Tauragės	3	2	1 nepatenkintas, nes nepateikė nuosavybės teisę įrodančių dokumentų
45.	Telšių	10	8	2 savininkai nepateikė nuosavybės teisę įrodančių dokumentų
46.	Trakų	-	-	-
47.	Ukmergės	1	1	-
48.	Utenos	6	2 + 1 (iš dalies)	1 skl. nuosavybė neatkurta, 2 prašymai atmesti, nes kreipėsi ne visi bendrasavininkiai
49.	Varėnos	-	-	-
50.	Vilkaviškio	28	26	Nepateikė nuosavybės teisę įrodančių dokumentų
51.	Vilniaus	-	-	-
52.	Visagino	-	-	-
53.	Zarasų	4	3	Nepateikė nuosavybės teisę įrodančių dokumentų
	Iš viso	342	245 + 5 iš dalies	1722,1 ha

Priedas Nr.4 Miško žemės pasiskirstymas pagal nuosavybę

Priedas Nr.5 Privačių miško valdų pasiskirstymas pagal dydį

Priedas Nr.6 Miško žemės nuosavybės kaita 1938 – 2006 m.

Nuosavybė	1938*	1968	1998 01 01	2001 01 01	2005 01 01	2006 01 01
	Miško žemės plotas, tūkst. ha / %					
Valstybinės reikšmės	871 84,1	1 292 66,9	1 007 50,9	1 002 49,6	1 042 49,8	1 051 49,6
Privatūs	165 15,9	- -	219 11,1	458 22,7	684 32,7	717 33,8
Žemės ūkio įmonių**	- -	564 29,2	- -	- -	- -	- -
Kiti	- -	75 3,9	752*** 38,0	560*** 27,7	365*** 17,5	353*** 16,6
Iš viso	1 036	1 931	1 978	2 020	2 091	2 121

* Duomenys be Vilniaus krašto

** LR Vyriausybės nutarimu 1992 m. žemės ūkio įmonių ir karinių girininkijų miškai perduoti administruoti miškų urėdijoms ir nacionaliniams parkams.

*** LR Vyriausybei patvirtinus valstybinės reikšmės miškų plotus, duomenys apie rezervuotus privatizavimui miškus įtraukti eilutėje „Kiti miškai“

Priedas Nr.7 Svarbiausi Europos valstybėse plėtojamų medžioklės sistemų bruožai

	Medžiojamosios faunos naudojimo teisė priklauso	Ar žemės savininkas perleisti medžiojamosios faunos naudojimo teisę (išnuomoti plotus)	Medžioklės plotų sudarymo sąlyga	Pastabos
Belgija	žemės savininkui	taip	Medžioti leidžiama, jie susisiekiantys žemės plotai sudaro ne mažiau kaip: 25 ha šiaurės Valonijos regione, 50 pф зшыеу Valonijos regione, 40 ha Flamandijoje.	Federalinė sistema lemia, kad medžioklės organizavimo sąlygos skiriasi kiekviename regione.
Danija	žemės savininkui	taip	Nesudaromi	Medžiojami tik paukščiai ir kai kurie smulkūs gyvūnai. Stambiujų medžiojamųjų gyvūnų (šernų, elnių, briedžių) nėra.
Vokietija	žemės savininkui	Taip, jeigu nuosavybėje turi ne mažiau	Minimalus nuosavas medžioklės plotas 75 ha	Žemės savininkas gali medžioti/išnuomoti

		kaip 75 ha sisisiekiantį plotą		medžioklės plotus kitiems, jeigu turi daugiau kaip 75 ha. Turintys mažesnę plotą privalo jungtis į medžioklės kooperatyvus, kurių minimalus plotas 150 ha. Federacinės žemės gali nustatyti didesnius minimalius plotus.
Graikija	Medžioklės leidimo turėtojai, t.y. plėtojama licencinė sistema. Faunos naudojimo teisė su žemės nuosavybe nesusieta.	ne	vienetai nesudaromi	Teisė medžioti nesiejama su nuosavybės teise. Vystoma licencinė medžioklė.
Ispanija	Plėtojama mišri medžioklės sistema.: licencinė ir medžioklės plotų vienetų. Medžiojamosios faunos naudojimo teisė suteikia valstybės institucijos.	ne	Vieneto dydis priklausomai nuo medžioklės plotų kategorijos kinta nuo keliasdešimt tūkstančių ha iki kelių šimtų ha. Žemės savininkų prašymu sudaromų (žr. pastabas – 7 kategorija) medžioklės plotų minimalūs dydžiai: 500 ha – stambiosios faunos 250 ha – smulkiosios faunos 100 ha – vandens paukščių medžioklei	Išskirtos tokios medžioklės plotų kategorijos: 1) valstybiniai ir savivaldybių medžioklės plotai (11 mln. ha – vienetai nesudaromi) – turi teisę medžioti bet kuris medžiotojas, turintis leidimą 2) nacionalinių parkų medžioklės plotai (130 tūkst. ha), įprastinė medžioklė nevykdoma, tik gyvūnų gausos reguliavimas 3) valstybiniai faunos apsaugos plotai (1,5 mln. ha, 36 vienetai, vid. plotas 42 tūkst. ha); medžioklę organizuoja valstybinės įstaigos 4) nacionaliniai medžioklės plotai (134 tūkst. ha, 5 vienetai, vid. plotas 27 tūkst. ha),

				iš dalies privačioje teritorijoje, sudaromos sutartys su žemės savininkais 5) medžioklės kooperatyvų plotai (0,5 mln. ha); gavę leidimą medžioja tik vietos medžiotojai 6) vietiniai medžioklės plotai (200 tūkst. ha), teisė juose medžioti suteikta medžiotojų organizacijoms 7) privati medžioklės plotai (35 mln. ha, 30 tūkst. vienetų, vid. plotas – 1200 ha); sudaromi valstybinu institucijų, gavus žemės savininko(u) prašymą
Prancūzija	žemės savininkui	taip	individuali medžioklė leidžiama ne mažesniame kaip 20 ha plote	Nėra duomenų apie medžioklės plotų vienetų dydį.
Airija	žemės savininkui	taip	nėra	Nenustato papildomų reikalavimų.
Italija	bendruomenei; faunos naudojimo teisę suteikia specialią bendruomenės komisiją	ne	vienetai sudaromi, apie jų dydį nėra duomenų	įstatymas numato, kad iki 15 proc. šalies teritorijos yra skiriami medžioklės turizmui ir faunos dirbtiniam veisimui. 55 proc. šalies teritorijos padalinta į bendruomeninius medžioklės plotus, kuriuose medžioti pirmumo teisę turi bendruomenės gyventojai.
Liuksemburgas	žemės savininkui	taip	ne mažiau kaip 250 ha, kurių ribas nustato miškų tarnyba	Sistema reformos stadijoje
Olandija	žemės savininkui	taip	ne mažiau 40 ha ir ne mažiau 300 m. pločio	Medžioklės plotų vienetai sudaromi, tačiau dėl specifinių

				gamtinių sąlygų jie yra labai nedideli.
Austrija	žemės savininkui	taip, jeigu turi vientisą ne mažesnę kaip 115 ha plotą (kai kuriose fed. žemėse – daugiau kaip 300 ha)	Asmenys, turintys ne mažiau kaip 115 ha, medžioja patys ar perleidžia teisę kitiems. Visi kiti mažesni plotai bendruomenės ribose – apjungiami į medžioklės kooperatyvą, kuris privalo išnuomoti medžioklės plotus (perleisti medž. faunos naudojimo teisę)	Medžiojamoji fauna laikoma niekieno nuosavybe, tačiau kol gyvūnai gyvi ir laisvi, jie laikomi nekilnojamojo turto (žemės sklypo) dalimi. Kilnojamuoju daiktu medžiojamasis gyvūnas tampa jį sumedžiojus ir pereina nuosavybės asmens jį sumedžiojusio. Kiekviena federalinė žemė turi savo medžioklės įstatymą.
Portugalija	visuomenei (suteikiant ją medžiotojams ir ūkininkams, jų visuomeninėms organizacijos bei privačioms turizmo firmoms) Dalyje teritorijos plėtojama licencinė medžioklės sistema.	ne	Didesnėje teritorijos dalyje sudaromi medžioklės plotų vienetai, likusioje plėtojama licencinė medžioklės sistema.	Medžiojamųjų gyvūnų padarytą žalą atlygina valstybė.
Suomija	žemės savininkui	taip	apie įstatyminį reikalavimą nėra duomenų, tačiau medžioklės plotų vienetai paprastai sudaro 2000 – 10000 ha. Dalyje valstybinių miškų plėtojama licencinė medžioklės sistema.	Pusė teritorijos yra suskirstyta vienetais, o šiaurinėje dalyje vykdoma licencinė medžioklė.
Švedija	žemės savininkui	taip	nėra duomenų	po 1995 m. įstatymo pakeitimo žvėrių padaryti nuostoliai miškams neatlyginami
Didžioji Britanija	žemės savininkui	taip	rekomenduojama sudaryti	Vienetai nesudaromi, naudojimo teisė siejama su nuosavybės teise.
Šveicarija	Kantonams.	ne	teritorijoje, kur	medžiojamoji fauna

	Plėtojamos dvi sistemos: patentinė medžioklės sistema ir medžioklės plotų vienetų.		plėtojama medžioklės plotų nuomos sistema, vienetų plotas – 500 – 2000 ha, išnuomojant 6 - 8 metams	–bešeimininkis turtas (res nullius); kiekvienas kantonas turi savo medžioklės įstatymą
Vengrija	Medžioklės teisė ir medžiojami fauna priklauso valstybei	ne	taip (vidutinis plotas 10,3 tūkst. ha)	83 proc. teritorijos yra išnuomota medžiotojų organizacijoms, 17 proc. medžioklės teisę įgyvendina valstybinės įstaigos.
Norvegija	žemės savininkui	taip	nėra duomenų	medžioklė jūroje yra laisva visiems asmenims, turintiems medžiotojo bilietą
Lenkija	medžiojami fauna priklauso valstybei	ne	minimalus medžioklės plotas 3 tūkst. ha	medžioklės plotus medžiotojų visuomeninėms organizacijoms išnuomoja taip pat vienetų ribas nustato valstybinės institucijos (vaivadija)
Slovėnija	valstybei	ne	taip	savivaldybės ar Vyriausybė suteikia teisę naudoti medžioklės plotus medžiotojų organizacijoms neribotam laikotarpiui be mokesčio (gautos pajamos iš medžioklės turi būti investuotos į faunos globą)
Latvija	valstybei ir žemės savininkams; žemės savininkas gali naudotis šia teise, jeigu visa žemės sudarytame vienete priklauso jam	tik medžioklės plotų vieneto naudotojui	Minimalūs reikalavimai: stirnų medžioklei – ne mažiau kaip 200 ha; tauriųjų elnių patelių ir jauniklių medžioklei – ne mažiau kaip 1 tūkst. ha tauriųjų elnių patinų medžioklei – nemažiau kaip 2 tūkst. ha briedžių medžioklei – ne mažiau kaip 2,5 tūkst. ha visų elninių žvėrių	Vienetus sudaro ir leidimus juose naudoti gauną išduoda – Valstybinė miškų tarnyba. Po leidimo išdavimo jo turėtojas turi sudaryti sutartis su žemės savininkais

			medžioklei – ne mažiau kaip 5 tūkst. ha	
Estija	<p>Valstybei. Žemės savininkas turintis ne mažiau kaip 20 ha gali medžioti smulkiąją fauną.</p> <p>Asmuo, turintis medžioklės plotų vienetą savo nuosavybėje ne mažiau kaip tris ketvirtadalius žemės plotų, įgyja teisę naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius šiame medžioklės plotų vienetą (jam išduodamas atitinkamas leidimas).</p>	ne	minimalus plotas – 5 tūkst.ha	Vienetai sudaromi ir ribos keičiamos apsaugos ministro įsakymu